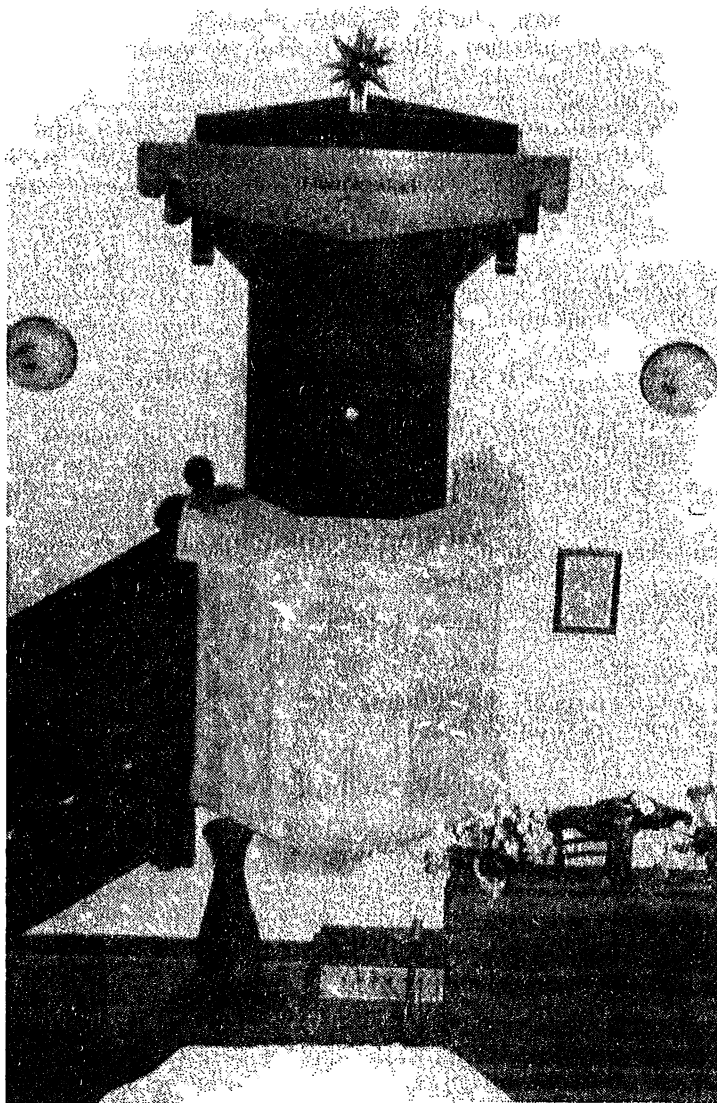

IGEHIRDETŐ

Az Erdélyi Református Egyházkerület folyóirata

Kolozsvár – Tóköz egyházközség szószéke.

Ismeretlen mester műve 1497-ből.

E szószék a Beszterce melletti Vermes szász evangélikus egyház műemlék templomában állt. A szász lutheránus egyházkerület ajándéka.

Tartalom

Csiha Kálmán: A királyi ember. János 46,53..... 119

Vasárnapi prédikációk

Cseri Kálmán: Lélekápolás. Máté 15,10—20..... 122
Geréb Zsolt: A szegény asszony. Márk 12,41—44..... 126
Joó Sándor: Gondviselés. Máté 6,8b 129
Walter Lüthi: A bűnösök egyháza. Dániel 9,1—27 132
Walter Lüthi: Az imádkozó egyház. Dániel 10,1—21 137
Ravasz László: Isten országa bennünk. Lukács 17,20—21 140
Szekeres István: „Szeretteim”. 1János 3,2—3 143

Vasárnap délutáni prédikációk

Eszenyeiné Széles Mária: Seregyűjtés. Márk 3,13—19 145
Sepsy Károly: Az Úrnak útján. 1Korinthus 3,6—7.9 146

Virágvasárnapi prédikációk

Bustya Dezső: Hódolat a nagy Királynak. Márk 11,1—10 148
Csiha Kálmáné: Virágvasárnap. Máté 21,12—17 150
László Dezső: Az utolsó virágvasárnap. Jelenések 1,7—8..... 153

Alkalmi prédikációk

Esketési beszéd

Balogh Béla: A jó adományok Istene. Jakab 1,17..... 157

Temetési beszédek

Czapfalvy József: Presbiter volt. Zsoltárok 21,5..... 158
Rácz István: Meggyógyított szemek. Jelenések 3,18 159

Virágvasárnapi előadás

Imre Lajos: Virágvasárnap..... 161

A lapot alapította: D. Dr. Csiha Kálmán és Nagy László

Főszerkesztő: Nagy László

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Az Erdélyi Református Egyházkerület Igazgatótanácsa

Kéziratokat nem őrzünk meg és nem küldünk vissza

Készült a Református Egyház Misztótfalusi Sajtóközpontjának
nyomdájában

Felelős vezető: Tonk István

Műszaki szerkesztő: Bálint Lajos

Számítógépes szedés, tördelés: Nagy Andrea

A királyi ember

Alapige: János 46,53

Kedves testvéreim! Ez a felolvasott Ige azzal kezdődik, hogy Jézus ismét a galileai Kánába érkezik, ahol a vizet borrá változtatta. Ez a királyi ember valószínűleg ott lehetett és látta az első jelt, a nagy csodát. Nem lehet tudni, hogy mennyi idő múlva jön vissza Jézus Kánába, de közben sok minden történhetett ennek az embernek az életében, hiszen azt olvassuk itt, hogy a fia megbetegedett. És most, amikor jön Jézus, ő is elindul ismét, hogy találkozzék vele.

Kedves testvéreim! Valahogy így vagyunk mi is. Volt itt egy szép, nagy és szent csoda ezelőtt 440 esztendővel, amikor a Stancarus tanításával szemben összegyűltek a lelkipásztorok Magyarországról és Erdélyből és Jézus Krisztus mellett foglaltak állást, mikor megalkották a Confessio Omnium Pastorum Hungariae et Transilvaniae – a Magyarország és Erdély összes lelkipásztorainak – hitvallását, amivel Magyarországról és Erdélyből minden lelkipásztor hitet tett Jézus Krisztus mellett. Ez ennek előtte 440 esztendővel történt.

Most 440 esztendő múlva ismét összegyűlt Széken a Zsinat. Mennyi minden történt azóta! Hisz amikor ez a Zsinat akkor összegyűlt, még nem volt magyar nyelvre lefordítva a teljes Szentírás, csak pár évtized múltán, 1590-ben ajándékozott meg vele az Úr Isten. Mennyi minden történt azóta! Jött a következő század gyászévtizede, de közben Isten megajándékozta Erdélyt Bocskai István szabadságszerető lelkületével, Bethlen Gábor bölcsességével, I. Rákóczi György hűségével. Az elveszített Rákóczi Ferenc-féle szabadságharc, a csendes elnyomás évei, az erőszakkal letört 1848-as szabadságharc, két véres világháború, menekülések és üldöztetések, fájdalmak és börtönök, légerek és szenvedések, nehéz kisebbségi sors következtek.

Jöttek és mentek a fájdalmas és holdog évek. Sok minden elmaradt tőlünk, de az a Jézus, aki mellett 440 esztendővel ezelőtt hitet tett itt Széken az összes pásztorok közössége, az a Jézus Krisztus megmaradt, az a Jézus Krisztus megtartott és megőrzött bennünket. És most azért jöttünk ide, hogy visszaemlékezzünk arra a 440 esztendővel ezelőtt tartott zsinatra, hogy megköszönjük annak az Úr Jézus Krisztusnak a segítségét, a megtartó és megóvó erejét, akiről azt mondja a Heidelbergi Káté, hogy „az Isten Fia a világ kezdetétől a világ végezetéig magának az igaz hitben megegyező, az örök életre elválasztott sereget gyűjt, azt oltalmazza és megtartja, s hiszem, hogy ennek a seregnek én is élő tagja vagyok és mindörökké az is maradok”. Eljöttünk, hogy ezen az emlékező Zsinaton hitvallást tegyünk Isten oltalmáról és megtartásáról. Az ő sok viharban nehéz úton járó erdélyi serege eljöttünk, hogy leboruljunk előtte és hálát adjunk neki, hogy mi is gyülekezeteink közösségében ennek a százszor meggyalázott és megtiport, elfelejtett és összetört, de mégis mindennél győzelmesebb és diadalmasabb seregnek lehetünk és vagyunk az élő tagjai.

Jézus ismét a galileai Kánába érkezett, ahol a vizet borrá változtatta, ahol az első jelt tette. Nem úgy van, hogy most a Zsinattal eljöttünk Székre, hanem úgy van, mint a királyi ember életében: várjuk az Urat. Várjuk az Úr Jézus Krisztust, hogy meglátogasson bennünket. Ez az ember, aki kereste Jézust, királyi ember. Az a mi Zsinatunk célja, az a mi minden munkálkodásunk célja, hogy lelki értelemben királyi emberek legyünk, hogy népünk tagjai királyi emberek legyenek. Mert látjátok, vannak koldus családok, ahol csak ital van, ahol csak káromkodás van, ahol csak veszekedés van, ahol csak félelem van, ahol ha nehéz idők jönnek, csak menekülés van. Vannak koldus lelkű gyülekezetek, ahol üresek a templomok, ahol káromkodástól hangos az utca és az otthon. Vannak világi emberek, akiknek a szívében csak gyűlölet honol, hisz istentiszteletünk kezdetén annak a királyi embernek a vallomását hallottuk, aki azt mondta, hogy ha Isten az ő egyetlen fiát nekünk ajándékozta, hogyne ajándékozna vele együtt mindent minekünk? Mert meg vagyok győződve – vallja –, hogy sem jelenvalók, sem

elkövetkezendők, sem magasság, sem mélység, sem hatalmasságok, sem semmi sem szakíthat el a mi Urunk Jézus Krisztus szerelmétől. Ez az a királyi ember, aki bár át-megy minden gondon és megpróbáltatáson, de mindezek ellenére mosolyogva tudja nézni a fájdalokat; ez az a királyi ember, aki ott marad a helyén, ahova rendelte őt Isten, és nem menekül el onnan. Ez az a királyi ember, aki meg van győződve arról, hogy sem jelenvalók, sem elkövetkezendők, sem hatalmasságok, sem fejedelemségek, semmi sem tud minket elszakítani az Úr Jézus Krisztustól. Ahhoz, hogy királyi ember légy, nem kell nagy rangot viselned. Ismertem Marosvásárhelyen egy magyar református asszonyt, aki a Hidegvölgyben, a cigánytelepen lakott, de aki királyi ember volt. Nagyon picike szobája volt. Ő maga béna volt már 15 éve. Mégis szobácskájában ragyogó tisztaság volt, s békesség áradt minden szögletéből. Ez az asszony mindennap végigimádkozta az egész napot. Mindenkiért, az anyaszentegyházért, a vallásórák gyerekeikért, a betegekért és az öregekért szakadatlan imádkozott. És mi mindig úgy mentünk el tőle a cigánytelepről, hogy úgy éreztük, királyi emberek vagyunk. S minden azért történik az egyházban, hogy mi ne legyünk koldusok, koldus családok és koldus gyülekezetek, hanem királyi emberek és királyi gyülekezetek legyünk, akik és amelyek szembenéznek gonddal és megpróbáltatással, gyűlölettel és fájdalommal, de nem gyűlölnék senkit, de nem törnek össze, hanem erős hittel megállnak az Úr Jézus Krisztus mellett.

Köszöntelek benneteket, kedves zsinati atyák, kedves lelkipásztor testvéreim és kedves széki gyülekezetet! Köszöntöm a királyi embereket, akik gyermekeikkel együtt imádkozni tudnak, akik ki tudják nyitni otthon a Bibliát, akik meg tudnak állni évszázadok viharában Istenbe vetett erős hittel. Isten sokszor gondol ránk, hisz mellettünk van az ő egyszülött Fia, az Úr Jézus Krisztus, és valahányszor ránézünk, és valahányszor templomba jövünk, mindig átjár bennünket az ő Igéje és Szentlelke, és így királyi emberek leszünk. Azért dolgozunk, hogy királyi nemzedéket tudjon nevelni a mi népünk, királyi nemzedéket, amely tiszta lélekkel meg tud állni az Úr Isten szolgálatában.

Eljött a bibliai királyi ember az Úr Jézushoz, és elsrta neki bánatát, mert a királyi embereknek is van bánata, mert a királyi népnek is van bánata, mert a Jézus Krisztus seregének is van bánata. A bibliai királyi ember eljött Jézushoz, eljött Jézus után, és arra kérte őt, hogy menjen vele és gyógyítsa meg az ő fiát, mert az halálán van. Miért jött a királyi ember Jézushoz? A gyermekéért! A jövődjéért jött Jézushoz.

Ezért gyűlt össze most ez a zsinat is. Jövendőt kérünk tőle, mert jövendőnknek csak ő a kezessége és a reménysége. Jövendőt kérünk Jézustól, mert halálán vannak az iskoláink, mert halálán van a magyar nyelv, mert halálán van vallásszabadságunk. Arra kérjük őt, hogy gyógyítsa meg jövendőnk, hogy adja vissza szabad és igaz életünket. Fájdalommal és reménységgel jöttünk Székre, miként egykor a királyi ember jött Jézus elébe. Jézus ekkor azt mondta neki: Ha csodákat és jeleket nem láttok, nem hisztek. Az a királyi ember letérdelt előtte, és úgy mondta: Jöjj, mielőtt a gyermekem meghal. Mi is így borulunk le Jézus előtt. Fájó szívvel nézünk végig egyházunkon, mert évek óta több a temetés, mint a keresztelezés. Végignézzünk iskoláinkon, ahonnan kizárt minket a törvény; végignézzünk nehéz egyházi helyzetünkön, és leborulván előtte, azt mondjuk: Jöjj, Uram, jöjj, és gyógyíts meg minket.

Jézus ekkor azt mondta a királyi embernek: Menj el, a te fiad él. A királyi ember hitt a Jézus szavának és elindult. Jézus szavára minden baj elmúlik, bármennyi gond-felleg legyen is felettünk, bármennyi gyűlölet vegyen körül bennünket, bármilyen törvények tennék lehetetlenné iskoláink jövendőjét. Bármit mondhat ez a világ, de ha te reá hallgatsz, aki azt mondja nekünk: Menj, aki igaz, az él – akkor nekünk jövendőnk van, mert Jézus velünk van. Könnyebb lett volna a királyi embernek mennie, ha Jézus a tanítványával együtt ment volna vele, de Jézus egyedül bocsátotta el s neki egyedül kellett megjárnia az utat. Útközben csak egyetlen kincse volt, egyetlen elvehetetlen kincse. Az Isten Igéje, aki így szólt: a te fiad él.

Kedves testvéreim! Amikor innen az ő szavára hallgatva továbbmegyünk, sáros, rögös utak és nehéz királyhagómelléki utak várnak reánk. De ezeket is az Úr adta ne-

künk. Útravalónak az Úr elvehetetlen drága Igéjét adta számunkra. Ezt nem lehet elvenni, ezt nem lehet államosítani, ezt nem lehet bezárni, ebből nem lehetett senkit sem kizárni. Az ő Igéje mindenkor velünk maradt. S mi elindultunk, de nem tudjuk, milyen lesz az út, mert az erdélyi utak mindig rázósak, mindig nehezek voltak, de az erdélyi utakat mindig beburkolta az, aki megígérte nekünk a mi jövődönket.

Azzal fejeződik be ez a történet, hogy amint közeledik a királyi főember az út végéhez, boldogan jönnek eléje a szolgák és azt mondják, hogy él a te gyermeked. Ez az apa most megkönnyebbül, és visszaemlékezik arra az órára, amikor azt mondta az Úr Jézus Krisztus neki: menj el, a te fiad él.

Ezzel a reménységgel indulunk tovább. A jövődő útjaiban sok mindent meg fogunk tudni majd, és meg fogjuk érteni azt, hogy amit Jézus mondott, az mind igaz. Szembe fognak jönni velünk a történelem országútjain gyermekeink és unokáink, s mint ahogy mi is visszaemlékezünk a 440 esztendőre, ők is vissza fognak majd emlékezni és boldogan fogják majd mondani, nemhiába reménykedtek, nemhiába mentek tovább őseink az úton, mert amit Jézus mondott, az mind beteljesedett. Mi azzal a reménységgel megyünk tovább az úton, hogy földi életünk után odaát meg fogjuk érteni, hogy amit Jézus mondott, az megmarad örökkön-örökké. És azokat, akiket ő szeret, akik hűségesek hozzá, sem élet, sem halál, sem jelenvalók, sem elkövetkezendők, semmi sem tudja elválasztani az Úr szeretetétől, mert azok mindörökké élnek. Úgy legyen! Ámen.

(Az 1995. évi Széki Református Zsinat megnyitó istentiszteletén, 1995. november 22-én elhangzott prédikáció.)

Vasárnapi prédikációk

Cseri Kálmán
Budapest, Magyarország

Lélekápolás

Alapige: Máté 15,10-20
Bibliaalvasás: Ezékiel 36,22-28

Néhány nappal ezelőtt olvastuk Jézusnak ezt a vitabeszédét bibliaalvasó kalauzunk szerint. A vitát a farizeusok kezdték el. Így olvassuk az elejét: „akkor frástudók és farizeusok jöttek Jézushoz Jeruzsálemből, mondván: Miért szegik meg a te tanítványaid a vének rendelkezéseit? Miért nem mossák meg a kezüket, amikor enni akarnak?” Tehát a jeruzsálemi központból küldtek ki megfigyelőket Jézus után, hogy lehetőleg kössenek bele mindenbe, amibe lehet. Ezek megfigyelték, hogy Jézus tanítványai nem végzik el azt a kézmosást, aminek nemcsak egészségügyi jelentősége volt, hanem vallási szerepe is, és ezért alkalmas vádnak bizonyult arra, hogy Jézus ellen emiatt eljárást indítsanak.

Mit felel Jézus erre? Belehelyezi ezt a megfigyelésüket egy nagyobb összefüggésbe, és rámutat ennek az igazi jelentőségére. Azt mondja Jézus: nem mossák meg a kezüket, ez helytelen dolog, de aki megmossa a kezét ilyen céllal és ilyen előírásokat betartva, annak az életében már minden rendben van? Az ember életének és hitéletének a lényegéhez tartozik az, hogy egy ilyen előírást megtart vagy nem? Feltétlenül hasznos előírás. Be kell tartani. De ti most úgy beszéltek erről, hogy ha ezt valaki betartja, minden rendben van az életében. Ennyiből áll az ember élete? Ez nem nagyon is a felszínhez tartozik? És ha ti csak a felszínen vizsgálgódtok, a lényeg rejtve marad, és ott megbújhat sok veszedelmes dolog. Több az ember, mint a test. Vagy csak testileg kell mosakodni? Lelkileg soha nem kell tisztálkodnia?

Erre nézve soha nem volt megjegyzésük ezeknek a vallási ellenőröknek, hogy kinek mi van a szívében. Ki milyen gondolatokkal foglalkozik. Kit milyen indulatok fűtenek. Ez nem számít. Megmosta-e a kezét? Mert az x-edik számú előírás, és ha azt megszegte, akkor vétkes, megy a jelentés a központba. Vajon nem legalább ilyen fontos, vagy ennél fontosabb, hogy mi van belül, az ember szívében? Csak a keze lehet szennyes az embernek? A fantáziája nem lehet szennyes? Kit érdekel az? Ki kérdezi meg? A beszéde nem lehet szennyes? És a szennyes beszéddel bepiszkítja a környezetét. A tekintete nem lehet piszkos? Hogy mindig csak oda tapad. És az indítékai, az indulatai, az egész belső szellemi világa nem lehet fertőzött? És fertőz vele mindenkit, akivel érintkezik. Ez nem számít? Csak az, hogy a rituális kézmosást elvégezte-e? És ha elvégezte, minden rendben van! Ha nem végezte el, akkor fennakadtok rajta. De csak ezen akadtok fenn. A lényegre nem kérdez rá senki! A felszínen kaparászunk, keresgéljük a kifogásokat, és boldogok vagyunk, ha találunk néhányat, és közben belepusztulhat az ember abba a lelki piszokba, amiben él, mert a lelkével nem törődik. Sőt, még a vallás ellenőrei sem törődnek. Csak a bőrén kívül lehet piszkos az ember? Ami azon belül van, az nem számít, az senkit nem érdekel? Az után nem illik kérdezősködni? Vagy felesleges, mert nem látszik? Dehogynem látszik! Megmutatja az a maga hatását! Kihat az az egész környezetre, hogy mi van valakiben belül.

A kézmosásból kiindulva, Jézus az egész emberről kezd beszélni. Azt mondja: fontos része az ember tisztálkodásának, hogy mossa meg a kezét, de az egészre figyeljetelek. Az egész több, mint a kézmosás. És az ember több, mint a teste, és ez a több az igazán lényeges. Mert az határozza meg aztán a külsejét is. A szívében mi van, ezt hangsúlyozza itt Jézus. Ezzel a nagyon kemény mondattal zárja ezt a vitabeszédet: „Mert szívből származnak a gonosz gondolatok, gyilkosságok, házasságtörések, paráznságok, lopások, hamis tanúszkodás, káromlások. Ezek fertőztetik meg az embert; de a mosdatlan kézzel való evés nem fertőzteti meg az embert.” Nem mondja azt, hogy nem kell megmosni, tanítványai tényleg nem figyeltek erre az előírásra, csak

nem engedi, hogy itt elakadjanak ezek az emberek. Ha már ilyen nagy utat megtettek, hogy Jézus után leskelődjenek, ha már ők a vallás ellenőrei, ha ilyen fontos emberek, hát akkor a fontos kérdésekkel foglalkozzanak. Nem tudják, mi az igazán fontos? Ne akadjanak el itt. Tegyéék szavá a hibát, rendben van, de akkor a többi hibát is. Azt is, ami ennél jóval nagyobb hiba. Mi van az ember szívében?

Szíven az ókorban az ember egész belső szellemi műhelyét értették. Nem csak az érzelmeknek vagy az érzéseknek a központja volt a szív. A gondolatoknak a központja is, az intellektus is a szívben lakozott, és minden döntésnek, az ember egész akarati tevékenységének a székhelye is a szív volt. Az a belső műhely, ami a legjellemzőbb alakíró. Ami az ember minőségét mutatja: ez a szív.

Jézus itt azt mondja: fontos kezét mosni, de fontos szívet mosni is. Bepiszkolódik a kezünk menet közben, de bepiszkolódik a szívünk is. És izgasson titeket az, hogy tiszta-e a szív, mert nem a kéz mozgatja a szívet, hanem a szív mozgatja a kezét! Az indítékok belülről jönnek, és az a döntő, hogy ott mi van. Mert ami ott van, az jön ki: olyan beszéd, olyan indulat, olyan tekintet, olyan szándék, olyan célok tűz maga elé az ember, olyan eszközöket használ a céljai elérésére, amilyen a szíve.

Majdnem azt mondja Jézus: de jó, hogy beszéltek erről a kérdéstről: fontos tisztán tartani magunkat. Akkor menjünk le a gyökerekig, és nézzük az egész embert, ne csak ekkorkát belőle, mint a két keze feje. Az egészséget. Az egészségre érvényes az, ami a keze fejére. Tisztán kell tartani! És fontosabb az egészről gondoskodni, mint csak egy kicsi részéről, mert több az ember, mint a test. Szíve is van. Az Isten lelket is teremtett belé, és onnan belülről származik minden. Döntő az, hogy mi van ott belül. Mert igazán nagy károkat azzal okoz az ember magának és másoknak, ha belső szennyet tűr meg magában, vagy ha már észre sem veszi, hogy mennyire elpiszkolódott, elhasználódott belül.

Különösen veszélyes, ha belemenekül a külsőségekbe, és a rituális kézmosás után azt hiszi, minden rendben van. Teljesítette a vallási előírásokat, és közben lehet, hogy semmi köze az élő Istenhez. Azt sem tudja, ki ő, és így az élet forrásával nincs kapcsolatban. Hiába mosogatja a kezét, ha szennyes marad a szíve. Milyen a kezéd? Ez fontos – mondja Jézus. De milyen a szíved? – ez még fontosabb! Mind a kettőre ügyelni kell, de mindegyiknek az őt megillető jelentőséget kell tulajdonítani, és akkor lesz az ember élete kiegyensúlyozott.

Nagyon fontos üzenet, gondolat van ebben a beszélgetésben. Ma ezt az egyetlen üzenetet szeretném idehozni és kérem szeretettel titeket, hogy gondoljunk végig együtt, és utána is gondolkozzunk ezen, mert egyáltalán nem mellékes az, amiről itt Jézus beszél. Azért nem, mert a test megköveteli a magáért. És hajlamosak vagyunk arra, hogy aki vagy ami erőszakosan követelődik, annak a kívánságait teljesítsük, aki csendes, szelíden vár, azt mindig újra elhagyjuk. Figyeljétek meg. Azoknak a meghívásoknak enged az ember, ahol erőszakosan követelik. Azokat a feladatokat végezzük el, ahol nagyon ragaszkodik a határidőhöz az illető. Aki csendesen vár, hogy majd csak teljesítsük az ígéretet, az néha elalszik örökre.

A test követeli a magáét, és bizonyos irratlan társadalmi törvények is arra serkentenek minket, hogy a testünkkel foglalkozunk. Meg kell borotválkozni reggel, mielőtt a hivatalba megy az ember. Fel kell öltözködnünk, mielőtt az utcára lépünk. Valamit enni kell, mert nem bírjuk ki egész nap étlen-szomjan. A test megkívánja a magáét: mosakodni kell, öltözködni kell, kócosan nem megy ki egy asszony sem, fésülködik. – Bibliát olvasni már nem kell. A lélek maradhat éhen. Este lelkileg magunkat tisztába tenni: nem feltétlenül kell. El is marad a legtöbbször. És a lélek szenved ebben a melldözötttségben, szenved a neki szükséges táplálék nélkül, a neki is szükséges tisztálkodási lehetőség biztosítása nélkül, és ezért ilyen lelketlen, lélektelen ez a világ. Mintha csak teste lenne az embernek.

Jézus ezért teszi ide a hangsúlyt. Az egész emberrel kell foglalkozni. Isten az embert egynek teremtette. Van teste, de van lelke is, és onnan belülről, a lélekből, a szívből jön ki mindaz, ami aztán jellemző lesz rá. És ha mi igazán gazdag, másokat is meggazdagító életet akarunk élni, és ha mi a gyermekeinket is ilyen gazdag és teljes

életű emberekké akarjuk nevelni, akkor semmiképpen nem felejthetjük el azt, amit itt Jézus mond. Mert figyeljétek meg, és érijük tette magunkat, hogy noha a legtöbb szülő a szívét szeretné kitenni a gyermekeért, mégis elsősorban a gyermeknek a testére gondol.

Ugye vég nélkül mondjuk szegény gyermekeinknek, unokáinknak azt, amit itt a Jeruzsálemből érkezett farizeusok mondtak, hogy mosd meg a kezedet, töröld le a cipődet, vedd le a cipődet, ne edd le magad, ne csorgasd végig az abroszt, hogy jut eszedbe abban a blúzban asztalhoz ülni, mi lesz, ha lepecsételed, fürödj meg alaposan, a füledet is mosd meg, ennyi idő alatt nem lehet alaposan fogat mosni, fiam. És így tovább. Ki nem fogyunk ezekből a bölcsességekből. Szegényeknek az idegeikre megyünk néha.

Ennyi lenne az élet? És ha valaki mindezt betartja, akkor teljes emberi életet él?

Erre a legtöbben azt mondják: nem. Ennél több az élet. Fel kell tenni a kettes számú lemezt is: Hányasra feleltél? Már megint ilyen gyenge jegyet hoztál haza? Persze másra mindig van idő! Pedig a te képességeid, amit a te drága szüleidtől örököltél, sokkal többre tesznek téged képessé! Tehát szellemiekre is szükség van. És ennyi az élet? Ha valaki mindezt teljesíti, akkor már teljes emberi életet él?

Itt szólal meg Jézus, és azt mondja: nem. Az embernek nemcsak testi és nemcsak szellemi szükségletei vannak, hanem lelki szükségletei is. Teljes emberi életet az él, aki komolyan veszi, hogy Isten hogyan teremtett minket és mire teremtett, és mire van valójában szükségünk. És ha a lelke nem kapja meg azt, amire szüksége van, abból mind testi, mind szellemi síkon nagy bajok támadnak. Általában orvosolhatatlan bajok. Tudniillik az orvoslás az lenne, hogy a lélek is megkapja a magáét. A lelki kondícióktól függ az, hogy tartósan milyen a kedélyünk, a munkabírásunk. Ez kihat az egész emberre.

Hadd mondjam el egy régebbi emlékemet, ami talán egy életre tanítás volt akkor a számomra. Még óvodások voltak a gyermekeink, amikor egyik este én is bőszen fújtam az első számú nótát: mossál kezet és így tovább. Feltűnt az, hogy nem szólnak, de egy kicsit megrándult az arcuk. Abban a pillanatban Isten két fontos igazságot engedett megértenem. Az egyik: vegyem le ezt a lemezt. Unalmas vagyok. Ezzel így az ellenkező hatást érem el. Ha ilyen szükös a fantáziám, hogy soha semmi újat nem tudok mondani, és ezt mindig végig kell hallgatniuk, ezzel csak kárt okozok. A másik, amit ott megértettem: lelkipásztor vagyok. Tudom én, hogy mi van a gyermekeim lelkében? Fontos nekem legalább annyira a lelkük, mint az, hogy mosson kezet? Aznap este félretettem a munkámat, s elkezdtem játszani velük. Játék közben az egyik kisgyerekeknek a nyelve megoldódott és ömlött belőle a szó. Elképedve kellett látnom, hogy mennyi szenny rakódik le egy kicsi gyerek lelkére egyetlen nap alatt. Mennyi trágár kifejezést hallott az óvodában, aminek a jelentését sem érti. Következésképpen nem tudja feldolgozni. Az megemészthetetlen gombócként üli meg – nem a gyomrát, de a lelkét. Annak legalább olyan káros következményei vannak, mint ha a gyomorral történik. Sok sérelem érte, és nem volt, aki megvédje. Kiderült, hogy már az óvodában annak van igaza, akinek legnagyobb a hangja. A hangosabbak diadalmaskodnak. Ez sok kérdést vet fel, amit megfogalmazni sem tud egy néhány éves gyermek. De ez is rátelepszik, és nyomja, megterheli. Ebből lehet, hogy agresszivitás lesz, és az ember nem érti, miért olyan. Vagy keserűség lesz, és az ember nem érti, miért lett az. Megemészthetetlen mérgeanyag halmozódik fel csak egyetlen nap alatt is.

Nem csak a testi tisztálkodásra kell nekünk gondolnunk. Az embernek a lelkével is ugyanaz történhet. De ha valaki ezt kiadhatja magából – ne haragudjatok, hogy így mondom, de akkor este ez történt –, kiöklendezheti, megkönnyebbül. És végigalussza az éjszakát, és vidámabban indul másnap az óvodába, vagy a munkahelyére, vagy akárhova, mert ezen az estén megtisztálkodhatott – nemcsak a test, hanem a lélek is. Ezen az estén bekötöttük a léleknek a sebeit is. Ha vérzik a térde, azonnal vizet, kötöszert meg mindenfélét hozunk. És ha a lelke vérzik? Észre sem vesszük sokszor. Vagy nincs lelke? Ha van, az sebeket kap. Van-e szemünk ennek a meglátására, és van-e kötszer, ismerjük-e, hogy mivel lehet ezt fertőtleníteni és gyógyulás felé segíteni? És

az ilyen estén megkapja a táplálékot a lélek is, nemcsak a test. És az ilyen estéken nem formális az esti puszti az ilyen kicsiknél, hanem hosszan szorítják apjuk, anyjuk nyakát, és nagy békeesség van a szívükben. És az ilyen éjszakákon nem szoktak rosszat álmodni, és kipihenten ébrednek fel reggel.

Helyreállt az egyensúly. Komolyan vette valaki, hogy lelke is van az embernek, és azzal legalább annyit kell törődnie, mint a testével. És annak még nagyobb szüksége van arra, hogy megkapja, ami neki jár, mert ugyanúgy elpusztul, mint a test vagy a szellem táplálék nélkül. Ez határozza meg a testi és szellemi állapotát, kondícióját is.

Nem kellene elkezdenünk ma este a lélekápolást? Tudatosan programba venni vagy legalább annyira odafigyelni a lelkünkre és a reánk bízottak lelkére, mint a testünkre? És ha már csak így szövegekben és lemezeken tudunk gondolkozni, akkor egy harmadik is kerüljön használatba. Fontos az, hogy mosd meg a kezedet, és fontos, hogy ne akármilyen jegyeket hozz haza, dolgozz és tanulj becsületesen, céltudatosan, de legalább ilyen fontos az, hogy tanulj meg az élő Istennel beszélgetni, magadat reá bízni, túllátni a megaláztatásokon, nem engedni, hogy felszaporodjék benned a harag és a méreg azzal szemben, aki megalázott, van ennek más megoldása is. Boldogok, akik a lélek tisztálkodásáról, táplálásáról, egészségéről is ugyanolyan felelősen és komolyan gondolkodnak.

Ezért beszél itt Jézus a szívről, amiből kijön mindaz, ami minket meghatároz.

Ha azonban valaki becsületesen munkához lát ezen a téren, hamarosan látni fogja: kudarcra van ítélve. Mosogatja, mosogatja a maga lelkét, és sose lesz tiszta, mégis mindig ugyanaz jön ki belőle. Mi a baj? Az, hogy végzetesen megromlott. Isten nem is javíthatni akarja a szívünket, hanem valahányszor erről van szó a Bibliában, mindig új szívet kínál. Valóságos lelki szívatültetést javasol nekünk. Nem lehet reparálni a régit. Annyira megromlott, hogy használhatatlan. Annyira megromlott, hogy csak ilyenek jönnek ki belőle: hazugság, hamis tanúskodás, házasságtörés, gonosz gondolat, tisztátalan indulat, gyilkosság, paráznaság, lopás. Ez a szív csak ilyeneket tud termelni. Lehet ezeket díszítgetni, lehet a kárt utána rendbe hozni, lehet kulturáltan is házasságot törni, de attól még házasságtörés. Nem képes másra ez a szív?

Ezért Isten ígérete az, hogy új szívet ad nekünk. Elveszem a régit belőletek – azt mondja –, és adok néktek új szívet. És az én lelkemet adom belétek (Ez 36,25–27). Olyan új szívet, amelyiknek új tartalma van. Amelyikből új indítások származnak. És megjelenik az emberben valami olyan szeretet, olyan csendes öröm, olyan türelem, olyan jóság, olyan szívesség, ami addig nem volt jellemző rá. És amire nem is lehet ránevelni soha senkit, ez nem nevelés eredménye, ez az újjászületésnek a következménye. Itt egy új természet jelenik meg az emberben: Jézus Krisztus természete. Ő ezt kínálja fel nekünk.

Jó lenne, ha nem lennénk igénytelenek ezen a téren. Itt az igénytelenségtől és az igénynélküliségtől is óv minket Jézus. Semmiképpen ne ragadjunk le a kézmosásoknál, de ott se, hogy majd én eljutok önfegyellemmel, önneveléssel ide. El lehet jutni egy bizonyos szakaszig, de új szívet nem tudunk teremteni magunknak, mert nem tudunk teremteni! E teremtés egyedül Istennek lehetséges! Ezért kéri őt Dávid: „tisztá szívet teremts bennem, ó, Isten!” (Zsolt 51,12) És ezt nem kell sokáig kérni. Isten ezeket a kéréseket készségesen teljesíti.

Nem azzal kezdődik tehát a dolog, hogy elkezdjük mosogatni magunkat itt is, ott is, hogy tisztább legyen a szívünk, hanem új szívre van szükség. Egy másik képpel a Biblia azt mondja: egy nagy fürdéssel kezdődik az egész, az újjászületés fürdőjével. Tituszhoz írt levélben így fogalmazza ezt meg Pál apostol: „Amikor a mi megtartó Istenünknek jó volta és az emberekhez való szeretet megjelent, nem az igazságnak cselekedeteiből, amelyeket mi cselekedtünk, hanem az ő irgalmasságából tartott meg minket az újjászületésnek fürdője és a Szentlélek megújítása által, amit kitöltött reánk bőséggel a mi megtartó Jézus Krisztusunk által; hogy az ő kegyelméből megigazulván, örökösök legyünk az örök élet reménysége szerint” (Tit 3,4–7).

Tehát nem jó cselekedeteinktől lettünk egy kicsit jobbak és tisztábbak, hanem az újjászületés fürdője és a Szentlélek megújítása által kaptunk olyan igaz, Jézustól meg-

igazított szívet, amelyikből aztán egészen más gondolatok és cselekedetek származnak. Ezt tette lehetővé Jézus Krisztus az ő földre jövetelével, kereszthalálával, feltámadásával. „Jézus Krisztusnak, az ő Fiának vére megtisztít minket minden bűntől” (1Jn 1,7). Ezt a szívet csak az ő kereszthalála tudta megtisztítani. Ez tette lehetővé, hogy új szívet kapjunk hiszen, a kereszten ő színte szétosztotta magát, hogy jusson mindenkinek, aki ezt igényli, aki őt elfogadja. Aki őt befogadja, abban ő így kezd el munkálkodni.

Mindig csodálatos az, amilyen változáson egy olyan ember átmege, aki Jézus Krisztusnak így alárendeli magát. Aki eljut oda: Uram, látom, hogy valóban csak ilyesmire képes az én szívem. Teremts bennem tiszta szívet, add nekem a te indulatodat. Gyere és te lakjál bennem! Te irányíts a Lelkeddel onnan belülről. Olyan gondolataim támadjanak, olyan cselekedeteket hadd vigyek véghez, amikre te indítsz. Az az indíték, az az indulat legyen bennetek, ami volt a Krisztus Jézusban – így írja ezt Pál apostol a filippi gyülekezetnek.

Ez az indulás. És utána ezt az új életet ápolni kell. Táplálni Isten Igéjével, hiszen nem csak kenyérral él az ember, azzal a teste él, de az ember nem csak test, hanem minden Igével is él, ami Isten szájából származik. Táplálni az Igével, tisztogatni naponta a bűnbánat és bűnvallás útján. Tiszta levegőt szívni be az Istennel való csendes imádságban. Újra meg újra felüldülni, megerősödni a hívők közösségében, a gyülekezetben. És izmosodni, erősödni a Jézusnak végzett szolgálásban.

Fontos a kézmosás – mondja Jézus –, de még fontosabb, hogy milyen a szívünk. Fontos, hogy mi is meg a gyermekeink is rendszerető, tiszta, udvarias, művelt emberek legyünk, és erre nevelni is kell magunkat és egymást, de legalább ilyen fontos az, hogy Jézus Krisztus uralkodjék a szívünkben, és így legyen új szívünk, és ezt naponta frissen tartsuk, tápláljuk, erősítsük és használjuk. Vagyis engedjük, hogy ő használjon minket, és őszinte kérdésünk legyen újra és újra: Uram, mit akarsz, hogy cselekedjem?

Jó lenne, ha egymás mellé tennénk azt, hogy a lelki szükségletek olyan fontosak-e nekünk, mint a testiek. Ha panaszkodik a gyermek, hogy egyre gyengébben lát, mindjárt visszük az orvoshoz és fontos, hogy legyen szemüvege. De legalább ilyen fontos-e számunkra az, hogy legyen szeme meglátni a gyengét, a kicsit, az elesettet, és legyen kész azonnal mozdulni és segíteni rajta?

Ha beteg, az mindjárt izgat minket, ha bűnös, az kevésbé. Hogy mit tett, az nagyon fontos, legfőképpen ez: szégyent ne hozzon a fejünkre! De hogy mit gondol, amit nem tesz meg soha, de belül végigfertőzi talán az egész életét, az ugyanilyen fontos-e?

Isten segítsen minket, hogy ma odaálljunk az ő reflektorfényébe és kérjük, világítson be az életünk sötét helyeire is. Engedjük, hogy a sötét szívet új szívre cserélje ki. Arra a szívre, amelyik aztán túléli a halálunkat is, amelyiknek örök élete van, amelyikkel a teljes életet is megkaptuk Istentől.

Engedjük, hogy egyensúlyba kerüljön az életünk, és kezdjük el a lélekápolást. Engedjük, hogy naponta megújítson minket Isten ebben az új életben. Ámen.

Geréb Zsolt

A szegény asszony

Alapige: Márk 12,41-44

Bibliaviasás: 1Sámuel 2,1-10

A felolvasott alapige értelmét Jézus azon mondása világítja meg, melyet a Lukács evangéliumából olvastam fel az istentisztelet kezdetén: a szegény özvegyasszony példája által Jézus nem arra akar megtanítani minket, hogy miként viszonyuljunk a pénzhez, hanem arra, hogy miképpen követhetjük őt, akinek nincs hová lehajtania fejét, aki az ő egész életét odaadja váltságul sokakért. Alapigénkben is Jézus áll a figyelem központjában. Nélküle nem értenénk meg nyilvános működésének e zárójelenetét, de nem értenénk meg az evangéliumok egyetlen üzenetét sem. Jézus a tanítványok előtt

hitelesíti egy olyan embernek a hitét, aki az ő követése rendjén nagyon keveset adott, mégis mindenét odaadta, mert rábízta magát Isten jóságára. Ülünk le mi is a tanítványok közé, és hallgassuk meg, miként beszél Jézus az özvegyasszony perselybe vetett adományáról, áldozatának nagyságáról és Istenbe vetett reménységéről.

I.

Jézus figyelme egy olyan esemény felé fordul, mely mindaddig jelentéktelennek tűnik számunkra, ameddig csak számokban gondolkozunk. Hiszen két fillér ott és akkor olyan elenyésző összeget jelentett a jeruzsálemi templom háztartásában, mint ma két lej egy városi gyülekezet vagy az egész egyházkerület költségvetésében. A templomtéren 13 persely volt elhelyezve, melyekbe a kegyes izráeliták adományait bedobták. Különös szokás volt az, hogy a persely mellett egy pap teljesített szolgálatot, aki átvette a pénzt és annak összegét kihirdette a jelenlevők hallatára. Ha valaki nagyobb összeget ajánlott fel a templom céljaira vagy a szegények megsegítésére, megfűjták a kürtöket, ahogy a Hegyi beszédben erről értesülünk. Vajon nem találkozunk-e a mi gyülekezeteinkben is hasonló gyakorlattal, vajon nem hirdetjük-e ki mi is azon adományozók nevét, akik rendkívüli adományokat fizetnek be az egyházközség pénztárába? Ha őszinték akarunk lenni, akkor be kell vallanunk, hogy mi is többre értékeliük a bőkezű felajánlásokat a szerényebbeknél. Igaz, azzal is tisztában vagyunk, hogy milyen sokat jelent egy gyülekezet számára sok embernek a kisebb és szerényebb áldozata. Ennek ellenére nem tudunk megszabadulni attól a beidegződéstől, hogy mindent a számok nagyságának a tükrében lássunk.

A rabbik hagyománya szerint Isten álomban intett meg egy papot, hogy ne vesse meg annak az özvegyasszonynak az adományát, aki egy maréknyi lisztet akart ajándékozni a templom számára. Másodszor a pap elfogadta a szerény hozzájárulást, mert megértette, hogy Isten más mértékkel méri az emberek áldozatkészségét, mint mi. Mint a templomi adományok gondnoka, felismerte, hogy milyen súlya van annak a csekély mennyiségű lisztnek, melyet a kegyes asszony a véka aljáról gyűjtött össze. Isten mértékrendszerét Jézus így foglalja össze: „Valakinek sokat adtak, sokat követelnek tőle, és akire sokat bíztak, többet kívánnak tőle” (Lk 12,48b). Ezt a szentenciát különösen a gazdag emberek szívébe akarta befűjni. Ha azonban e mondást megfordítjuk, akkor úgy tekinthető az, mint a szegény ember felmentése, aki csak kisebb áldozathozatalra képes. Istennek nagyon finoman beosztott mércéje van, és ő nagyon jól tudja, hogy egyen-egyenként milyen elvárásokat támaszthat velünk szemben. Az ő szeme élesebb és jóságosabb, mint a türelmetlen emberek szeme.

A felolvasott Ige azt mutatja meg nekünk, hogy miképpen ítél meg minket Jézus. Ő más mértékkel méri az emberek cselekedeteit, mint az ő környezete. Jézus következetesen végiggondolja és alkalmazza azt a gondolatot, melyet a pap álmában felismer. Az ő szemében nem az egyéni teljesítmény nagysága dönti el egy embernek az értékét. Valószínű, őt kevésbé érdeklik azok a nagy tettek, melyekről mi azt szoktuk mondani: történelmi jelentőségűek. Figyelmét sokkal jobban lekötik a csendben és hűségben eltöltött életek, az olyan embersorsok, amelyekről keveset beszélnek az újságokban vagy a rádióban. Ha pedig Jézus nem számokban gondolkodik, akkor viszonylagossá válnak előtte a statisztikai adataink, még az egyházi kimutatásaink is. Ezért könnyen megtörténhet az, hogy ő egy olyan életmű előtt hajtja meg az elismerés zászlóját, amelyet mi jelentéktelennek tartottunk.

Ez történt a jeruzsálemi templom csarnokában is, amelyről az evangélista alapigénkben beszámol. Az Embernek Fia leült az egyik persely közelében, és egy kis ideig nézte, miként adakoznak az istenfélő izráeliták. Sok gazdag ember nagy összeget ajándékozott a templomi kincstár javára. Majd jött a szegény asszony, aki mindössze két leptont adott át a papnak. Az előírás szerint már egy leptont, a legkisebb zsidó pénzermét lehetett adományozni. Az asszony ennek az összegnek a kétszeresét tette a perselybe. De ez is mennyivel kisebb volt, mint a gazdagok ezüstpénze. Jézus azonban a szegény, lenézett asszony pártját fogta. Egy olyan hívő áldozatát veszi észre, akivel senki nem törődött, aki visszavonultan élt egyedül a gazdagok árnyékában, talán a sze-

gények lakónegyedében, mivel az akkori társadalom csak ilyen külvárosi státust biztosított az egyedül álló asszonyok számára. Ez a szegénysorsú népréteg képtelen volt arra, hogy eleget tegyen a kegyes kötelességeknek. Amit az asszony tett, a hagyományos megítélés szerint igen szerény jó cselekedetnek számított. Mindenesetre nem gondolhatott arra, hogy a kürtöket megfűjják az ő tiszteletére. Ennek ellenére jó szívvel tette a perselybe a két rézfillért, kifejezve ezáltal is az Isten iránt táplált önzetlen szeretetét.

Jézus észrevette ezt! Az ő szemében az asszony tettének példaértékű jelentése volt, hiszen ez kifejezte azt a csodálatos eseményt, ami Isten országában naponta végbemeleg; vagy más szóval élve, azt, ami az ő követésének rendjén újra meg újra megismétlődik. Ezáltal hatályon kívül helyezte a teljesítmény elvét, melyet a törvényeskedő farizeusok vallottak. Isten országában nem a lemérhető, a kimutatható, a szembetűnő vallások tetteknek van elsőbbsége. Jézus azokat az istenfélő embereket is felismeri és elismeri, akik nagyon keveset tudnak a hálaáldozat oltárára helyezni. Elismerésével a tanítványok előtt szavatolja azt a hitet, amelyik nagyon keveset adott: dicséretet mond egy olyan kegyes emberről, aki sem Isten, sem az emberek szemében nem akart nagyot tenni.

II.

De figyeljünk jobban a Jézus szavaira! Ezekből kitűnik az, hogy az asszony többet adott, mint a gazdagok, mert ő mindenét odaadta. Ez a gesztus ragadta meg a Megváltó figyelmét. Ez indította meg az ő szívét. Az özvegy kifordította a pénztárcáját, és kiürítette annak teljes tartalmát. Az ő ajándéka azért volt olyan nagy, mert az a két fillér volt az egész vagyona. El tudjuk-e képzelni, hogy mi állt e két lepton mögött, melyet az öreg szüle a perselybe dobott? Gondoljunk csak Móricz Zsigmond Két krajcár című elbeszélésére! Az az ember, aki ennyire kiüríti a kis erszényét, nem sok tervet szőhet holnapra. Vajon ez az asszony is olyan válságos helyzetbe jutott, mint a sareptai özvegy Illés próféta idejében? (1Kir 17,12) Vajon mi indította erre a nagy áldozatra? A végső kétségbeesés-e vagy az Isten iránti teljes bizalom? Isten majd gondoskodik az ő további sorsáról. A szegény Lázárhoz hasonlóan ez az asszony is az emberi nincstelenség határán élt. És mégis odaadta Istennek mind a két fillért! Igen, mert számára személyes hitvallás a zsoltárfő imádsága: „Ha elfogyatkozik is testem és szívem: szívnemnek kösziklája és az én örökségem te vagy, ó, Isten, mindörökké” (Zsolt 73,26).

Meg kell látnunk azonban azt, hogy az asszony példáját Jézus nem akarja kötelezővé tenni minden tanítványa számára. Pál apostol ezt írja a korinthusbelieknek: „ha vagyonomat mind felétem is, szeretet pedig nincs énbennem, semmi hasznom abból” (1Kor 13,3). Az alapigénk nem teszi fel azt a kérdést, hogy mi indította az asszonyt a teljes lemondásra. Ha azonban társadalmi és anyagi helyzetére gondolunk, valamint az Isten iránti teljes bizalmára, arra következtethetünk, hogy az ő áldozata hitből fakadó cselekedet volt. Ha valaki az „ő egész életét” odaszánta az Úrnak és az ő egész jövőjét Isten oltalmába helyezi, igazi bizonyosságát adja hitének. „Itt van, Uram, az én két rézfillérem – itt van az én egész életem.” Aki pedig ilyen fenntartás nélkül átadja magát Istennek, az engedi, hogy a mennyei Atya vezesse életét. Ilyen engedelmes, önfeláldozó életet élt Molnár Mária magyar misszionárius is, aki a Manusz szigetén szolgált a bennszülöttek között. Sok magyarországi és erdélyi gyülekezetben emlékeztek meg az ő mártírúmról. Az ő életében valósággá vált Jézus mondása: „Aki meg akarja tartani az ő életét, elveszti azt, aki pedig elveszti az ő életét énérétem, megtalálja azt” (Mt 16,25).

Jézus azonban a mártírúmról való vállalását sem akarja kötelezővé tenni tanítványai számára. Ő csak azt akarja, hogy adjuk át neki a szívünket, hogy adjuk át neki az életünket. Krisztus keresztségét nemcsak azok hordozzák, akik az ő követése útján valóban elvesztik életüket. Mindannyiunk életében vannak olyan helyzetek, amelyekben megkérdezzük tőlünk: mennyire szeretjük Isten? S ha őt igazán szeretjük, akkor mekkora áldozatot vállalunk az ő ügyében? Amikor egy tanítvány Krisztus szolgálatára szenteli magát, akkor ez felelet arra az áldozatra, melyet Jézus a Golgotán mutatott be érettünk.

Az özvegyasszony tettét csak akkor értjük meg igazán, ha meglátjuk az összefüggést Jézus áldozata és az ő áldozata között. Az asszony tette nem volt más, mint a nagypén-
teki esemény előrevetítése. Ezt akarta Jézus a tanítványokkal megértetni.

III.

Jézus egy olyan kegyes ember hitét igazolja, aki reménységgel nézett Istenre. Alapigénk szó szerint nem tesz említést a reménységről, mégis hiányos lenne prédikációnk, ha az asszony jótette mellett nem vennénk észre Isten cselekvését, hisz az ő Lelke által szüntelenül munkálkodik azok életében, akik őt szeretik. A tisztánlátás kedvéért szükséges megállapítani azt is, hogy a szegény özvegy tette mártíriumnak is nevezhető. Bár arra is lehet gondolni, hogy azzal a szándékkal megy haza, mint a sa-reptai özvegy, aki így szól magában: „hazamegyek, megkészítem magamnak és az én fiainak a sült pogácsát, hogy megegyük és aztán meghaljunk”. Ezt nem tudjuk! Azt azonban igen, hogy Jézus észrevette az ő áldozatát és a tanítványok előtt dicsérettel illette az ő kegyes adományát. Lehet, hogy közvetlen találkozásra nem került sor Jézus és e templomi zarándok között. Mi azonban tudjuk, hogy ez az özvegyasszony nem ment üres kézzel haza, mert az ő élete felett már elhangzott annak a Bírónak a szava, aki egyszer mindannyiunk felett kimondja a végső ítéletet.

A szegény asszony nem ismerte meg a persely közelében tartózkodó Jézust. Valószínű, nem is vette észre. Szíve azonban tele volt hittel. Más szóval kifejezve: nem aggodalmaskodott. Nem gondolt arra, hogy miképpen tudná életének napjait megnövelni egy arasszal. Bár nem volt semmilyen életbiztosítás a kezében, mégis nyugodt volt. Tudta azt, hogy Isten gondoskodik róla. Ezért nem félt a holnaptól. Ezért nem ragaszkodott görcsösen ahhoz a néhány krajcárhoz, mely egy-két napi kenyerét fedezhette volna. Teljesen rábízta magát Istenre, Isten oltalmazó kezére, irgalmas atyai szeretetére. Ezzel a bizodalommal indult haza, ezzel a hittel vállalta tovább az életét.

Mire tanít minket ennek az asszonynak a példája? Arra, hogy mindnyájan rá vagyunk utalva a mennyei Atya ajándékozó kegyelmére, mivel napról napra abból élünk. Tanuljuk meg tőle, hogy Isten szeretete és jósága kipótol minden földi hiányosságot. Adjuk át azért mi is magunkat teljesen Istennek, és bízzuk rá magunkat és jövődönket az ő újjáteremtő erejére. Gondoljunk arra, hogy ő sohasem kér tőlünk olyan dolgot, melynek betöltéséhez ne adna erőt nekünk. Imádkozzunk Istenhez, hogy naponta vegyen körül minket az ő jóságával. Ámen.

Joó Sándor

Budapest, Magyarország

Gondviselés

Alapige: Máté 6,8b

Bibliaolvasás: Jób 1,12.18-19; 2,6-10

Minden különösebb bevezetés nélkül hadd mondjam meg rögtön a legelején, hogy a felolvasott Igének az alapján a gondviselésről szeretnék beszélni. Gondviselés! Ez az, amit a legtöbb ember Isten dolgáról egyáltalán tud, ez az, amit a legtöbb ember, aki Istenre gondol, Istentől igényel, akármilyen botladozó, gyenge, bizonytalan is a hite. Ez az, amit a legtöbb ember imádságában kérni szokott. Igen: ez a gondviselés.

Ez valóban nem kis jelentőségű dolog! Ha nem tudnám, hogy a világ és benne az életem egy gondviselő szeretetnek az oltalma alatt van, valóban ijesztő lenne az élet! Valóban nagy pech lenne élni! De lám, Jézus azt mondja s az egész Szentírás mindig újra meg újra arról beszél, hogy ez a világ nincs magára hagyva, van, aki törődik vele. Nem olyan ez a földgolyó, mint a világűrbe bedobott óriási labda, amelyik zuhan-zuhan valahonnan valahová – vagy sehonnan sehová? Nem! Ez a sáros, olykor piszkos, utálatos, rengeteg bajjal teli glóbusz, rajta ezzel a furcsa étellel, valakihez tartozik. Atyja van, aki szereti, aki gondol rá, aki törődik vele, aki jó, aki tudja, hogy Földünknek mire van szüksége!

Mintegy 10 nappal ezelőtt jártam Baranyában, abban a kicsiny gyülekezetben, amelyiknek a lelkipásztora pár hete itt prédikált és az akkori második perselypénzt, összesen 1700 Ft-ot a temploma tatarozására elvitte. Három estén át prédikáltam abban a templomban. Az első este, amikor kijöttünk az istentiszteletről, az egyik presbiter odaállt elélem és könnyes meghatottsággal megköszönte, hogy a nagy fővárosi gyülekezet a kicsi baranyai gyülekezet felé kinyújtotta segítő kezét, és többek között szó szerint ezeket mondta: „Mondja meg otthon, Nagytiszteletű úr, a pasaréti gyülekezet tagjainak, hogy nem is tudják, milyen nagy örömet szereztek nekünk, nem is tudják, milyen nagy jót tettek velünk. Velünk eddig senki sem törődött, és most megérettük, hogy nem vagyunk egyedül, gondolnak ránk, szeretnek bennünket.” Ezt mondta. Ímé, átadom az üzenetet. És egyúttal rögtön illusztrációnak is hadd használjam fel: lám, milyen jó az, amikor valakit szeretnek, amikor valaki tudja, hogy törődnek vele és gondolnak rá. Még ha csak ember is az, aki törődik velünk, gondol ránk és szeret bennünket! Milyen nagy kiváltság tudni azt, hogy a mi Atyánk uralkodik e világ fölött, és ő jó, tökéletes, igazságos, kegyelmes, bűnösnek megbocsátó, bűnt büntető Isten! Minden gondotokat hát őreá vessétek, mert neki gondja van reátok! És nektek még a fejetek hajszálai is mind számon vannak előtte, egy sem eshetik le onnét az ő tudta és akarata nélkül. Jól tudja a ti mennyei Atyátok, mire van szükségetek, mielőtt kérnétek. Ez a gondviselés! Ez a hagyományos elképzelés Istennek arról a munkájáról, amit úgy nevezünk: gondviselés.

Ez mind nagyon szép és jó, illetve szép és jó volna, ha minden ezen a világon valóban olyan szépen és jól menne, mondjuk, olyan gondviselésszerűen történe. De ha körülnézünk e világban, a magunk és mások életében, az az isteni gondviselés sokszor bizony elég problematikussá válik. A tények vagy legalábbis amit látunk, bizony sokszor nagyon ellentmondanak annak, amit a gondviselésről tudunk és gondolunk.

Ímé például a Jób esete! Tudjuk, hogy úgy alakult ennek az igaz embernek a sorsa, ahogy a legkevésbé vártuk volna, mondjuk, ahogyan a legkevésbé érdemelte volna a mi emberi mértékünk szerint. Elvesztette a vagyonát, aztán a gyermekeit mind egy szálig egy szerencsétlenség következtében, majd az egészségét is, sőt még a felesége lelki segítségét is. Mintha csak a második világháború egyik nagyon tragikus sorsú áldozata lenne. Pedig jó ember volt. Istenfélő. Imádkozó! Mi valahogy jobb sorsot szántunk volna neki, mint Isten. Pláné ha néha olyat látunk, hogy hitvány, üres lelkű, gonosz ember valaki és mégis minden sikerül neki az életben! Egészséges, családi életében soha semmi baj, nagyszerűen holdogul, szerencsés mindenben! Hát hol itt a gondviselés? Igen, ez az egyik nagy probléma: annyi szenvedés, igazságtalanság, olyan káosz van ebben a világban, hogy bizony sokszor alig-alig lehet felfedezni valamit az isteni gondviselés nyomaiból az eseményekben. És valóban: ha a világban lejátszódó eseményeket, sorsokat nézzük, akár kicsiben, akár nagyban, bizony néha egyáltalán nem látszik, hogy egy értelmes és igazságos hatalom intézi a dolgokat. Sőt! Ennek az ellenkezője látszik. Az, hogy mintha az egész történelem csak a vak véletlen játéka és cél nélküli káosz lenne. Mert az is igaz, hogy olykor-olykor mintha érvényesülne valamelyes erkölcsi világrend, mintha valóban úgy lenne, hogy a jó is, a rossz is elnyeri méltó jutalmát, illetve büntetését, de az igaz, hogy néha mintha éppen fordítva lenne. Mintha a rossz kapna jutalmat és a jó büntetést. Hány olyan esetet láttunk a háborúban, hogy Isten házát telitalálat érte, ugyanakkor egy lebujsz mulató, ahol már sokan tönkrementek erkölcsileg is, egészségileg is, épen maradt. Tudunk olyan esetekről, hogy valakinek, köztiszteletben álló, erkölcsileg tekintélyes embernek, akinek már két fia elpusztult a háborúban, a háza is összeomlott az ostrom alatt, és ugyanakkor egy másik valaki, aki egész vagyonát az első háború alatt hitvány üzleteiből csalta össze, családirag is, vagyonilag is érintetlenül úszott meg mindent. Hát hol itt a gondviselés? Hát ilyen jól tudja a ti mennyei Atyátok – kérdezhetné valaki gúnyosan –, hogy mire van szükségetek?

Nos, az a bizonyos gondviselés, amiről a Biblia beszél, nem egyenlő egy bizonyos erkölcsi világrenddel. Nem arról van szó, hogy ebben a világban működik egy mindent kiegyenlítő matematikai világméchanizmus. Ilyen nincs! Nem egy erkölcsi me-

chanizmus áll az események mögött, hanem a személyes Isten! A ti mennyei Atyátok! És ez az Isten a Bibliában nem úgy jelentette ki magát, mint az erkölcsi világrend garanciája, se nem úgy, mint aki a jót jutalmazza és a rosszat bünteti. Sőt, az evangélium éppen valami egészen másról beszél: a meg nem érdemelt kegyelemről. Jézus keresztje és amit az jelent, minden szerintünk való jósnak és érdemnek a fogalmával homlokegyenest ellentétben áll. A Biblia nem tanít olyat, hogy Isten a jót megjutalmazza, a rosszat pedig megbünteti, sőt, ennek minden hívő ember éppen az ellenkezőjén csodálkozik mindig, ti. azon, hogy Isten őt, a gonoszt jutalmazza, örök élettel ajándékozza meg, a jót pedig, Jézust bünteti, kárhozattal sújtja. Éppen ez az evangélium a Bibliában! Az örömhír! A Biblia, a maga nagy realizmusában, bizony nagyon elismeri, hogy ezen a földön sok baj, nyomorúság, igazságtalanság van, sőt, a földi események középpontjába egyenesen az elképzelhető legnagyobb nyomorúságot és igazságtalanságot állítja: a golgotai kereszt eseményét, és éppen ebben leplezi le Isten legteljesebb jóságát! Vagyis Isten válasza a világ nyomorúságaira, szenvedéseire nem az, hogy fölemel valamiféle mennyei varázspálcát és azzal mindent kiegyenlített, helyrehoz, rendbe rak, sem nem egy elmélet, amely mindent megmagyaráz, hanem a szeretetnek egy olyan tette, ténye, cselekedete, amivel a mi nyomorúságunkat a magáévá teszi, amivel a bajunkban mellénk áll, amivel a vele való közösségünket, kapcsolatunkat helyreállítja és azzal már a legnagyobb bajunkat el is veszi. Ezt értjük meg nagyon jól: a gondviselést nem lehet megismerni máshonnan, csak Jézus keresztjéből és feltámadásából! Az, hogy van egyáltalán gondviselés ebben a világban, nem demonstráció, nem mutatható ki az élet folyásából, az emberi sorsok alakulásából, vagy legalábbis nem mindig látszik világosan. Mi nem látjuk a gondviselést, ha nem hisszük azt, ha pedig hisszük, azért hisszük, mert hiszünk Jézus halálában és feltámadásában, és mert Jézus halálán és feltámadásán át belátunk Istennek a szívébe! Megismerjük az ő szeretetét! Ezért igenis hisszük, hogy „jól tudja a mi mennyei Atyánk, mire van szükségünk”!

Van itt azonban egy másik probléma is. Mert mintha nemcsak Isten, az Atya irányítaná a dolgokat a földön, hanem mintha mellette még más erők is működnének. Ki szabja meg azt, ami történik? Ki áll az események mögött? A vak véletlen, vagy fizikai, pszichikai törvényszerűségek, vagy az ember, vagy a sátáni hatalom, vagy Isten? Itt van pl. a Jób példája. Miként került ilyen nyomorúságba? Azt is lehetne mondani, hogy a természetben lévő erők következtében: gyermekei viharban pusztultak el, őt magát testi betegség emésztette. De ugyanakkor bizonyos emberek is felelősek a nyomorúságáért: a sabeusok hajtották el az állatait, felesége kínozza lelkileg. De az is kitűnik a leírásból, hogy a sátáni hatalom is erőteljesen közreműködik, az akarta mindegyikben elbuktatni Istennek ezt a gyermekét. És mindennek ellenére és mindenek följött mégis Isten tartja minden részesemény gyepőlőjét a kezében. Mármost, hogy a különböző motívumok miként szövődnek össze Jób sorsával – ez az, amit mi logikusan kielemezni, kibonyolítani sohasem fogunk tudni. De hogy mindezekben mégis Isten az, aki irányít, uralkodik és győz, megint csak Jézusban válik nyilvánvalóvá előttünk. Íme, Jézus keresztjénél is lehet azt mondani, hogy lám, a természet diadalmaskodik: Jézus a testi kimerültség következtében hal meg. De ugyanakkor azt is mondhatjuk, hogy lám, győzött az ember, hiszen a főpap, a farizeusok, Pilátus, a római katonák juttatták keresztre, ölték meg. De ugyanígy mondható az is, hogy a gonosz hatalom diadalmaskodott: sikerült neki végre elérnie Jézus halálát. És mégis nyilvánvaló, hogy Isten uralkodik, mert itt az ő üdvöztető akarátát hajtja végre, s megváltás jön létre. Isten országa győzedelmeskedik! – Íme, megint oda jutottunk, hogy csak Jézus keresztjénél lehet igazán hinni a gondviselésben! Igen, azért hihetünk Isten gondviselő hatalmában, mert hiszünk Jézus halálában és feltámadásában, akiben és aki által Isten szeretete győzött a természeti hatalom, az emberi és a sátáni gonoszság fölött. Az élet minden más szituációjában is erre a szeretetre lehet számítani! És csakis erre lehet biztosan számítani!

Nem megérteni kell az isteni gondviselés titkait, hanem bízni kell a gondviselő Istenben! Mert nem egy formulában vagy egy megvilágosító magyarázatban oldódik

meg a gondviselés sokféle problémája, hanem a teljes bizalomban oldódik föl a probléma, abban a hitben, hogy jól tudja a mi mennyei Atyánk, mire van szükségünk! És ez a hit nagyon sokszor hisz annak ellenére is, amit lát; nem ezért hisz, mert, hanem annak ellenére hisz, hogy semmi fölismerhető tervszerűség, semmi irányító kéz nem érezhető az események alakulásában, és mégis ennek a tervszerűségnek a jegyében és ennek a kéznek az oltalma alatt él, mert Jézusban ismerte meg az Istent mint Atyát! Igen, a világ és benne a mi sorsunk is az Atya kezében van. És ehhez a kézhez nekünk csak mint gyermekeknek lehet közeledni. Egy régi-régi történet szerint egyszer egy hajón, amelyik viharba került, kitört a pánik. Rémülten futkostak, siránkoztak, jajgatnak az emberek. Csak egy kislány játszott tovább anyagi nyugalommal az ebédlőben. Csodálkozva kérdezte tőle valaki: Te nem félsz? A kislány ránézett a kérdezőre: Miért félnék – mondta –, hiszen az én édesapám a kormányos. Erről van szó! Mitől félnék, hiszen az én Atyám a kormányos! Ebben a gyermeki viszonyulásban, és csakis ebben oldódik meg számunkra a gondviselésnek minden problémája. Ámen.

Walter Lüthi

A bűnösök egyháza

Alapige: Dániel 9,1-27

Bibliaolvasás: Jeremiás 24,1-10

Ezzel a kilencedik résszel új ablak nylik meg előttünk. Hogy megérthessük ennek a fordulatnak a jelentőségét, meg kell állanunk egy pillanatra Dániel könyvének lépésről lépésre haladó magyarázatával, és vissza kell tekintenünk az eddig megtett útra.

Mit hallottunk és mit láttunk vasárnaponként, újból és újból az első nyolc részben? Két, egymással szemben álló harcvonalat láttunk, melyek újabb és újabb látomásokban és eseményekben mind világosabban bontakoztak ki előttünk. Láttuk az Isten ellen lázadó „fejedelemségeket, hatalmasságokat és erőket”. Egyik oldalon Nabukodonozort, Belsazárt, Dáriust, a mindent: testet-lelket igénylő pogány államot – a mások oldalon Dánielt, „a júdabeli foglyok fiai közül valót”; Dánielt a hittestvéreivel, a babilóniai fogságban levő választott népet, Jézus Krisztus megszorított és üldözött egyházát egy istenellenes világ közepette. Ott a nagy zavarban levő „káldeusokat, varázslókat és jóvendölőket”, itt Istennek a tiszta kijelentés világosságával megajándékozott prófétáját és meghatalmazottját.

Ezenkívül kikerülhetetlen volt, sőt magától értetődő az, hogy eleitől fogva teljes rokonszenvvel kísérik Dánielt és hittestvéreit. Mint az egyház tagjai, együtt voltunk Dániellel és a fogságban szenvedő választott néppel, vállalva harcoltunk ugyanabban a harcban, szenvedtünk ugyanabban az elnyomatásban és állottunk ugyanazon isteni segítség ígérete alatt. Istennek Babilon és annak nagy világhatalma feletti ítélete újból meg újból megvigasztalt, ha a jelenkor világi és egyházi eseményeire tekintettünk. Megtudtuk, hogy Babilonnak nagy hatása van a világ folyására, mert „erővel, fegyverrel és sok csalárdsággal” rendelkezik. De hallhattuk azt is, hogy egy olyan valaki ül az ég és a föld felett álló királyi székben, akit semmi hatalom sem múlhat felül az ég és a föld között, mert: „Övé az ország és a hatalom és a dicsőség mindörökké.”

De most következik az új és egyben hallatlan fordulat. Az előbbi részekben, különösen pedig a nyolcadik részben (12, 13) jelzett és előkészített fordulat most következik be. Az ítélezés tárgya Jeruzsálem lesz. A próféta itt, ebben a részben is Isten ítéletét szemléli, de ezúttal nem az istentelen Babilon, hanem a kegyes Jeruzsálem felett. Nem Nabukodonozor állóképe (3. rész), hanem Sion szent hegye felett áll most a felhő, melyből Isten villámai süjtanak le. Nem Belsazár tróntermében, „a gyertyatartóval szemben a meszelt falon” (5. rész), hanem a választott gyülekezet templomerődítményei felett jelennek meg most az „emberi kéznek ujjai”.

Ha Isten gyülekezete már évek óta fogságban sínylődik, az nem csak Babilon erőszakosságának és istentelenségének a bűne. Ez éppen annyira bűne az üldözötteknek. A dolog nem olyan egyszerű a két harcvonallal! A két harcvonat nem különbözik egészen élesen egymástól. Nem arról van szó, hogy az egyik oldalon csak világosság, a

másikon pedig csak sötétség van. Az árnyfoltok éppen úgy megtalálhatók Isten harcvonalán is. Isten egyháza is bűnös ebben a világban, és mint féldöbír, Isten ennek is ellenfele kell hogy legyen. Ha reánk kegyesekre vagy valamelyik emberi hitvalló harcvonal segítségére szorulna Isten, amikor győzelmes csatái a sötétségnek dobja oda (8. rész), ő, akkor mi gonoszul cserbenhagynánk és megrónánk őt. Mert nekünk nincsenek meg a szent háborúhoz szükséges „katonaerényeink”. A próféta megállapítja, hogy mi (azt mondjuk, hogy mi; első személyben beszél most a próféta!) „pártot ütötünk ellened” (5). Más szavakkal ez annyit jelent, hogy megszökött katonák vagyunk – szökevények vagyunk. És mi – mi! – „nem hallgatánk” Isten szavára (6). Pártütők vagyunk Isten harcoló csapatában. Ilyen Jeruzsálem lakóinak a szolgálatképessége!

Nincs olyan búza ezen a földön, amely között ne nőne konkoly. Hasonlatos a mennyeknek országa az emberhez, aki az ő földjébe jó magot vetett; De amikor az emberek aluszni vala, eljőve az ő ellensége és konkolyt vete a búza közé, és elméne. Mikor pedig felnevekedék a vetés és gyümölcsöt terme, akkor meglátszák a konkoly is. A gazda szolgálói pedig előállván, mondának néki: Uram, avagy nem tiszta magot vetettél-e a te földedbe? honnan van azért benne a konkoly. Ő pedig monda nékik: Valamely ellenség cselekedte azt. A szolgák pedig mondának néki: Akarod-e tehát, hogy elmenvén, összeszedjük azokat? Ő pedig monda: Nem. Mert amikor összeszeditek a konkolyt, azzal együtt netalán a búzát is kiszaggatjátok. Hagyjátok, hogy együtt nőjön mind a kettő az aratásig, és az aratás idején azt mondom majd az aratóknak: Szedjétek össze először a konkolyt, és kössétek kévébe, hogy megégyessétek; a búzát pedig takarítsátok az én csűrömbe” (Máté 13,24–30).

Ezt látja a próféta. Ez az az új, ami itt megdőbbsent. Olyan ez, mint amikor egy kapitány csapata élén harcra akar indulni, és rémülten veszi észre, hogy saját csapatában van az ellenség. Hasonló ahhoz, amikor az orvos egy járvány kitörésekor felveszi a harcot a betegség ellen, és egyszer csak kénytelen megállapítani, hogy saját testében hordozza a pestist. Dániel Isten megbízása alapján kénytelen azt mondani egy Nabukodonozornak: „Vágjátok ki a fát, és vagdaljátok le ágait, rázzátok le leveleit” (4. rész) – most azonban észreveszi, hogy az ágat, melyen ül, átfűrészelték. Mert nincs olyan ág ezen a világon, amelyen mi emberek ülhetnénk. Mindenkit megfűrészelték. Minket nem tarthat meg sem az érzelmi barátság, sem a hitközösség, sem pedig az egyháztagság, még a kiválasztás tudata vagy a próféta hivatás sem – ezek az ágak mind megfűrészelt ágak. Egyszerűen nincs semmi, amire mi építhetnénk. Az az egyetlen, de igazán az egyetlen, ami a prófétát megtartja, nem e világból való.

Ez a felismerés csak nagy kétségbeesést idézhet elő a próféta lelkében. Úgy tetszik, ebben a részben valami szembetűnő változást veszünk észre a próféta magatartásán. Ha eddig még volt benne valami a saját erejének és igazságosságának a tudatából, akkor itt végképpen megszabadul tőle. Dániel oda jutott, ahol már csak üres kezeket nyújthat Isten felé az ember, ahol az ember már csak imádkozni tud. És az ő imádságából közönséges koldulás lesz. „És orcámat az Úr Istenhez emelém, hogy keressem őt imádsággal, könyörgéssel, böjtöléssel, zsákban és hamuban” (3). Imádsága a Biblia egyik legmegragadóbb bűnvallomása. Szinte elegendő szót sem talál Dániel arra, hogy leírja a bűnt. És mégis nem csak szavak ezek! „Vétkeztünk és gonosztságot műveltünk, hitetlenül cselekedtünk és pártot ütöttünk ellened” (5). A bűn fenn kezdődött: „Miénk, ó, Uram, orcánk pirulása, a mi királyainké, fejedelmeinké és atyáinké, akik vétkeztünk ellened” (8). De lenn is megvan a bűn. Nincs egyetlen dicséretre méltó kivétel sem, az egész Izráel áthágta a te törvényedet” (11). A férfiú, aki királyokat látott reszketni és elpusztulni, saját és egyháza bűnei miatt most maga is megtörve áll itt Isten előtt.

Erre mint ostorcsapások hullanak a bűnbánó hátára azok a bizonyos hatalmas „azért”-ok. „Elhajlottak, hogy ne hallgassanak a te szódra – ezért reánk szakad az átok és eskü, amely meg van írva” (11). „Mert igaz az Úr, a mi Istenünk minden cselekedetében, melyeket cselekszik – azért készen tartotta az Úr a veszedelmet, és azt reánk hozá” (14). Senki se csodálkozzék azon, hogy „nagy veszedelmet hoz reánk; nem történt olyan az egész ég alatt” (12). Mindennek megvan a maga oka. És minden oknak az oka végeredményében mindig csak a bűn. Ne kérdezze senki, „miért”. Azért

– azért jött reánk ez a nagy veszedelem, mert mi vétkeztünk. Azért – azért dúlták fel Jeruzsálemet és raboskodik annak népe.

Azért. A gyülekezet volt a tüzes kemencében (3. rész). Itt azonban egy egészen különös tüzes kemencében látjuk őt, a személyes és a másokkal közös bűnök tüzes kemencéjében. Dániel volt az oroszlánok vermében (6. rész). Itt azonban olyan verem nyílt meg alatta, amelyik sötétebb, mélyebb és reménytelenebb annál. Ez a „pusztulás gödre” (Zsolt 40,3), melyet az egyéni és a nemzeti bűn iszapja tölt meg, sima falú gödör, melyből nem lehet kikapaszkodni. De a tüzes kemencéből és az oroszlánok verméből meg lehetett menekülni. Vajon a pokol kemencéjéből van-e szabadulás? Mivel Dániel látta a lángot, mely nem emészthette meg, és látta az oroszlánvermet, mely nem nyelhetette el, azért még itt is meri hinni és remélni, hogy a bűnből is meg lehet szabadulni. A maga és népe érdekében Istenhez mer fordulni egy utolsó, szívhez szóló imával, mely inkább kiáltás és nyögés. „Uram, hallgass meg! Uram, légy kegyelmes! Uram, légy figyelmes, és cselekedd meg, ne késedelmezzél, tennen magadért, ó, én Istenem; mert a te nevedről neveztetik a te városod és a te néped” (19).

Dánielnek ez a bűnvallása magában foglalja a mindenkori és minden nép között élő egyház bűnvallásának az alapvonásait. A bűnnek mint minden gonoszság gyökerének a beismerése egyenesen hivatása és feladata az egyháznak a világgal szemben. Viszont a világ ismertetőjele az, hogy tagadja a bűnt, amennyiben megkísérli a bűn kérdését vagy egészen elhallgatni, vagy pedig – ha már nagyon nyilvánvaló – másra kenni. Eppen most megy át a népeken és nemzeteken egy látható hullám, mely abban jeleskedik, hogy nemcsak letagad és lemos a maga népéről minden bűnt, hanem egyenesen lázadzik és harcol a bűn bibliai fogalma ellen. És odáig merészkedik a báránybőrbe bújt farkas, hogy „pozitív keresztyénségnek” nevezi a bűn fogalmának ezt a gyökeres kiirtását.

Az egyháznak egészen határozott feladatává lett ebben a különleges helyzetben, hogy Dániellel együtt leszögezze azt, amit Isten mint felségsértést kezd már büntetni a XX. század népei között: „Miénk [miénk! és nem másé!] orcánk pirulása”, és pedig „a mi királyainké, fejedelmeinké és atyáinké, akik vétkeztünk ellened” (8). Mi magunk vagyunk bűnösök azért, hogy a népek között a mi népünk gyalázatra jutott. Ezért a „nagy veszedelem”, amilyen „nem történt az egész ég alatt”.

Nem az különbözteti meg a világtól az egyházat, hogy az egyház kevésbé bűnös, hanem az, hogy az egyház Isten Igéjével szemben beismeri ezt a bűnt. A világ viszont nem ismeri be, és nem is ismerheti be. Miért is ismerné be? Az egyház azonban az a hely ebben a világban, ahol felismerik és beismerik a bűnt. Ahol a bűnvallás elnémul, ott már nincs egyház. Ezért azt a helyet is jelenti az egyház, ahonnan szüntelenül kell hogy hangozzék az érthető kiáltás: a különböző válságok elleni harcoknak nincs más hatásos eszköze, csak a bűn felismerése, a meghocsátás és visszatérés Istenhez, akitől elhajoltunk.

De aztán a néppel szemben az is feladata az egyháznak, hogy ragaszkodjék ahhoz a reménységhez, amely a bűnbocsánatot várja. Az egyházak a reménységet ajándékozzák a népnek. Ha a gyülekezet már nem reménykedik, akkor ki reménykedjék? Ha már Dánielnek sem volna bátorsága, hogy imádkozzék, akkor kinek lehetne még? A keresztyén ember fő hivatása az, hogy reménykedjék. Tehát reménykedő és nem „optimista”. A reménység abban különbözik a világ „optimizmusától”, hogy teljes józansággal elismeri a veszteséget, és azután mégis reménykedik. Dániel utolsó reménysége népével kapcsolatban az, hogy „a te nevedről neveztetik a te városod és a te néped” (19). Merjük mi is szüntelenül emlékeztetni Istent arra, hogy ezt a nemzedéket mégiscsak megkeresztelték! Homlokán mégiscsak Isten szövetségének a jelét hordozza, ha mégolyan szemtelenül és lázadozva támad is ez a homlok Isten ellen.

Ennek a részben első verseiben és a későbbi versekben is újból meg újból egy megoldatlan és nyugtalanító kérdés üldözi a prófétát: Meddig tart még Isten ítélete Jeruzsálem felett? Meddig tart még a gyülekezetet jogosan ért mostani „nagy veszedelem”? Dániel látomásában találkozott (8. rész) a végső idők „kemény orcájú, ravaszságokhoz értő” királyával, aki „a haragnak végén” fog fellépni. „És – ezzel fejeződik

be az a nyolcadik rész – álmétkodám ezen a látáson, és senki sem értette” (8,27). Ez a tanácstalanság aztán arra kényszerítette Dánielt, hogy népe szent irataiban keressen tanácsot és feleletet. Ott Jeremiás próféta szavára bukkan, mely így hangzik: „És e nemzetek a babiloni királynak szolgálnak hetven esztendeig. És mikor eltelik a hetven esztendő, meglátogatom a babiloni királyt” (Jer 25,11–12). Dániel most kénytelen elgondolkozni ezen a prófétai Igén. Ha csak valamennyire is igaz ez a hetven esztendő, akkor népe számára elközeltett a szabadulás ideje, mert nemsokára letelik a hetven esztendő. Ez az értelme ennek az Igének: „Dáriusnak első esztendejében ... én, Dániel, megfigyeltem a könyvekben az esztendők számát, amelyből az Úr Igéje lőn Jeremiás prófétához, hogy hetven esztendőnek kell eltelni Jeruzsálem omladékain” (1,2).

Látjuk, hogy itt az a kérdés üldözi a prófétát, amely a nyomorúság és ítélet napjaiban szokta hatalmába keríteni az embert, és amelyet éppen ma egészen érthetően szinte mindannyian kénytelenek vagyunk kimondani, vagy ki nem mondvá magunkkal hordozni. A kérdés az, hogy „meddig” (vö. Zsolt 13). Ezt kérdezi a beteg az őt meglátogató orvostól. A múlt héten, mikor egy három év óta munkanélküli férfinak a felesége kimondta ezt a kérdést, tudtam, hogy ebben az egy kérdésben vele együtt reszket az egész válságbeteg világ nyomorúsága. A próféta kérdése más értelemben, de éppen olyan sürgetően újból a világ kérdése is.

„Meddig?” Ki akar felélni erre? Tehetünk-e mást itten, mint a próféta, aki olyan gyakran látomások és álmok és mennyei követek által kapott feleletet Istentől, és aki most alázatosan elhatározza, hogy utánanéző a „könyvekben”, hátha feleletet adnának azok neki. Az idő nyomorúsága újból és kérlelhetetlenül a könyvekhez hajt minket is. A könyvekben áll az, amit tudnunk kell. Az utóbbi időben néha végtelen nagy öröm fog el minket egyszerűen azért, mert van egy biblia, melyet kinyithatunk és olvashatunk. Mindenesetre már régóta nem tudnók, hogy mit gondoljunk és merrefelé tájékozódjunk, ha nem szerezhetnénk egyenes tanácsot a bibliából, mely világít és lámpa gyanánt szolgál lábunk előtt a sötétségben. Nagyon jól meg tudjuk érteni, hogy csak kétségeskedni lehet ott, ahol a könyveket már nem vagy még nem tudják kinyitni.

Még senki sem nyúlt úgy a „könyvekhez”, hogy ne kapott volna feleletet azokból. A próféta is kap feleletet. Kérdésére és kutatására, vallomására és imádságára Isten egy földöntúli követet, Gábiel angyalt küldi el hozzá. Ez közli vele, hogy nem az imádsága végén, hanem már amikor imádkozni kezdett, elhangzott feléje a legmagasabb királyi szék parancsa. „A te esedezésed kezdetén egy szózat támadt” (23). (Milyen csodálatos biztatás ez a hívő imádság számára!)

A felelet, melyet az angyal által kap Dániel, első pillantásra egészen hasonló ahhoz a felelethez, melyet Krisztus adott egykor Péternek, amikor az megkérdezte tőle, hogy elég-e naponta hétszer megbocsátani az atyjafiának. Péter azt a feleletet kapta: Nem hétszer, hanem hetvenhétszer. Így kapja itt a próféta azt a feleletet, hogy Jeruzsálem fogsága nemcsak hetven évig, hanem hetven évhétig fog tartani. Ha egy évhét hét évből áll, akkor a hetven évhet majdnem egy fél évezredet tenne ki, egy ember számára mindenesetre elérhetetlen és beláthatatlan időt. „Hetven hét szabatott a te népedre és szent városodra” (24).

A szent város falai ugyan már a fél évezred eltelte előtt ismét felépülnek. Ezt egészen helyesen látta Jeremiás próféta. „Újra megépíttetnek az utcák és kerítések”, de – teszi hozzá – „viszontagságos időkben” (25). Külsőleg felépül ugyan Jeruzsálem, de ez nem jelenti a boldog időt. Az istentisztelet dacára évszázadokon keresztül ritkán lesz az Úrnak szava az országban, és hosszú ideig néma marad a próféta szája. De a „viszontagságos idők” vége felé elküldi Isten a „Messiás-fejedelmet” (25). Akkor aztán „vége szakad a gonoszságnak és bepecsételtek a bűn, és eltörlöttek a hamisság és elhozatik az örök igazság, és lepecsételtek a látomás és a próféták, és felkenettetik a Szentek szente” (24). Ha nem is a názáreti Jézus személyét jelölnék ezek a teljesen Krisztusra emlékeztető szavak, mégiscsak Jézus Krisztus felé mutatnak, és nehéz volna nem Krisztusra gondolnunk ott, ahol arról van szó, hogy „bepecsételtek a bűn és eltörlöttek a hamisság és elhozatik az örök igazság”.

Krisztusra mutat a másik Ige is, hogy „kiirtatik a Messiás és senkije sem lesz” (26). A templomban pedig, az oltár szárnyai között a pusztítás utálatosságai fognak lakni. Lehetetlen itt nem a „szentek szentjének” a főpapok és vének általi elítélésére gondolni. Ha pedig azt olvassuk, hogy „a hét felén véget vet a véres áldozatnak és az ételáldozatnak”, akkor a templom kárpitjának a meghasadására gondolunk, mely a mózesi áldozat végét jelenti be, mivel most egyszer s mindenkorra bemutatta Jézus Krisztus a áldozatot.

„És a várost és a szent helyet elpusztítja a következő fejedelem népe; és vége lesz mintegy vízőzön által; és végig tart a háború, elhatározottat a pusztulás” (26). A kijelentésnek nem ugyanabban a vonalában van-e a helye ennek az Igének, ahol az Úr Jézus Igéje áll, aki ezekkel a szavakkal jövendöli meg azt, hogy Jeruzsálemet elpusztítják a rómaiak: „Jeruzsálem, Jeruzsálem! Ki megölöd a prófétákat és megkövezed azokat, akik tehozád küldettek, hányszor akartam egybegyűjteni a te fiaidat, miképpen a tyúk egybegyűjti kis csirkéit szárnya alá; és te nem akartad. Ímé, pusztán hagyatik néktek a ti házatok” (Máté 23,37-38).

Ez a felelet a kérdésre: „meddig”? A próféta ebben a feleletben egyszerre veszít is és kap is valamit. Elveszíti azt a reménységét, hogy Jeruzsálem és népe rövid időn belül befelé és kifelé egyaránt ismét megépül. Megkapja azonban, minden várakozásán felül csodálatosan megkapja azt az ígéretet, hogy bűnhocsánatot kérő imája meghallgatásra talál. „Bepecsételtetik a bűn és eltöröltetik a hamisság és elhozatik az örök igazság” (24). Ez olyan csoda lesz, mely jóval dicsőségesebb, mint a tűzes kemencéből és az orozlánok verméből való megszabadulás.

Bizonyos, hogy addig még sok idő telik el. De az a bizonyosság, hogy a szabadság megtörténik, megmarad a próféta lelkében. Istennek olyan terve van, melyet meg fog valósítani még olyan hosszú idő alatt is, amilyent rövid életünk folyamán mi emberek nem érhetünk meg. Ez azoknak a számoknak az értelme, melyeket a próféták itt is, ott is közölnek velünk. Önkényes okoskodásra ne csábítsanak minket. Aki Isten dolgaiban akar okoskodni, az értelmének elvesztésével játszik. Mert a mi értelmünk túl gyenge és túl kicsi ahhoz, hogy Isten számítását megértse. Meg kell elégednünk azzal a bizonyossággal, hogy Isten tervszerűen dolgozik, egészen határozott idők és időszakok szerint, és hogy ő bevárja, amíg „betölt az idő” – ennek napját és óráját azonban senki sem tudja, a mennyben lévő angyalok sem, a Fiú sem.

A föld népei és uralkodói előtt olyan a közeli vagy távoli idő, mint egy alagút. Reménytelen sötétségén elbizakodottsággal és kétségbeeséssel telten halad át az emberiség. De az alagútjárók között egy csapat halad. Ez tudja a „könyvekből”, hogy az alagútnak kijárata van, sőt azt is tudja, hogy ki törte át ezt a kijáratot, és hogy egyszer csak hirtelen elébe tűnik az alagút vége, és hogy ott Krisztus, az „úttörő” (Mik 2,13) várja a nemzeteket és uralkodóikat. Addig a napig azonban tudja az a csapat – és ismét csak a „könyvekből” tudja –, hogy minden órában Isten könyörületességéből él, hiszen nem egyéb, mint szegény bűnösök csapata. Amikor aztán eljött az utolsó nap, minden idők vége, akkor többé nem emberi kéz által emelt templomokban fogunk imádkozni, és akkor a „könyvek” jelentésének megfelelően be fog teljesedni Isten örökkévaló végzése:

„Ezután láték új eget és új földet; mert az első ég és az első föld elmúlt vala; és a tenger többé nem vala. És én, János, látám a szent várost, az új Jeruzsálemet, amely az Istentől szálla alá a mennyből, elkészítve, mint egy férje számára felékesített menyasszony. És hallék nagy szót, amely ezt mondja vala az égből: Ímé, az Isten sátora az emberekkel van, és velök lakozik, és azok az ő népei lesznek, és maga az Isten lesz velök, az ő Istenök. És az Isten eltöröl minden könnyet az ő szemekről; és a halál nem lesz többé; sem gyász, sem kiáltás, sem fájdalom nem lesz többé, mert az első elmúltak” (Jel 21,1-4). Ámen.

Az imádkozó egyház

Alapige: Dániel 10,1-21

Bibliavetítés: Jelenések 1,9-20

Valami van a levegőben. Senki sem tudja, hogy mi. De mindenki tudja, hogy valami érzik a levegőben, valami perzselésszag. Ez nyugtalanító, hiszen a tűz fészke a saját padlásunkon, a saját ereszaljunkon lehet. És ahol emberekkel beszélgetünk, az orvos várószobájában, a sétatéri padon, a kávéházban, mindenütt észrevehetjük, hogy úgy viselkednek az emberek, mint akik érezni kezdenek valamit a levegőben. A levegő, melyet beszívunk, fülledt. Annyira nehéz és terhes, mintha gyúlékony anyaggal volna tele. Egy kimondott szó, egy név, mely szóba kerül, olyan hatást képes előidézni ma, mint amikor gázzal telt pincében gyufát gyújtunk; egy ember hirtelen jelentőssé válhatik, valamely látszólag kicsiny esemény soha nem álmodott méretűvé nőhet. Mindez ennek a valaminek a következtében, ami most a levegőben van.

Mivel mindenki csak valami határozatlan érez, azért élünk olyan napokat, amikor bizonytalan hírek garázdálkodnak. Most Moszkváról hallunk meg nem erősített híreket, majd Párizsról vagy Rómáról, ma Spanyolországról, holnap talán Genfről vagy Washingtonról, de mindig olyan híreket, amelyek hatalmukba kerítették a kedélyeket. Senki sem tudja, hogy honnan származnak és ki szállítja azokat olyan serényen tovább. Tény az, hogy a meg nem erősített hírek évről évre mindinkább rabul ejtik a népet. Egyenesen hatalommá váltak annak számára, aki ért ahhoz, hogy hálójába kerítse és érkei szerint felhasználja azokat.

Sok minden dől ma el a levegőben. Ezért okosan cselekszik az, aki a maga szolgálatába állítja a levegőt. A hangulatirányító beszéd és a békeszózat, az álhír, a hazugság és a tárgyalási helyre repülő államférfiak serege: ezek mind a levegőt hívják segítségül. Mindaz, ami fontos, a levegőn megy ma át. És mindenki bizonyos afelől, hogy a nemzetek közötti végső küzdelmek a levegőben fognak eldőlni. A légi háború pokoli tüzének a szaga az, amit érezni lehet a levegőben. A pokol vad seregei, az ördögök repülnek át a levegőn.

Csak angyalt nem lát már egyet sem ez a szerencsétlen nemzedék a felette levő levegőben. Azt gondolta, hogy elfajult értelmének jól célzó nyílával leszedheti az angyalokat a levegőből. Ezen a ponton azonban döntő mondanivalója volna a Dániel próféta könyve tizedik részének, ha ugyan még meghallhatnánk azt. Arról beszél, hogy nemcsak ördögök vannak a levegőben, hanem angyalok is. De éppen Isten akaratából már orrunkban kellett éreznünk a pokol tüzének a szagát is, azért, mert csak így ébredünk arra a boldog tudatra, hogy angyalok vannak a levegőben. „Az első dolog – mondja Luther Márton –, amit tudni kell, az, hogy nem szabad levegőjű kertben ülünk. Egy keresztyén embernek tudnia kell, hogy ördögök közt ül, és hogy az ördög közelebb van hozzá, mint a kabátja vagy az inge, sőt közelebb, mint a saját bőre. Ha nem tudjuk azt, hogy ennyire közel van hozzánk az ördög, akkor nem tudunk arról a jótéteményről sem, melyet számunkra Isten angyalainak a munkája jelent. Ezért a keresztyén embernek nem szabad kételkednie abban, hogy vannak angyalok.”

És most nézzük meg alaposabban ezt a részt. „Azokon a napokon én, Dániel, bánkódtam három egész hétig” (2). A próféta ez alatt a bánkódási idő alatt nem nyúl semmi kívánatos ételhez, lemond a hús és a bor fogyasztásáról és külsejének minden gondozásáról, ami teljes visszavonultságot eredményez nála (3). Csak a hozzá legközelebb állók kicsiny köre előtt mutatkozik, azok előtt „a férfiak [előtt], akik velem válnak” (7). Huszonegy napig bánkodik népéért a próféta. Itt megsejthetjük, hogy lehetséges olyan hálaadó, bűnbánati és imanap, mely tovább tart, mint az az államegyház által meghatározott 24 óra. Ez után a huszonegy nap után találkozik vele egy angyal. Ez az angyallal való találkozás figyelmeztet minket arra, hogy egyáltalán nem élvezet az egy halandó számára, ha angyallal kénytelen találkozni. Ennek a (és egyébként több más) bibliai résznek a fényénél a homlokára üt az ember, és felteszi a kérdést: egyáltalán hogyan történhetett meg, hogy szemünkben az angyalok olyan ártatlan játékabákká

süllyedhetnek le, amint az széltében-hosszában ténylegesen tapasztalható a mai keresztyén életben? Hajlandók vagyunk ebben valaki olyannak a családságát felismerni, akinek az az érdeke, hogy ne vegyük komolyan az angyalok létezését. Így szokott az mindig dolgozni: előbb ártatlannak tüntet fel valamit, hogy ne vegyük komolyan az angyalok létezését. Így szokott az mindig dolgozni: előbb ártatlannak tüntet fel valamit, hogy aztán teljesen eltüntesse azt.

Mindenesetre az angyal, akit itt a próféta lát, minden egyéb, csak nem ártatlan. Egy cseppet sem hasonlít azokhoz az édes, szárnyas gyermekangyalocskákhoz, akiket a szemtelen képzelődés Isten angyalaiként szokott lefesteni. „Ímé: egy férfiú, gyalcsba öltözve, és dereka ufázi arannyal övezeve. És teste olyan, mint a társiskő, és orcája olyan, mint a villám, és szemei olyanok, mint az égő szöveteknek, karjai és lába tája mint az izzó ércnek színe, és az ő beszédének szava olyan, mint a sokaság zúgása” (5, 6). Ha pedig azt olvassuk ezután, hogy a Dániellel levő férfiak semmit sem láthatnak, hanem „nagy rettenés szálla reájok”, úgyhogy „elfutának, hogy elrejtőzzenek” (7), akkor egészen azokra az angyaljelenségekre emlékeztet ez a hatás, melyekről a karcsonyi és a húsvéti örömmüzenetek beszélnek.

Az angyal és a próféta között lefolyó beszélgetés pedig – amelyről a következők tudósítanak – olyan meglepő betekintést nyújt az angyalvilág értelmébe, hogy egyes helyeken legszívesebben úgy tennénk, mint azok a férfiak, akik „elfutának, hogy elrejtőzzenek”. Szinte szemünket sem merjük kinyitni, hogy benézzünk a felülről kinyitott ablakon oda, ahova különben nem szabad, de ahová nem is tud benézni a mi emberi szemünk. És ha mi ezt mégis meg merjük tenni, akkor is csak a legteljesebb tartózkodás fenntartásával, ami ebben az esetben különösképpen tanácsos a mi számunkra.

Az angyal közli a prófétával, hogy már első nap, amikor imádkozni kezdett népéért, imádsága meghallgatásra talált Istennél. Erre ő, Gábrriel angyal, rögtön parancsot kapott a legmagasabb helyről. És ő útnak indult Perzsia felé, mely most, a babiloniak bukása óta, Isten népe felett uralkodik. De odaérve, „Perzsiának fejedelme ellene állott huszonegy napig” (13). Erre azonban segítségére sietett Perzsiába egy második angyal, Isten népének a különleges védőangyala, Mihály. Így győzött aztán ő, Gábrriel, a perzsa királyi udvarban. Később pedig, mielőtt elválna Dánieltől, még közli vele, hogy most ismét útnak indul és Dánieltől újra egyenesen a perzsa királyi udvarba megy, hol tovább harcol Isten ügyéért. És bizonyos afelől, hogy Mihály angyal továbbra is mellette fog állani ott, mert „én is a méd Dárius első esztendejében mellette állék, hogy őt támogassam és segítségére legyek” (11,1).

Ez mutatja, hogy mit eredményezhet az, ha az imádság meghallgatásra talál az égben. Dániel imádkozik, hogy változtassa meg Isten a perzsa király szívét, hadd legyen irgalmas Isten népével szemben. És Isten minden ellenállás dacára, rögtön befolyást gyakorol a király szívére. Azt hiszem, nincs egy hely a Szentírásban, mely ennyire kézzelfoghatóan bizonyítaná, hogy mi a komoly közbenjárás. Ennek a bibliai helynek alapján a hazájáért és a népek jó vagy rossz sorsáért aggódó ember odajárulhat kérésével a legmagasabb királyi szék elé, oda, ahol valaki „elforgatja a nemzetek tanácsát” (Zsolt 33,10), elforgatja mennyei követek által, akik a legnagyobb Úr rendelkezésére állanak és annak „szolgálnak éjjel és nappal” Látatjuk itt, hogyan és milyen értelemben imádkozhatnak az egyház egy népért és a népekért.

Valóban, ahol egy egyház imádkozik, ott már nem csak a pokol tüzének a szaga tölti meg a levegőt. Ott mennyei követek sietnek ide-oda, ott angyalok szállanak le és fel, és a legfőbb parancsnak engedelmességgel hozzákezednek a sűrű levegő áttöréséhez, ha mégolyan sűrű is az. Ahol egy ember imádkozik, vagy ahol ketten-hárman együtt imádkoznak, ott már nem csak a légből kapott hír a hatalom, hanem ott olyan hatalom száll alá a mennyből, amely az Istennek szolgáló „tízezerszer tízezer” angyalra emlékeztet minket.

Az ilyen túlvilági kapcsolatokba való bepillantás olyan fenséges, hogy kárt tehetne az emberi szívben. Itt veszély fenyeget, az örültség és a fennhéjázás veszélye. Az imádkozó ember ha meglátta, hogy micsoda óriási hatalmat jelent számára a kezek

összekulcsolása és a térdek meghajtása, könnyen eshetnék abba a hibába, hogy fontosnak tartsa magát és magára tekintsen, ahelyett hogy magáról Isten követőire és Isten követőin túl a minden angyalseregek egyetlen Urára tekintsen.

Íme azonban, Isten ismeri ezt a veszélyt. Ezért az egész részben szüntelenül arra mutat rá Isten, hogy nem a kegyes imádkozó Dániel az, aki minderre képes. Nemhiába ez az egyik legszemélyesebb része a Dániel könyvének. Nemhiába látunk bele valamennyire éppen itt a próféta egyéniségébe. Vegyük csak szemügyre ezt a férfiút, úgy, ahogy itt, pontosan itt viselkedik, ahol diadala, mint Isten emberének a győzelme, úgyszólván túlszárnyalja a csillagokat. A rész első szavai szerint: „én, Dániel, bánkódtam három egész hétig”. Azután szemünk láttára „ájultan orcájára esék, és pedig orcájával a földre” (9). Csak amikor egy felülről lenyúló kéz illeti, tudja magát annyira összeszedni, hogy legalább kezére és térdére emelkedjék (10). Az angyallal való beszélgetés közben azonban úgy elgyengül, hogy még beszélni sincs ereje. Olyan, mint akiből lassan elszáll a lélek: „Mi módon szólhat ezzel az én Urammal ennek az én Uramnak szolgálója? Hiszen bennem attól fogva nem áll meg az erő, és lélegzet sem marada bennem” (17). „És mikor e szót szólá velem, felállék reszketve” (11). „Uram, a látomás miatt reám fordulának az én fájdalmaim, annyira, hogy semmi erőm nincsen” (16). Beszélgetés közben az angyal újból meg újból kénytelen őt illetni és erősíteni, mintha egy nehéz beteg állana előtte, akinek megismétlődő szívrohamain újabb meg újabb fecskendezéssel kell segíteni. Feltűnően sokszor – pontosan négy-szer! – sóhajt fel Dániel itt ebben a részben, hogy „semmi erő sem marada bennem”. Tudjátok, hogy volt valaki más is, akinek szintén megadatott, hogy „a harmadik éjig” láthasson, és aki így szólt: „Hogy a kijelentésnek nagysága miatt el ne bizakodjam, tövis adatott nékem a testembe” (2Kor 12,7). Ha Isten itt Dánielnek és ott Pál apostolnak megengedi, hogy betekintsenek az ő világába, akkor ezt csak úgy teheti az ő lelkük károsodása nélkül, ha üressé és tehetetlenné teszi őket. Az erőtelenségben akar hatalmas lenni az ő ereje.

De ez a tizedik rész nemcsak az Isten előtt „éjjel és nappal szolgáló” angyalok munkáját mutatja meg világosan nekünk, hanem éppen ilyen világosan szól az Istenről elpártolt és most az ő munkájának ellentálló angyalhatalmak munkájáról is. Ahol egy imádkozó ember térdre hull, ott nemcsak angyalok jelennek meg a levegőben, ott az ördögök is összesereglenek. A perzsa királyi udvart sötét hatalmak veszik körül. Egy nép kormányzósági épülete, melyet az istenellenes hatalmak foglaltak el – szörnyű gondolat! De Gábiel angyal, Mihállyal együtt, kiharcolja magának, a küszöböt elfoglalók fölött, a király szívéhez vezető utat. Isten akaratóból az angyalok győznek.

Más szavakkal: az egyháznak harcolnia kell ebben a világban. De „nem vér és test ellen van nekünk tusakodásunk”, hanem „a fejedelemségek ellen, a hatalmasságok ellen”, névtelen hatalmak ellen (Ef 6,12). Aki szembe akar szállni a mélység fékevesztett hatalmasságaival, az szerelje fel magát a Lélek fegyvereivel! De nem saját lelkének a fegyvereivel, a görcsösen megmarkolt fegyverekkel, hanem azokkal, melyekkel már csak a fegyvertelen, összekulcsolt kezek rendelkeznek. Harc tombol a levegőben, és ebben a harcban egy ember és egy nép sem győz „erővel, hatalommal” (Zak 4,6). Igen, igaz az, amit a verebek is beszélnek ma már a háztetőkön: a népek közötti eljövendő küzdelmek a levegőben fognak eldőlni. De Istennek hála, másképpen, mint ahogy a légügyi minisztériumok és a rádióigazgatóságok elképzelik. A döntés ott történik meg, ahol egy elgyengült Dániel térdre hull, és ahol Isten harcra és győzelemre mozgósítja seregeit. Ez a térdeplő Dániel végeredményében nem más, mint az a másik Dániel, aki magasan minden kegyes imádkozó és minden angyalhatalom fölött egyedüli közbenjáró és szószóló, „ki az ő testének napjaiban könyörgésekkel és esedezésekkel, erős kiáltás és könnyhullatás közben” áldozott (Zsid 5,7). Ott az imádkozó egyház, egyedül ott történik meg a végső döntés, ott az imádkozó kezek között.

Sőt, tovább megyünk és azt mondjuk – aki megértheti, értse meg! –: a lelkeknek ebben a harcában már megtörtént a döntés. A döntés bekövetkezett, és a döntés Isten győzelmét hozta meg. Ha Isten kikutathatlan tanácsa és akarata szerint ez a győzelem a mi számunkra húsvét óta láthatatlan kell is hogy maradjon és a gyülekezet még halál

és harc között is kell hogy éljen: a győzelem megtörtént. A győztesek legyőzője, kinek minden hatalom adatott mennyen és földön, kinek az Atya egy intéssel tizenkét sereg angyalt állíthat rendelkezésére, látta aláhullani az ördögöt az égből (Lk 10,18). Ott a kereszten történt meg a döntés: a levegőben. Ott a keresztfelől olyan áthatolhatatlan volt a levegő, hogy a nap fényes nappal el kellett hogy vesztse fényét. De mint lángpallos vágja át a legsűrűbb levegőt ez az ott kimondott Ige: „Elvégeztetett.” A győzelem ment végbe ott a kereszten. Ott a seregek Ura a mennyei sereg fejedelmévé és vezérévé tette Krisztust. A legnagyobb mélységből vitetett fel Krisztus Isten jobbjára, ahonnan el fog jönni „az ő dicsőségében és ővele mind a szent angyalok, akkor beül majd az ő dicsőségének királyi székébe. És elébe gyűjtetnek mind a népek” (Máté 25,31–32).

Ez nem üres szóbeszéd. Ez örömmel és napnál világosabb ígért. Ez az ígért előlegként adott jutalom, amelyért az imádkozó egyház az ő fejedelme nyomában járva kitaróan harcol ebben a világban addig, ameddig Isten akarja. De ezt a harcot térden állva kell megharcolni, nagy fájdalmak közepette, elszálló lélegzettel és végső ájulásban. Az egyedüli főpap, aki előtt az összes fényes és sötét angyalok csak „szolgáló lelkek” (Zsid 1,14), egyszer s mindenkorra megharcolta ez a nagy harcot, amelyről így szól az Írás: „És kimenvén, méne az ő szokása szerint az Olajfák hegyére; követék pedig őt az ő tanítványai is. És mikor ott a helyen vala, monda nékik: Imádkozzatok, hogy kísértetbe ne esetek. És ő eltávozék tőlök mintegy kőhajításnyira; és térdre esvén, imádkozék, mondván: Atyám, ha akarod, távoztasd el tőlem e pohárt: mindazáltal ne az én akaratom, hanem a tiéd legyen! És angyal jelenék meg néki mennyből, erősítvén őt. És haláltusában lévén, buzgóságosabban imádkozék, és az ő verítéke olyan vala, mint a nagy vércseppek, melyek a földre hullanak. És minekutána fölkel az imádkozástól, az ő tanítványaihoz menvén, aludva találá őket a szomorúság miatt, és monda nékik: Mit alusztok? Keljete fel és imádkozzatok, hogy kísértetbe ne essetek” (Lk 22,39–46) – Ez az imádkozó egyház. Ámen.

Ravasz László

Isten országa bennünk

Alapige: Lukács 17,20–21

Bibliailvasás: Lukács 17,22–37

Jézus tanításainak középponti gondolata az, hogy Isten országa eljött. Abban az időben ez az üzenet sokkal többet mondott az embereknek, mint most. Először azért, mert újság volt; mi kétezer év óta hozzászoktunk. Másodszer azért, mert éppen erre volt szüksége mindenkinek, tehát ez hozta a nagy beteljesedést. Nagyon nyomorult helyzetben voltak, különösen lélek dolgában, és türelmetlenül sóvárogtak egy jobb és boldogabb világ után. Egy új országot vártak az emberek, de ebben új királyt, új törvényt, új igazságot; kenyeret, dicsőséget, lelket. Nem is tudták másképpen elképzelni, mint hogy megnyílik az ég, s alászáll onnan a második Dávid, a Messiás. Megnyílik a föld, seregek támadnak belőle, s elsöprik a rájuk telepedő római birodalmat. Megnyílik az emberek ajka és szíve, s új, tökéletes istentisztelet és tökéletes életszentség lesz láthatóvá az emberek között.

Ezért figyeltek fel annyira, amikor Jézus Isten országa eljövételéről beszélt, de ezért is kételkedtek az ő szavában, mert nem látták sehol a királyt, sehol a hadsereget, sehol az új törvényt, sehol az új világot, sehol az új lelket. Tisztában voltak tehát, különösen az írástudók és farizeusok, hogy ez az egész evangélium hitető beszéd, amelylyel ez az alázatos Hirdető vagy magát, vagy a népet, vagy mind a kettőt áltatja. Ezért közeledtek Jézushoz ezzel a kérdéssel: mikor jön el az Isten országa? – úgy, mint akik bizonyosra mennek a csapdával. Erre nem fog tudni felelni, mert a vak is látja, hogy Isten országa nincs itt. De Jézus így felel: Isten országa nem szemmel látható módon jön el, sem azt nem mondják: íme, itt vagy amott van, mert Istennek országa tibenetek van.

Ezzel megoldott egy örök kérdést, nemcsak kortársai, hanem a mi számunkra is.

Sokan vannak, akik Isten országát a külső világban keresik. Azt vélik, hogy Isten országa mindenütt ott van, csak éppen bennem nincs.

Ki ne tapasztalta volna azt a lélektani tényt, hogy az elmúlt dolgok képe megszőpül; a fájó, bántó vonások eltűnnek a múltból, s a kedves vonások megfényesednek. Az egészséges emlékezés így szépíti meg állandóan a múltat, mert ezzel is növeli a lélek rugalmasságát és erőtartalmát. Még nem találkozott olyan idősebb ember, aki öreg korát tartotta volna szépnek és jónak és nem fiatalsága idejét. Az ilyen visszafelé néző emberek nyugodtak, bölcsök, kissé lemondók. Újába állanak ugyan minden haladásnak, izgatja őket a kezdeményezés, de a lelkük derült és békességes. „Azokkal időznek, akik másszor voltak.” Ez a lelkiakat annyira egyetemes, hogy a legtöbb mítosz az emberiség kezdetére egy dicsőséges aranykort hirdet s azon búsong, hogy ebből a ragyogó világból valami sötét végzet vagy bűn következtében jöváthehetetlenül kiesett.

Vannak emberek, akik éppen ellenkezőleg arról vannak meggyőződve, hogy minden, ami eddig történt, rossz vagy semmis, ezután lesz egy új világ, jó világ, főképpen a mostaniak romjain. Ezek a jövőbe néző, holnapot váró emberek, akikre nézve meghalt a múlt; csak az érdekli őket, ami ezentúl következik. Nyugtalan, forradalmi lelkek, szakadatlanul újítani akarnak, s még a legragyogóbb történelmi emlékeknek is valami halottságát érzik. Egyáltalában nem derültek, nem tudják, mi a humor, lemondás helyett keserűség zakatol bennük, és hihetetlen szívóssággal látnak hozzá, hogy újra meg újra megváltoztassák a világot. Abban a meggyőződésben élnek, hogy egy más világ más embert teremne. Meg lehet oldani a nagy kérdéseket úgy, hogy csinálunk hirtelen egy tökéletes világot, s rábízzuk, hogy a tökéletes világ teremje meg a tökéletes embert, illetőleg a tökéletes emberi boldogságot.

A kétféle emberfajta kétfelé feszíti az emberiség lelkét, s ki ne érezné, hogy éppen ma élünk olyan roppant feszültségben, amely egyfelől elmúlt idők eredményeit akarja konzerválni, másfelől merőben új világot akar teremteni. Az ember pedig hasonló a Schopenhauer vándorához, aki maga jár szakadatlan sötétségben, mert együtt halad a felette úszó felhővel.

De van még más módja is annak, ha az ember másban és másutt keresi a boldogságot, de nem önmagában. Hány meg hány ember képzeletben azt, hogy ha gazdag lenne, más ember és boldog ember lenne. Hány meg hány ember gondolja ugyanezt a tudásról, a hatalomról, talán az élvezetről; s arra a lehetetlen dologra vállalkozik, hogy átugorja a saját árnyékát. Mint ahogy a sárgaságban szenvedő ember minden fehér színt sárgának lát, még ha a hegycsúcsok örök hava is: az üres és békétlen szívű ember mindig másutt keresi a boldogságot, csak ott nem, ahol van. Akárhová megy, magával viszi nyugtalanságát, elégedetlenségét, ki nem elégített mohóságát, sötét indulatait és végső kétségbeesését. Éppen olyan lehetetlenségre vállalkozik, mintha egy jéghegy indulna el ibolyát szedni; soha ibolyát nem találna, mert közeledtére száz meg száz kilométer szélességben dermesztő tél borulna a világra, s az kiölne vagy eltakarna minden életet. Keservesen tanulta meg az ember évezredek alatt azt az igazságot, amit minden pillanatban elfelejt: Isten országát, a boldog, békés, tiszta örömei világát nem lehet magunkon kívül megtalálni, mert Isten országa sehol másutt nem lehet, csak mibennünk.

Csakugyan, Isten országa sehol sincs, csak bennem van. Ha a rajtunk kívül eső világot, amint az térben és időben elhelyezkedik, elemezni, boncolni kezdjük, azt találjuk, hogy abban bizony Isten országa tárgyként, alkat- és szerkezeteszerűen fel nem található. Ez azt jelenti, hogy nincsenek jó korszakok vagy rossz korszakok, egyik század nem istenesebb, mint a másik, egyik terület, ez vagy az az ország nem lehet boldog vagy boldogtalan. Vigyük ezt a tételt egészen a riktó túlzás határáig és állapítsuk meg, hogy a külsőleg legsötétebb és legkétségbeesettebb korszakokban és helyzetekben Isten országa csodálatos módon jelt ad magáról. Ki ne tapasztalta volna, hogy a nagy háború retentő vérzivatarában egy-egy lövészárók mélyén, egy-egy hadikórház fojtó levegőjében, menekülő asszonyok és gyermekek zsvájában az önfeláldozásnak, a szeretetnek, a jóságnak és a hűségnek kibeszélhetetlen csodái és szépségei termettek? Akik részt vettek benne, érezték, hogy ezek Isten országához tartoznak. A nagy hábo-

rú Krisztus-ellenes volt, de Krisztus azért ott volt a háborúban, végigment a csatatereken, benézett a fogolytáborokba, és sok szenvedővel és sok katonával elbeszélgetett. Ázsiából úgy látszott talán, hogy Európából örökre elköltözött Krisztus; de azért Krisztus hatalmasabban dolgozott, mint sok békekorszakban, legalábbis munkája tündöklőbbben és szívet megejtőbben kitetszett. Mindenki tudja, milyen borzalmas idő lehetett a XVI–XVII. század, a vallásháborúk és a török hódoltság kora, különösen itt Magyarországon. Hány százezer ember került kardélre vagy fogságba, hogy pusztultak el nemcsak vagyonok, városok, országrészek, hanem egész birodalmak és műveltségek; hogy pusztított az ádáz gyűlölet, s állított szembe testvért testvérral, gyújtotta fel a szakadatlan háborúk lángját. De ebből a korszakból olyan vallomások, olyan szoltárok, olyan bizonyágtételek származtak, Krisztusnak olyan hű szerelméről, önfeláldozó követéséről szól ezer csodálatos jel, a megpróbált lelkeknek, sőt mártíroknak olyan magasztos békességéről vannak ékesszóló bizonyosságaink, hogy azt kell mondanunk: az idő és a hely gonosz és átkozott volt, de éltek emberek, akik magukban olyan üdvösséget hordoztak, aminőről manapság sok embernek még sejtelme sincs. Krisztus valóban élt a szívekben, és égő városok füstje, összeomló birodalmak pora alatt, vértől iszamos föld rengése közben láthatatlanul, de valóságosan ott terjeszkedett, virult és ragyogott Isten országa az emberek között. Ó, hányan voltak, akik beléptek ebbe a láthatatlan sátorba, ahol „eltöröl Isten minden könnyhullatást a szemekről”. Vagy hozzam-e a legtalálható példát, az őskeresztyénség példáját? Nero uralkodik vagy Diocletianus, jeruzsálemi papi fejedelmek tajtékzanak, vagy a centuriók kegyetlenkednek, mindegy; csak az bizonyos, hogy az egész világ ellensége a názáreti evangéliumnak, és minden hatalom összefogott, hogy kiirtsa a világból ezt a kezdődő metelyt. Néhány megriadt halász és vámszedő, egy vándoriparos és kevés számú jövő-menő, nyugtalan fiatal sereg, szembeszállanak ezzel a gyilkos és hatalmas ellenséggel, s néhány száz esztendő alatt tökéletesen meggyőzik azt. Sohasem volt olyan nyilvánvaló Isten országa az emberek között, mint amikor Péter prédikált az első pünkösdőn, amikor Pál járta a gyülekezeteket, amikor Róma legelőkelőbb ifjai és leányai otthagyták az élet tetőit, hogy leszálljanak a katakombákba vagy a cirkuszok halálpiaására imádni a Megfeszítettet. Vagy hogy betetőzzem a példáimat: Isten országa nem jelent-e meg mindennél dicsőségesebben a tizenkettő utolsó vacsoráján, amelyet egy idegen szálláson az Úr ül velük együtt, vagy nincs-e ott Isten országa minden erejével, ígéretével és hatalmi igényével a kereszten, ahol egy fiatal férfiú azt mondja az egyik latornak: Ma velem leszesz a paradicsomban?

Isten országa bennünk van; nem lehet sehol másutt a világon. Ha bennünk nincs, nincs sehol. Búzáat nem lehet tengerbe vetni, halikrát nem lehet homokba ültetni, Isten országát nem lehet a csillagokba, a kövekbe, a fákba, a dolgokba, tárgyakba elhelyezni; Isten országát csak a szívekbe lehet beültetni, mert Isten országa a hitnek a tárgya és a hitnek az élete. Mindaz, ami Isten országában valóság, ennek az országnak a királya: Krisztus, ennek az országnak a törvénye: az Ige, ennek az országnak a parlamentje, iskolája, gyakorlótere és lakodalmos háza: az anyaszentegyház – mind-mind a hitnek tárgya. Aki nem hisz benne, arra nézve nincs; aki hisz benne, arra nézve minden valóságnál nagyobb valóság, mert élet.

Mindenütt, ahol ez a boldog hit valami formában kifejezésre jut, megjelenik egy darab Isten országából. Isten országa tehát minden hívőnek boldog imádsága. Ez magában véve is tündöklő birodalom, nagyobb, mint a világegyetemet betöltő éter. Isten országa a könyörgésre megnyert minden válasz, millió meg millió mosoly és ujjongás, a hálának egy olyan tündéri tenyészet, amilyenhez nem fogható az alpesi rózsák szőnyege. Isten országa a lelkeknek Krisztusban való növekedése, a bűnbánat, a kegyelembe fogadás, az újjászületés, az óember megöldöklése és az új felöltözése. Isten országa minden Krisztusnak tett szolgálat, érette hozott áldozat, nevéért való könyörület, szellemében elvégzett munka. Lehet, hogy templom épült belőle, lehet, hogy iskola; lehet, hogy egy kis falusi hajlék egyszerű asszonyának az anyai és hitvesi szolgálata, lehet, hogy óriási szellemnek történelmi műve; lehet olyan parányi dolog, hogy egy gyermek a fél zsemlyéjét odaadja egy másiknak, és lehet akkora, hogy egy király fel-

ajánlja a birodalmát Neki – mindaz, ami ezekben hitből ered, földi szem számára láthatatlan, a hit szeme előtt azonban tündöklő valóság, különálló, élesen különböző, ezer jelből magát megbizonyító élet; olyan élet, amelynek végső bizonyága az, hogy íme, én is élelem.

Egészen világos, hogy ha bennem van Isten országa, nem maradt bennem, hanem beleépül ebbe a világba is. Beleépül az én alkotásaim, bizonyágtételeim, életem nagy munkája által a látható és láthatatlan világ nagy összefüggésébe. Mert a dolog mégiscsak úgy van, hogy Isten országa előbb volt, mint én voltam, s akkor is van, amikor én nem leszek, mert én magam egy parányi pont voltam csupán, ahol Isten országa utat talált a látható, a teremtett világban, s rajtam keresztül egy parányi darabját ennek a nagy mindenségnek áttelekesítette, megszentelte és Isten számára meghódította. Hiszen éppen ez az ő nagy titka. Teremtette ezt a világot avégre, hogy hordozója legyen az ő országának, mint ahogy a kőzet hordozója az aranyknak és a föld hordozója a kalászatokat. Azután teremtett engem és teremtett téged, hogy rajtunk keresztül ebben a látható világban is egy új hajszálygökökkel továbbterjedjen és ennek ereje által nagyobbra nőjön Isten országa, a mustármagból kibontakozó világterebély.

Én azt hiszem, nincs nagyobb öröm és nincs nagyobb misszió, mint rügyszemnek vagy hajszálygököknek lenni ez óriási világfa testén. Akármilyen piciny vagyok is, s a fa akármilyen nagy is: időben kezdettől a végig, térben a nadírtól a zenitig ér, olyan nagy, hogy átüti a látható világ kereteit és betölti roppant lombjaival a láthatatlan világ boltjait, én pedig térben és időben egy parány: mégis véghezvihetek két dolgot. Érezhetem mindazt a dicsőséget, szépséget, erőt és üdvöt, ami ebben az óriási világfában testesül meg, s meghódíthatok számára néhány porszemmet a múlt világból, néhány percet a tűnő időből, hogy a mulandót örökkévalóvá és az eltűnőt romolhatatlanná tegyem. Átadhatom neki az életemet:

Isten országa bennünk van. Ámen.

(1937)

Szekeres István

„Szeretteim”

Alapige: 1János 3,2-3

Bibliailvasás: 1János 4,7-21

A felolvasott szent Ige megszólítással kezdődik. Mégpedig olyan megszólítással, amelyről azt mondhatjuk, hogy egyike a legszebbeknek, amellyel az ember megszólíthatja embertársait. Ez a megszólítás így hangzik: „szeretteim”. De kinek mondhatjuk és kinek mondjuk szerettem vagy szeretteim? Mindenekelőtt azoknak, akik test és vér szerint hozzánk tartoznak, és akiket ténylegesen szeretünk. Ha találkozunk, átöleljük egymást, és ha távol vagyunk egymástól, akkor is érezzük, hogy összetartozunk.

Azok, akik valahol távol találkoznak olyan emberekkel, akik ugyanazt a nyelvet beszélik, ámbár eddig ismeretlenek voltak, most összetartozókká válnak. Milyen jó megtapasztalni azt, hogy népünk fiai egymás mellett úgy élnek, mintha vér szerinti testvérek volnának. Milyen kegyetlen dolog látni, tapasztalni azt, hogy a mi atyáinkfiai nem értik meg egymást, sőt civódnak egymással. Ennek a meg nem értésnek és ennek a civakodásnak sok kára van a jelenben, de sok vesztesége volt a történelem folyamán mindig.

Szeretteimnek szólítjuk meg azokat, akik ugyanannak az anyaszentegyháznak és ugyanannak a gyülekezetnek a tagjai. Hiszen Isten éppen azért állította be ebbe a világba az anyaszentegyházat, hogy legyen egy olyan közösség, amely összekapcsolja az egy hitet vallókat. Azért állította be Isten a gyülekezetet egy faluba vagy egy városba, hogy azok, akik egy hitet vallanak, egy közösségben és állandó szeretetben éljenek.

A második gondolata a felolvasott szent Igének így szól: „most Isten gyermekei vagyunk”. Ez a „most” jelenti ezt a pillanatot, amikor kimondtam. Tehát most, ebben a pillanatban döbbenjünk rá, hogy összetartozunk a bölcsőtől a koporsóig és szeretünk szabad és kell egymást. De ez a „most” tágabb értelemben az egész földi életün-

ket jelenti. Tehát akármilyen értelemben vesszük ezt a „most” időhatározói szócskát, akár egy rövidebb, akár hosszabb időszakot, akár az egész életet jelöljük vele, mindenképpen gyorsan továtúnik, mintha repülne (Zsolt 90,10). Hiszen olyan kevés ember van, aki az étellel beteljesedve távozik ebből a világból. Az emberek nagy része úgy távozik ebből a világból, hogy visszatekintve ezt mondja: Milyen rövid az élet. Ezt olvassuk a Jób könyvében is: „az asszonytól született ember rövid életű” (14,1).

Az az élet, amelyet itt élünk a földön, kétfelé mutat. Van egy olyan fele az életünknek – ez többnyire életünk első fele –, amikor nem tudatosul bennünk, hogy Isten gyermekei vagyunk, és van egy második fele az életünknek, amikor lassan tudatosul bennünk, hogy Isten gyermekei vagyunk. E választóvonalon inneni és túli életünket a Szentírás nyelvén megtérés előtti és megtérés utáni életnek szoktuk nevezni. Mit jelent az, hogy megtérés előtti és megtérés utáni? Azt, hogy megtérésem előtt úgy éltem az én emberi lételemet, hogy nem tudatosult igazán lelkemben az, hogy én Isten gyermeke, Isten sáfára és Jézus Krisztus követője vagyok, hanem úgy éltem, hogy én csupán egy vagyok az emberek között és az minden törekvésem, hogy mind a magam számára, mind a szeretteim számára megszerezsem a mindennapi kenyeret, s ha lehet, ez a kenyér legyen minél nagyobb és minél fehérebb. A megtérés utáni élet azt jelenti, hogy én tudatosan Isten gyermeke, Jézus Krisztus tanítványa, a másik embernek atyja-fia vagyok. Úgy kell élnem, hogy szívemben hordozzam a nagy parancsolatot: „Szeresd Istenedet... szeresd felebarátodat” (Mt 22,37.39). Igen, mert közeledik az ítélet napja, amikor számot kell majd adnunk sáfárságunkról.

A harmadik gondolata a felolvasott szent Igének így szól: „még nem lett nyilvánvalóvá, hogy mivé leszünk”. Mivé leszünk életünk folyamán, mivé leszünk, ha befejeződik számunkra ez a földi élet. Roppant izgalmas kérdés! Mi lesz velem a továbbiakban, hogyan fejezem be az életemet? Ennek az izgalmas helyzetnek csak pillanatnyi állapotát ismerem. Ismerem családomnak és azoknak a közösségeknek a helyzetét, amelyekben élek. Ebben a helyzetben, amely lehet hogy tetszik, de – sajnos – lehet olyan is, hogy nem tetszik, szól Isten az ő Igéjén keresztül: „ne félj, mert ... enyém vagy”! A halál utáni életéről a Szentírás képekben és hasonlatokban elragadtatással beszél. Pál apostol 2Kor 5,8-ban így ír erről: „inkább szeretnék kiköltözni a testből és elköltözni az Úrhoz”.

Az a hívő keresztyén ember, aki ezt a ígéretet s vigasztalást nem csak hallja, hanem elfogadja és lelke mélyén hordozza, úgy folytatja életét, mint eddig, gondoskodik az élet szükségéről, de vigyáz arra, hogy meg ne bántsa se Istent, se embertársát, se Isten törvényét, hanem célegyenesen haladjon a földi életen át Isten országa felé.

A felolvasott szent Ige negyedik gondolata egy örök és izgalmas kérdésre ad választ: milyenek leszünk, amikor kiteljesedik a halál utáni élet? Szent Igénk e kérdésre így válaszol: „hasonlókká leszünk őhozzá”, vagyis Jézus Krisztushoz. A felolvasott szent Ige azt mondja erről az állapotról, hogy „meg fogjuk őt látni, amint van”. A Jelenések könyve arra tanít, hogy szüntelenül együtt leszünk Istennel. Ezek után azt kérdezhetné valaki: mikor tudom meg, mikor látom meg, mikor élem át? A felelet egyszerű: mikor Jézus Krisztus eljön, hogy ítéletet tartson élő és holtak fölött.

A felolvasott szent Ige ötödik gondolata így szól: „Akiben megvan ez a reménység őiránta, az mind megtisztítja magát, amiképpen ő is tiszta.” Mit jelent ez a megtisztulás? Azt, hogy „belenézek” Isten törvényébe, miként bele szoktam nézni a tükörbe. A tükör megmutatja, hogy milyen vagyok. Isten törvénye megmutatja, hogy milyen az én belső emberem. Isten törvénye olyan foltokat mutat fel az én belső emberemben, amelyek elcsúfítanak önmagam, embertársaim és Isten előtt. Mit tesz az az ember, aki tükörbe nézve látja, hogy az arca kormos? Lemossa a kormot az arcáról. Ez a mosakodás a bűnbánat, a bűnvallás, a bűnbocsánat kérése, a megtérés. Jézus Krisztus azért halt meg és támadott fel, hogy én, aki belekeresztelkedtem az ő halálába, naponként bűnbocsánatot s ez élet után üdvösséget és örök életet nyerhessek. Szeretteim, zárjátok szívetekbe Jézus Krisztus áldozatát, hogy benne és általa hasonlókká lehessetek hozzá és lakhassatok vele örökkön-örökké. Ámen.

Vasárnap délutáni prédikációk

Eszenyeiné Széles Mária

Seregyűjtés

Alapige: Márk 3,13-19

Jézus Krisztus messiási szolgálatának megkezdése előtt tanítványokat választ maga köré. Tette nem más, mint az a nagy seregyűjtés, amelyet Isten kezdett el a világ kezdetén, amelyet folytat a világ végezetéig, amikor az igaz hitben megegyező, az örök életre elválasztott seregét gyűjti az anyaszentegyház közösségében.

Ez a mai istentisztelet beletartozik ebbe az évezredekkel mérhető nagy idői ívbe, ahol Isten az ő Fia által állandóan hív, szólít és küld.

Erről szól mai alapigénk, amely négy vetületben tárja elénk Isten seregyűjtésének csodálatos folyamatát.

1. Mindenekelőtt Isten seregyűjtésének alanyára, Krisztusra tekintünk. Isten sokszor és sokféleképpen szól a történelem folyamán, közölte hívó és küldő Igéjét. Szólt választottai, a próféták által, kiábrázolta hívogatását a törvényben, a különféle szertartásokban, végérvényesen, döntő módon, mindent elmondva Krisztusban szólt hozzánk. Erre a „mindenre” vonatkozik naponként megújuló hívogatása, amelyet hitben hallhatunk meg és hit által válaszolhatunk meg.

Jézus felment a hegyre, mintegy kiemelkedik az átlag földi szintből, jelezvén, hogy az, ami történik, rendkívüli, a hétköznapiakban bár, de annak eseményeitől elütő, páratlan történés. A hegy a Szentfrásban a kijelentés, az imádság helye, Isten megjelenésének helye, közelségének helye, ahol magáról beszél, akaratát közli, kegyelmesen átölel, szövetségre lép. Isten kegyelmes közelségébe hív és küld Jézus.

Aki Istennek hívását és küldését közvetíti, az hatalmas Úr, aki azokat hívja, akiket akar, s azok hozzá mennek. Jézusnál nem lehet jelentkezni, nála nincsenek előjogok, nincs kiválóság, érdem, rátermettség; ő szuverén módon dönt, és döntésének nem lehet ellenállni! Akiket hív, azok hozzá mennek. Ezt a törvényszerűséget Pascal, a francia bölcselet, így fejezi ki: nem kereshettek volna, ha te előbb meg nem találtál volna engem.

2. Alapigénk második vetülete a seregyűjtés kettőssége: az elhívás és a küldetés. A kettőt nem lehet szétválasztani, a kettő összetartozik. Az elhívás célja: a küldetés; a küldetés alapja: az elhívás. Jézus azért hív magához, hogy vele legyenek, azután elküld a tőle származó hatalommal, hogy prédikáljanak, gyógyítsanak és megrontsák a gonosz hatalmát.

Jézus így fejezi ki a tanítványi életforma alaptörvényét: Vele lenni, feltöltődni, megteljesedni javaival, aztán menni, szolgálni, sáfárkodni kegyelmi ajándékaival. A tanítvány erőforrása Jézus Krisztus, de ezt az erőt, nem sajátíthatja ki önzően a maga számára. Erre is érvényes Apáczai Csere János mondása: Nem csak magunknak születünk. Nekünk az a feladatunk, hogy követségben járjunk, hogy az ő követői legyünk. Ha ez a kettős életritmus nincs meg bennünk, lelki értelemben a holt tengerhez leszünk hasonlókká, amelynek nincs lefolyása, nem tud megújulni és felfrissülni.

Választ, azaz rendet teremt, nagy változást visz végbe az ember életében. Ő teremt meg a tanítványi életformát. Tizenkettőt választ, jelezvén Izrael tizenkét törzsét, a választott népet, most azt a számot, amely azt a teljességet fejezi ki, amely az egész világra, minden emberre kiterjed, Ez az szám az a keret, amelybe mi is beletartozunk mindnyájan, függetlenül attól, hogy hol élünk, mi a foglalkozásunk, mi az életkorunk, milyen neműek vagyunk, milyen színű a bőrünk.

3. A felsorolt tizenkét név s azok jellemzése mutatja, hogy Jézus nem öltözteti egyenruhába azokat, akiket tanítványainak választ. A tanítvány emberi mivoltát, egyéniségét, személyiségét, temperamentumát, értelmi képességét figyelembe veszi, tiszteletben tartja.

Ilyen volt Simon, akinek a Péter nevet adja. Petros: követ, kődarabot jelent, amely az építés folyamatában fontos elem. Simon most Péter, petros lesz, akinek hitére ráépül Isten élő kövekből épülő anyaszentegyháza. János és Jakab, a mennydörgés fiai, akik mennydörögtek, amikor a samáriaiak nem akartak szállást adni a Jeruzsálembe igyekvő Mesternek. Ott van Tamás, az észember, a kételkedő, az oknyomozó, az okozat összefüggéseit kereső; Máté, a fővámszedő, a pénz igézetében élő, földi javakhoz ragaszkodó, s mindenek felett a szikkareus, a lázadó, a vérbosszúra és árulásra is hajlandó. Mit keres ez Jézus társaságában? Ki az, aki valóban méltó Jézus tanítványának lenni? Éppen itt van, hogy tanítvánnyá csak Krisztus tehet, és nekünk mindennap elébe kell állnunk, hogy újra és újra alkalmassá tegyen szolgálatára.

Ezek a tanítványok előlegezik az egyház létét, az egyházi szolgálat elvégzésének felelősségteljes feladatát. Nekünk is a magunk helyén tudnunk kell, hogy mi a teendők és sáfárkodnunk kell a tőle kapott javakkal.

A tanítványság „légköre”, amolyan alaptónusa a szeretet, amelyet Krisztus új parancsolatként rendel el, hogy a tanítványok szeressék egymást, úgy, ahogy Krisztus szereti az övét. Ez a szeretet nem hangulat, érzelem, hanem mindig tett, cselekedet.

Ebből a szeretetben kiteljesedő életből nő ki természetszerűen az a „gyümölcs”, amit Krisztus megkövetel övéitől. A tanítvány nem díszcserje ebben a világban, hanem ízes, vitamindús gyümölcsöt termő fa. Éppen a tanítványnak kell felszolgálnia a világ asztalán azt a „vitamint”, ami az egészséges étrendet biztosítja.

A tanítvány minden szolgálata csak akkor lehetséges, ha élő közösségben van az igazi életforrással, Krisztussal, aki „szőlőtőnek” nevezi magát, tanítványait pedig „szőlővesszőnek”. Ez az életközösség hitben a naponkénti Ige olvasásában és imádságban valósul meg. Itt van a titka az igazi tanítványi életnek.

Isten hívogatására figyeljünk és az ő küldetésében járjunk. Ezért szól hozzánk a Ige ezen az istentiszteleten. Ámen.

Sepsy Károly

Dehrecen, Magyarország

Az Úrnak útján

Alapige: 1Korinthus 3.6–7.9

Mindig érdeklődéssel fordulunk a felé, akitől családunk, őseink történetéről hallhatunk. Engem mindig lázba hoz, ha a keresztyén egyház legelső lépéseire bukkanok. Lám, a Cselekedetek könyve az a forrás, mely megmutatja, hogy Isten Lelke miként hatott a történelemben, hogy az emberek milyen mértékben tudták Krisztus ügyét magukévá tenni és annak eszközévé válni. Ebben a könyvben kibontakozik előttünk az, hogy miként vitték az evangéliumot az apostolok, továbbá neves és névtelen hithűsök. Hogyan vált Pál törekeny egészségével a legnagyobb apostollá? Megismerünk hű és hűtlen embereket. Láthatjuk, hogy Isten igaz ügye emberi celszövések és buktatók közt mégis mindig előrehalad.

1. Mai Igénk egy érdekes egyéniséget mutat be számunkra: Apollóst. Ismerjük meg most közelebbről őt, és okuljunk az életéből!

Apollós alexandriai hívő zsidó volt, a nagy filozófus, Philon tanítványa. A szellemtudományokban járatos, filozófiai vitákban képzett, jól érvelő ember volt. Az Ótestamentumhoz hű gondolkozású zsidó. Az elgörögösödött zsidókat a zsidó hitre visszatérítő mozgalom harcosa. Ilyen előzmények után lett keresztyén. Apollós valamit megértett a Krisztus tanításából az Isten országáról, és azt a maga ragyogó filozófiai tudásával és páratlan Szentírás-ismeretével, melyben valóságos tudós volt – nagy „szorgalmatossággal tanítja az Úr útját”.

Nagyszerű, amikor Isten szolgálatába remek képességű, nagy tudású, lelkes, fáradhatatlan emberek állnak be. Isten ügyének ilyenekre van szüksége. Ó, bárcsak támadnának új és új Apollósok, akik a maguk széles és mély tudását Krisztusnak ajánlanák fel, s így az Úrnak útját készítenék az emberek lelkében!

2. „Ékesen szóló és tudós” – mégis hiányos hitű. „Meg volt tanítva az Úrnak útjára”, de azt teljes mélységében mégsem ismerte, „csak a János keresztségét tudja vala”.

Keresztelő János lánglelkű próféta, az útkészítő, aki Jézus mondása szerint a legnagyobb a próféták között, azonban az Isten országában mégis a legkisebb. Ő sem értette teljességgel a Krisztust, akit pedig prédikált: „Térjete meg, mert elközelített az Isten országa!” – s a Jordán vizében álló Jézusra mutatott: „Ímé az Isten Báránya, aki elveszi a világ bűneit.” Mégis Isten országának csak az ítéletes voltát érzékelt, dörögve prédikálta az ítéletre érkező Messiásról: „a fejsze immár a fák gyökerére vettetett”. János a bűnbánat keresztségét hirdette.

Jézus is ugyanazt prédikálta: „Térjete meg, mert elközelített az Isten országa”, de ő a kegyelem keresztségét gyakorolta: „Mehocsáttartak a te bűneid, senki sem vádol téged, én sem, eredj el békességgel!” És ez több, mint János ítéletkeresztése. Pontosan ez a fogyatkozás Apollós tudományában is: nem érzi Krisztus szeretetének mélységét.

3. Figyelemreméltó mozzanat, hogy mindezt egy egyszerű sátorponyva-készítő házaspár – Akvila és Priscilla – fedezi fel a „tudós”-ban: „Mikor pedig meghallgatta őt Akvila és Priscilla, maguk mellé vették és nyilvánban kifejtették előtte a Isten útját”, mely szerint „Isten ajándéka a hit”. S ez a hit lehet hiányos a tudósban és lehet bőséges az egyszerű hívő keresztyénben.

Akvila és Priscilla műhelyében dolgozott Pál Korinthusban, aki szintén ebből az iparból tartotta fenn magát. Eközben sokat beszélgettek Krisztusról. Így volt lehetséges, hogy az egyszerű házaspár, hallgatva a tudós Apollóst, egyből megállapította hitbeli hiányosságait. De ekkor nem támadják meg, nem égetik le, hanem „maguk mellé veszik és nyilvánban kifejtik az Isten útját”

Csodálatos az ilyen alig ismert, szerény biznyságtévők szolgálata. Így épülünk egymás hite által. Tekintsük ezt a szolgálatot fontosnak! Hálával gondolok azokra a testvérekre, akik kezdeti lépéseimben, sőt későbbben is, mind a mai napig a hit útján, Krisztus szolgálatában ilyen segítő és kiegészítő szolgálatot nyújtottak számomra. Akvilák és Priscillák itt és most tanítsátok egymást az Úr útjára a gyülekezetben, ha indít a Lélek benneteket, és pótoljátok ki egymás hitét! Szükség van erre!

A tudós Apollós sem tudhat mindent. Neki is szüksége van az ilyen szelőd, szeretetből fakadó segítségre. Ez és ilyen a Krisztus gyülekezetének rendje. Én mindent tudok, és nem szorulok rá, hogy mások segítsenek! – ezt az ördög súgja. A Szentlélek azt mondja: hallgass csak a másik hívőre, többre juthatsz, világosabb és teljesebb lehet így a hited!

4. Apollós ezek után több helyen szolgálva, „sokat használt azoknak, akik hittek a kegyelem által”. Apollós tanító lett az ősegyházban. Pál apostol írja a lelki ajándékokról: „néhányeket rendelt az Isten az anyaszentegyházban először apostolokul, másodszor prófétákul, harmadszor tanítókul” (1Kor 12,28). A tanítóság más hivatal, mint a gyülekezeteket alapító apostoloké. Ez a hitre jutottak hitbeli gazdagítását, tanítását végző szolgálat. Külön ajándék. A hitben erős egyházban igen fontos szolgálat!

Apollós kitűnő tanító: „Hatalmasan meggyőzte a zsidókat, bebizonyítva az írásokból, hogy Jézus a Krisztus. Apollós nem kerülte el a tanítói hivatás kísértéseit sem: Korinthusban egész rajongó pártja támadt: „én a Pálé, én pedig az Apollósé vagyok! – mondták, akik túlzóan ragaszkodtak személyéhez. Pál így teszi helyére ezt a kilengést: én plántáltam, Apollós öntözött, de Isten adta a növekedést!

Ne értékeljük túl magunkat! Még ha nagy tudósok volnánk is, még ha sokat használtunk is, vagy ha kicsiny voltunk ellenére „hatalmas” erőket éreznénk is magunkban. Az „Úrnak útja” a fontos, és hogy ennek az útnak az Ura Jézus Krisztus.

Ezen az úton mindnyájunknak megvan az saját feladatunk. Végezzük azt hűséggel, szorgalmasan és alázattal, akár Akvilák és Priscillák, akár Apollósok vagyunk. Ámen.

Virágvasárnapi prédikációk

Bustya Dezső

Hódolat a nagy Királynak

Alapige: Márk 11,1-10

Bibliaolvasás: 2Mózes 20,1-17; Máté 22,35-40

A virágvasárnapi szent Ige arról beszél, hogy a nagy Király, Jézus Krisztus közeledik felénk. Egykor egészen közel jött a mi emberi világunkhoz, amikor karácsony éjszakáján földre szállott, emberi testben megszületett. Aztán közeledett a betegekhez, bűnösökhöz, és meggyógyította őket. Az emberek tapasztalták, hogy a názáreti Jézusnak hatalma van a betegség felett, a tenger és a szélvész felett, az emberi szükségek és nyomorúságok felett. Az emberi életek felett. Ő az egyetlen hatalmas Úr, a királyok Királya. Az embereknek ezt a hitét megerősítette – mondhatnánk: konfirmálta – a Jeruzsálembé való bevonulás páratlan eseménye.

Ki gondol ma már erre a régén, tőlünk távol végbement történetre? Úgy véljük, messzire van tőlünk időben, térben is. Pedig Jézus Krisztus azóta is úton van. Immár kétezer esztendeje tart a királyi bevonulása. Időnként elrejtőzik az ismeretlenségbe, hogy aztán újból és újból megbizonyítsa azt, hogy él és uralkodik, hogy emberi lelkek sokasága hódol neki. Tanítványai azt a parancsát vették, hogy legyenek neki tanúi mind Júdeában, mind Samáriában, mind a föld végső határáig. És ahogy elindult a misszió, Jézus Krisztus úr lett Júdeában, a szomszédos Samáriában, neki hódolt meg sorra a föld minden népe, a földnek végső határáig.

Ma is tart az ő királyi útja: egyre újabb szívekben állítja fel királyi székét. Bizonyosság erre ma ez az ünneplőbe öltözött ifjú sereg itt a templomban. Bizonyosság a szülőknek, keresztszülőknek, vér szerinti és hit szerinti testvéreknek, atyafiaknak a serege, akik magukhoz ölelik őket. Mint a nagy Király alattvalói, úgy vagyunk együtt; halljuk meg, hogyan fejezték ki hódolatukat egykor az emberek Krisztus iránt, hogy megért-hessük, milyen hódolatot vár ma tőlünk az Úr.

Az Ige három embercsoportról beszél: két tanítványról, akik engedelmesen megtették, amit nekik Krisztus parancsolt; egy ismeretlen gazdáról, aki örömmel odaadta Krisztusnak, amit kért tőle, és az ünneplő sokaságról, amely a nagy Királyhoz méltó hódolattal fogadta őt.

I.

Az Olajfák hegyéhez közeledve, elküldött Jézus két tanítványt az előttük lévő faluba azzal a paranccsal, hogy hozzák el azt, amire királyi bevonulásához szüksége lesz. Nem tudjuk, melyik kettő volt a tizenkét tanítvány közül, nem ez a lényeges. A fontos az, hogy a két tanítvány engedelmeskedett. Megtették azt, amit Jézus parancsolt nekik. Jézus Krisztus királysága ott van jelen ezen a világon, ahol a mindenkori tanítványok megteszik azt, amit Uruk parancsol.

Úgy másfél évtizeddel ezelőtt 92 családban szólított meg az Úr Jézus Krisztus két-két tanítványt: egy édesanyját és egy édesapát. És azt kérte tőlük, amit a jeruzsálemi úton előreküldött két tanítványtól. Királyi bevonulásához a szülők és keresztszülők szolgálatát kérte: hoztátok el nekem a gyermeketeket! Így hoztátok el őket akkor, hogy a keresztség vize által elpecsételje őket az Úr a maga alattvalóinak. Fogadalmat is tettek neki, hogy gyermeketeket az ő tanítványának nevelitek. Hadd kérdezzem meg tőletek: hoztátok-e azóta hozzá a gyermeket? Vittétek-e Jézushoz imádságban? Hoztátok-e ide a templomba? Mert ha csak küldjük a gyermeket Jézushoz: templomba, vallásórára, konfirmálni, abban semmi haszon nincs. Ha a gyermek azt mondja a szívében: Apám és anyám Ige nélkül, imádság nélkül, hit nélkül is megélnék, hát nekem mi szükségem lenne minderre? Gyermeket küldeni nem, csak hozni lehet, csak hozni érdemes Jézus Krisztushoz, a Királyhoz. Ezért ezen a mai napon az a boldog szülő, aki nem feledte el az Úr asztalánál, a gyermek keresztelésekor tett fogadalmát. Az, aki

megtette azt, amit Jézus kért, elhozta sokszor a gyermekét, hogy az Jézus Krisztusé legyen!

II.

Az előreküldött két tanítvány megtalálta azt a jószágot, amelyre Urunknak királyi bevonulásához szüksége volt. Annak gazdája egy ismeretlen ember; nevét nem jegyezte fel a Szentírás. De bizonyára ő is Jézus Krisztus engedelmes híve volt, hiszen örömmel odaadta azt, amit az Úr igényelt tőle. Ebben az ismeretlen emberben ez a figyelemre méltó. Adni csak az tud, aki megelőzően kapott. Bizonyára az az ismeretlen ember is kapott valamit Jézustól. Talán gyógyulást, talán békességet, talán az életnek új értelmét, valamit, aminek nagyon örült. Az ilyen embernek igazi örömet jelent, ha maga is adhat.

Amikor Isten Igéjét hirdetjük akár felnőtteknek, akár gyermekeknek, mindig arról igyekszünk bizonyosságot tenni, hogy Jézus Krisztus megszámlálhatatlanul sokat adott nekünk. Nem valami új tanítást, nem jó tanácsokat az életben való boldogulásunkhoz, nem egy kis orvosságot, doppingszert, hogy valamivel könnyebb legyen az élet. Ő az életét szenvedésre és halálra adta értünk. Íme, itt van erről a bizonyosságot a megterített asztalon.

S most ő, aki mindent adott: bűneinkért fizetséget, fogságból szabadulást, halál helyett életet – most ő kér. Királyi ajándékhoz mérten a miénk sem lehet kevesebb: önmagunkat kéri!

„Az Úrnak van szüksége reá” – így szólottak a tanítványok. A mi életünkre, háláldozatunkra is az Úrnak van szüksége. Arra az egykori jószágra azért volt szüksége, hogy hordozza Krisztust. Nekünk is őt kell hordoznunk a szívünkben, az életünkben. Ezért van szüksége reánk.

Egyszer egy virágvasárnap betévedt a templomba egy nagyon elrontott életű asszony. Épp eldobni készült értéktelen, megunt életét. De a nagy lépés előtt mégis betért a nyitva lévő templomba, és az ott hirdetett üzenet megszólította. Megértette, az emberek számára lehet, hogy értéktelen az élete. De Istennek értékes. Neki szüksége van reá. Ez az üzenet megmentette őt. Attól fogva Isten szolgálatába állt, és sokak számára vitte el az Igét. Az Úrnak szüksége van minden életre, amelyik kész hordozni őt: a szívében, a szavaiban és a tetteiben. Az Úr egyenesen felszólít ma titeket: ifjakat, szülőket, keresztszülőket, presbitereket, keresztyén gyülekezetet, legyetek Krisztushordozókká, mert az Úrnak szüksége van reátok, ő most alkalmat ad a megváltásért való hálátok megmutatására!

III.

Ahol valaki engedelmesen megteszi azt, amit Krisztus kér, és ahol valaki örömmel odaadja azt, amit Krisztus igényel, ott a Krisztus királysága tovább terjed. Erről is szól a virágvasárnapi történet. A közeli és távoli névtelen tanítványok tette követésre talált a névtelen tömegben, a sokaságban. Két dolgot tett az a virágvasárnapi sokaság. Először azt, hogy az útmenti fákról ágakat szedett és hódolata jeleként Jézus lábai elé terítette. Mások még tovább mentek, és felsőruháikat terítették szőnyegként az útra. Ami a kezük ügyében volt, azt adták az Úrnak. Jézus Krisztus szelíd és alázatos Király. Nem követelődzik, nem szedi be erőszakkal a királyi járandóságot; ő az önkéntes, szívből fakadó áldozatnak örül.

Másodszor: a sokaság ujjongó kiáltással köszöntötte a nagy Királyt: Szívünkben felébredt a hit, hogy akit ünnepelnek, az az Istentől küldött szabadító, aki az Isten országát hozza a bűnnek és a halálnak e szomorú világába. S ezt a felébredt hitet ujjongó kiáltásban vallották meg. Mert az igazi hit sohasem néma. Tovább kell mondani örömmel azt, amit láttunk és hallottunk.

Ez a sokaság ma mi vagyunk, ez a templomi gyülekezet; Krisztusnak népe, seregének tagjai. Álljunk oda a róla vallást tevő ifjak mellé. Terítsük oda a királyként az emberi szívekbe bevonuló Jézus elé az ömberünket, mint régi, foszladozó felsőruhát. Ő a hit menyegzői ruháját adja cserébe. Énekünkkel, imádságunkkal tegyünk bizonyosságot ifjabb testvéreink előtt, hogy mi nem tudunk Krisztus nélkül élni. Itt most maga

Isten konfirmál, ő erősíti meg a mi hitünket, ő mutatja meg nekünk, hogy élet, igazi élet csak a Krisztusban való élet lehet. Ő az Úr az életelben? Add át magad neki. Királyi úrnak királyi ajándékot! Ámen.

Csiha Kálmánné

Virágvasárnap

Alapige: Máté 21,12-17

Bibliaviasás: Zakariás 9,9-17

Ha figyelmesen olvassuk az Igét, akkor hamar rádöbbenünk arra, hogy nem csak örömből áll a virágvasárnapi történet. Pedig úgy szeretnénk, ha legalább ezen az egy napon, legalább virágvasárnap csak öröm lett volna Jeruzsálemben Jézus körül. Úgy szeretnénk, ha kétezer év távlatából ma is csupa örömről tudnánk beszélni.

Azonban már megtanultuk azt, hogy a fény mellett mindig ott van az árnyék. Karácsony éjszakáján a betlehemi csillag mellett ott van a heródesi gyűlölet. Itt is a jeruzsálembé bevonuló, hozsannát kiáltó, örvendező sokaság mellett ott vannak a templomban azok, akik kereskednek, adnak és vesznek, akik Isten házáat latrok barlangjává tették. A virágvasárnapi örvendező sokaság mellett árnyékként ott vannak a pénzváltók és a galambárosok.

Erről szól ma az Ige. Az örömteljes fogadtatásban részesülő Krisztus a templomba megy.

A virágvasárnapnak megvan a maga külső története: a pálmaágas jeruzsálemi utcák, és megvan a belső története: a jeruzsálemi templom, ahová Jézus megy.

Nekünk meg kell tanulnunk azt, hogy Krisztus nem csak a külső örvendezésünket nézi, nem csak a külső templomunkat, nem csak az életünk külsejét szemléli. Ő bevonul a templomba. Abba a templomba, amit kőből építettek és építenek ma is, és abba a templomba is, amiről Pál apostol így ír: nem tudjátok, hogy ti az Isten temploma vagytok?

Tehát Jézus abba a templomba is bevonul, aki te vagy és én vagyok. Jézus bevonul a szívünkbe, az életünk központjába. Jézus bevonul a templomba, hogy megnézzé, van-e ott ma örvendező virágvasárnapi sokaság, és Jézus bevonul a lelkünkbe, hogy megnézzé, van-e örömmünnep a lelkünkben, vagy csak az van, amit Jeruzsálemben talált a templomban.

Azt látja Krisztus a templomban, hogy a galambárosok adnak és vesznek. Messze vannak ezek a kinti örvendező sokaságtól. Egész más van itt bent a templomudvarban. Itt anyagi érdekekről, aranyról van szó. Arról, amire az embernek sokszor olyan nagy szüksége van és ezért azt gondolja, hogy csak arra van szüksége. És akkor az a Krisztus, aki a sok sértést, hántást és arcucsapást szelíd lélekkel elhordozta, az a Jézus most felemeli a kezét, ostort ragad, felemeli a szavát és kiűzi a galambárosokat. Az a Krisztus, amikor róla volt szó, akkor minden emberi indulat között azt mondta, hogy tanuljátok meg tőlem, hogy én szelíd és alázatos szívű vagyok. De amikor az Isten házáról volt szó, amikor az Atyának dolgairól volt szó, akkor szent indulattal ostort tudott ragadni és rendet tudott teremteni a templomban.

Nekünk tudnunk kell azt, hogy Krisztus a mi szívünkben is rendet akar teremteni ezen a virágvasárnapon. Rendet akar teremteni ebben a nyomorult emberi templomban, a szívünkben. Rendet akar teremteni, mert látja, hogy mi is lelkünk mélyén adunk és veszünk, kihasználunk másokat, s becsapjuk még a szeretteinket is. Látja azt, hogy lelki asztalainkon annyi minden felhalmozódott, annyi minden, ami nem való a szent templomba. Mennyi indulat, mennyi nyomorult, csúnya beszéd, mennyi gyűlölködés van lelki asztalainkon.

Jézus azt akarja, hogy amikor bevonul a szent templomba, mikor bevonul a lelki templomba, a szívünkbe, akkor ott ne galambárusként és ne pénzváltóként fogadjuk őt. A szelíd lelkű Jézus felborította egykor azokat a régi asztalokat, és felborítja ma a

mi asztalainkat is, ha azokon felhalmozódtak a nem Isten szerinti dolgok. Hagyd, hogy a virágvasárnapi Jézus borítsa fel a kufárság asztalait.

Sokszor felborította a virágvasárnapi Jézus az életünket, de azután megköszöntük neki rendet teremtő, templomot tisztító, hatalmas munkáját. Sokszor felborította lelkünk asztalára helyezett kincseinket, a nagy emberi tervezetéseket, a szédületes emberi elképzeléseinket, mivel mindig azt felejtettük ki lelkünkéből, aki az élet Ura. Sohasem őt kérdeztük és sohasem vele tanácskoztuk meg terveinket, és ezért lett belőle galambárus és pénzváltóasztal. Adtunk és vettünk. Őszinteségünket sokszor eladtuk bizonyos érdekekért, a becsületünket elárúsítottuk, miként egykor és ott a galambárusok tették. Sok minden limlomot tettük lelkünk asztalára, ezért nem csodálkozhatunk azon, hogy Jézus, amikor bevonult lelkünk templomába, látva a benne uralkodó nagy rendetlenséget, felborította azt, És jó, hogy a mi Urunk felborította, jó, hogy rendet teremtett a mi életünk asztalain és megtanított arra, hogy ez az Isten háza: „Ti a Szentlélek temploma vagytok.”

Mi van a szívetekben? Jó, hogy megtanított minket Jézus, hogy nem lehet a latrok barlangjává tenni az emberi szívet. Nem szabad úgy élni, ahogy sokszor élünk. Nem szabad érdekből és pénzért mindent eladni. Tartsuk meg az Isten szerinti életet, a Krisztus rendjét. Az asztalunkon, Isten házában az asztalán, a szívünk mélyén legyen őszinte élet, Krisztus szerinti beszéd, hűség, a társak között, tisztelet a szülők iránt, legyen szeretet a szívben, legyen őszinte bűnbánat minden emberi indulat felett. Legyen a szívben Isten szerinti élet, hogy amikor bevonul a király, életünk Ura szívünkbe, megkezdődjék ott az Isten országa. Hagyd, hogy borítsa fel Jézus a kalmárasztalodat, és add oda szívedet neki, mondván: Uram, csinálj rendet, ha kell, ostort is ragadhatsz, hogy végre belőlem szerinted való megtért élet legyen, hogy végre a te utadon járjak.

Amikor Jézus kiüzi a kalmárokat a templomból és rendet teremt a felborított asztalok között, akkor megjelennek a sánták és a vakok. Jézus látja, hogy milyen sok embert kiüzött és mégis mennyien vannak még a templom előtti udvaron. Egyszerre megjelennek ott a sánták és a vakok, és gyógyulásért esedeznek Jézushoz.

Ez azóta így van! Meg szabad és meg lehet tanulni az első virágvasárnapi történetből azt, hogy ahol Jézus rendet teremt, ott meggyógyul mindenféle vakság és meggyógyul mindenféle bénaság. Ahol Jézus rendet teremt, ott meggyógyul a vakságod, a tied is, az enyém is. Csak Jézus közelében gyógyulnak meg a szívek; csak Jézus mellett lehet megtapasztalni a gyógyulás örömét: eddig vak voltam, de most, hála neked, Uram, látok. Ott, ahol az Úr rendet teremt a szívekben, ott megszűnik az, hogy nem látom meg a másik embert vagy a magam nyomorát, bűnös voltát. Amíg kalmárasztalok vannak a szívünkben, az érdekeink miatt, a becsületünk kiárusítása miatt, a felhalmozott asztaloknál túl semmit sem látunk. De amikor ő rendet teremt, kezdünk látni. Egyszerre nem a kalmárkodás lesz a fontos, hanem meglátjuk azt a sok mindent az életben, ami körülöttünk van, és azonnal meglátjuk azokat, akik ránk várnak, és akiknek ránk van szüksége, akik tőlünk várják a szeretetet, és akiket nem láttunk meg addig. Ahol Jézus rendet teremt, ott megszűnik a sántikálás, a kétfelé sántikálás, ott meggyógyulnak a sánták és járni kezdenek az egyenes úton, a tisztesség útján, a Krisztus szerinti szép keskeny úton. Ahol Jézus rendet teremt, ott egyszerre megtanulunk járni.

Mindaddig kétfelé sántikálunk, amíg az asztalainkon mindenféle felesleges limlom van. Amikor a lelki asztalainkat Krisztus felborította, egyszerre megtanulunk örvendő szívvel járni, megtanuljuk azt, hogy jó nekünk a szeretet útjaiban járni, hogy jó megtalálni az örvendezés szép keskeny ösvényét a bajbajutottak felé és a kórházak felé. És egyszerre rádöbbenünk arra, hogy nem fáradunk, csak addig fáradtunk el, amíg sántán jártunk, addig fáradtunk bele minden útba, amíg kétfelé sántikáltunk, de amikor Krisztus rendet teremt az életünkben, öregem is, betegen is, megtörtén is, esetlenül is erősen tudunk járni a hit útjain, a Krisztus útjain.

Miután Jézus rendet teremtett a templomban, egyszerre csak elkezdenek kiabálni a gyermekek. A gyermekeket nem üzte ki Jézus a templomból, bármennyire is lármások

és hangoskodók voltak. A Bibliában azt olvassuk, hogy a gyermekeket nem üzte ki Jézus a templomból. Mennyire fontos tudnunk ezt ma is. Jézus szereti a gyermekeket. Nem idegesítik őt. Engedjétek hozzám jönni őket, mert ilyeneké a mennyeknek országa – tanítja számunkra Jézus. Az indultatos tanítványokat tanítja meg arra, hogy a gyermekek drágák neki. A galambárosok és a pénzváltók szegyenkezve, mérgesen és zúgolódva elmentek; a vakok és a bénák meggyógyultan dicsérik az Urat, és íme, itt vannak a gyermekek, akik boldog és hangos szóval kiáltják: hozsánna a Dávid Fiának. A gyermekek szívéen és ajakán zeng a hozsánna, a dicsőítő ének, ami azt jelenti, segíts meg, szabadíts meg. A gyermekek kiáltanak. Milyen jó, hogy virágvasárnap óta a gyermekek kiáltanak. Krisztus ma is szereti őket és azt akarja, hogy hangosabban, tisztábban és őszintébben tudjanak kiáltani, mint az emberek. A gyermeki szívek áldott kiáltása ma is ez: Hozsánna néked, Dávidnak Fia.

Isten segítsen, hogy a mi gyermekeink, amikor Jézus megdorgál bennünket felnőtteket nyomorult emberi indulataink miatt, mert rendet akar teremteni lelkünkben, akkor is megmaradjanak hozsannát kiáltó gyermekeknek.

A farizeusok és a főpapok nem értik ezt. Semmit sem értenek. Aki földi útja idején nem ismerte meg Krisztust, az nem ért az egészről semmit. Aki csak törvényt vár tőle és nem szeretetet, az nem ért a virágvasárnapból semmit. Nem érti, hogy miért kellett a galambárosoknak elsietniük, amikor ők az áldozati oltár számára árulták a galombokat, hogy azoknak, akik messziről jönnek a jeruzsálemi templomba, ne kelljen otthonról hozniok áldozati állatokat. Nem értették, hogy itt a templomban meggyógyulnak a vakok és a sánták. És nem értették, hogy ezek a gyermekek miért kiálthatnak a templomban és miért énekelhetik úgy, ahogy ők akarják: hozsánna néked, Dávidnak Fia.

És azóta is így van. Aki nem egészen Krisztus gyermeke, aki nem ismerte meg az életében azt a nagy szeretetet, amivel Jézus egészen a keresztfáig lehajlik, az nem érti meg azt, amit Jézus szól és tesz. Lám, a farizeusok Jézushoz fordulnak és azt mondják: hallod, hogy mit mondanak ezek? Jézus pedig monda nekik: hallom. Milyen sokat jelentett és jelent sokszor az életünkben ez a rövid krisztusi szó: hallom. Most is megragadja a figyelmünket, amikor Jézus azt mondja: hallom. Hallom a gyermekek szavát, hallom a hozsannát kiáltó kisgyermekek szavát. Hallom a sánták és a vakok szavát. És hallom a te nyögésedet, a te sóhajaidat: hallom kiáltásodat, kétségheesésedet, a félelmedet és az örvendezésedet! Hallom!

Hallod-e? – kérdezik a farizeusok. Jézus alázattal és szeretettel felel: hallom, mert ezek az én gyermekeim, mert ezek az én betegeim, ha ők kiáltanak, és ha sóhajtanak, és ha énekelnek, és ha az éjszaka csendjében szólnak hozzám: hallom őket, mert az enyéme, mert érettük jöttem, mert érettük megyek a poklok mélységéig, mert érettük megyek a menny dicsőségébe, hogy halljam az egész világ nyögését és kiáltását.

Hallom! A farizeusok azt gondolták, hogy felidegesíthetik és kiboríthatják nyugalmából Jézust, amikor felháborodottan ezt kérdik tőle: hallod-e? Jézus szeretettel válaszol: hallom.

Sose felejtse el, sem itt a földi templomban, sem az otthonodban, sem a lelked templomában, sem a nyomorúságod idején, sem a mélységeidben, a kórházi ágyadon, a betegeid mellett, ne felejtse el sohasem ezt a rövid krisztusi üzenetet: hallom. Pont a te hangodat hallja, pont téged hall, úgy, amint vagy, úgy, ahogy kiáltasz. Ha hangod őszinte, mint a gyermek kiáltása, akkor hallom. Ha képmutató, ha nagyon akarod mutatni, hogy ki vagy, lehet, hogy nem hallom meg kiáltásodat. De ha gyermekké tudsz lenni, akkor minden szavadat hallom és meghallgom. Jaj annak a gyülekezetnek, amely lélekben megöregszik. A Krisztus népe lélekben mindig olyan, mint a gyermek; boldog, bizakodó, Krisztusra néző. A szüntelen megújulni kész gyülekezet gyermeki kérését Jézus mindig meghallja.

Ha most elhoztad gyermeki szívedet és lélekben megfiatalodott gyermeki hitedet, akkor Jézus válaszol neked is: hallom, ahogy fiatal szívvel hozsannát énekelte idősen és betegen is, hallom, hogy a halálos ágyadon – amikor hozzád és éretted jöttem – utolsó erőddel hozsannát sóhajtottál: áldott, aki jön az úrnak nevében.

Jézus végül még azt is hozzáteszi: sohasem olvastátok-e, hogy Isten gyermekek és csecsemők szája által szerez dicsőséget?

Aztán otthagyja őket, és elmegy Betániába. Azokat, akik nem akarják megérteni, nem erőlteti, egyszerűen otthagyja őket és továbbmegy. De akik meg akarják érteni és akik hozzá jönnek, azokat soha el nem hagyja. Krisztus újra és újra bevonul szívünkbe és mondja nekünk: hallom szavadat, hallom imádságodat, hallom gyászodat: az enyém vagy, megváltottalak, és én terólad soha el nem feledkezem.

Kérjük mi is mindannyian: halld meg, Uram, gyermeki szavunkat! Ámen.

László Dezső

Az utolsó virágvasárnap

Alapige: Jelenések 1,7-8

Bibliavolasás: Máté 21,1-11

I.

Bármilyen nagy is az örömünk a fölött, hogy ma konfirmációi istentiszteletet tartunk, nem szabad megfeledkeznünk arról, hogy ma virágvasárnap ünnepét üljük. Az ünnepeink mindenike Jézus Krisztus életének egy-egy döntő eseményét állítja elénk, karácsonykor születéséről, virágvasárnapján jeruzsálemi királyi bevonulásáról, nagypénteken haláláról, húsvétkor feltámadásáról, áldozócsütörtökön mennybemeneteléről és pünkösdkor a megígért Szentlélek elküldéséről emlékezünk. Így minden évben az ünnepek rendjében ismét és ismét elénk áll Krisztus egész földi élete.

De nemcsak az ünnepeink, hanem az Apostoli Hitvallás Krisztusról szóló második része is elénk állítja Krisztus egész művét. Mialatt elmondjuk, arra gondolunk, aki fogantaték Szentlélektől, születék szűz Máriától, szenvedte Poncius Pilátus alatt, megfeszítették, meghala és eltemették, szálla alá poklokra, harmadnapon halottaiból feltámadta, felméne mennyekbe. Ez a Krisztus földi története. Most: ül az Atyaisten jobbán, és egykor, a világ végén: eljön ítélni eleveneket és holtakat.

Eszrevettük-e, hogy a Krisztus múltját, jelenét és jövőjét átfogó hitvallási bizonygatóból hiányzik a jeruzsálemi királyi bevonulásának az említése? Amíg a hitvallás utal Krisztus életének legfontosabb eseményeire, és mi mindenik megszentelésére egy-egy nagy ünnepet tartunk, addig az Apostoli Hitvallásból hiányzik a Krisztus királyi bevonulására való hivatkozás.

Vajon valóban így van-e ez?

Első látásra igen, de valójában nem.

A mai alapigénk kitágítja lelki szemeinket, és Krisztusról három időben beszél: aki van, aki vala és aki eljövendő. Ő a kezdet és a vég. A múlt, a jelen és a jövő sfkját összefogó és kitöltő mindenható. Róla nemcsak a múltban és a jelenben, hanem a jövőben is beszélünk kell. Nos, Krisztus jövődjéről a hitvallás azt hirdeti, hogy ő onnan, vagyis a mennyből, ahová az első áldozócsütörtökön felment, ismét visszajön a földre. Erre az utolsó eljövételére mutat az alapige: Ímé, eljön a felhőkkel! Ezt a jövendölést már az Ószövetségben is megtaláljuk a Dániel könyvében (7,13). Ma tehát nemcsak visszanezünk Krisztus első királyi bevonulására, amelyet egykor a Jeruzsálembe sietők és ott lakók láttak és hallottak, hanem előrenezünk Krisztus utolsó királyi bevonulására, amely az égből indul és a földön ér véget.

II.

A Biblia Jézus egész életét három időben: múltban, jelenben és jövőben beszéli el. Csak az ismeri őt igazán, aki mind a három időben látni tudja. Ő vala, van és eljövendő. Itt volt a földön harminchárom és fél évig embertestben. Az emberi lét kísértései, gyötrelmei, félreértései között. Létének az a szakasza a betlehemi születésével kezdődött, szenvedésen, halálon, de feltámadáson vezetett mennybemeneteléig. Mi rendszerint az ő életének ezt a nagyon rövid szakaszát szoktuk Jézus életének nevezni. Ez pedig annak csak a legrövidebb szakasza. Mennybemenetele előtt megígérte, hogy

maga helyett az Atyától elküldi a Szentleket, hogy az, illetve abban és azáltal maga Krisztus lélekben mindig velünk lehessen. Hinni Krisztusban nem azt jelenti, hogy fel tudjuk sorolni egykori földön lételeinek az eseményeit, hanem sokkal inkább azt, hogy ma, ebben a városban érezzük az ő velünk, bennünk való lételét, ahogyan Pál apostol is mondta: Élek többé nem én, hanem él bennem a Krisztus. De az sem elég, ha Krisztusról csak a múltban és a jelenben tudok. Előrenézve, a jövőben is látnom kell őt. Úgy, amint teljes dicsőségben visszajön a földre és elhossa az országa teljes dicsőségét. A jövőre való kitekintés nélkül hiányos a Krisztus múltjára és jelenére néző ismeretünk.

Most gondoljunk arra, hogy a Kátében milyen időben tanultunk Jézus Krisztusról? Sorra vettük az Apostoli Hitvallás Krisztusról múltban, jelenben és jövőben tanúskodó egyes tételeit, de mindeniknél az volt a kérdés, hogy nekem, a ma élő embernek mit ad, mivel gazdagít meg, mivel vigasztal az, hogy Krisztus fogantaték Szentlélektől, születék Szűz Máriától, szenvedett, eltemtetett stb.

Most azt kell kérdeznünk, hogy Krisztus virágvasárnap bevonulása mit jelent nekünk?

Mindenekelőtt azt, hogy ő az Istentől még az Édenben megígért Messiás király. Ő nemcsak az üdvösség titkát kinyilatkoztató próféta, nemcsak az üdvösségünk alapját képező, engesztelő áldozatot bemutató főpap, hanem a nekünk szerzett üdvösségben bennünket meg is tartó király. Azt a tényt, hogy ő valóban az üdvösség királya, tehát nem egyike a földi uralkodóknak, alázatában, az emberekhez való lehajlásában mutatta meg. Számárháton vonul be Jeruzsálembe, a nép egyszerű állatán, a béke állatán. Mert ez volt abban az időben a számár jelképes értelme. Együtt jön az egyszerű vidéki emberekkel, halászokkal, vámszedőkkel, vándorokkal. Azokkal, akikhez jött. Ritkán gondolunk a jeruzsálemi bevonulásnak egyik legkedvesebb jelenetére. Mialatt a papság, a város előkelői terveket szőnek a letartóztatására és kivégzésére, a templomba belépő Jézust körül fogják a gyermekek és örömkialtások között éltetik. Igazi konfirmációs kép, amely a ti számotokra foglalja össze virágvasárnap igazi értelmét: szeretni Jézust magát. Ne a sok katekézésre nézni, a megoldásra, amellyel eljutottatok a tegnapi kikérdezésre, hanem magára Jézusra olyan rajongással és szeretettel tekintetek, ahogy azt a jeruzsálemi gyermekek tették az első virágvasárnap.

Nekünk semmit sem használ, ha virágvasárnap ünneplése kimerül egy elmúlt esemény felidézésében. Krisztus nem csak volt, hanem van. Nem csak egyszer tartott Jeruzsálemben királyi bevonulást, hanem mindennap azt akar tartani a mi életünkben és gyülekezetünkben. Ma is, és éppen itt, miközöttünk. Ígéletünk van tőle, hogy ahol ketten-hárman egybegyűlnek, ő ott van közöttük. Jézus minden alkalommal bevonul abba a keresztyén gyülekezetbe, ahol valóban az ő nevében vannak együtt. Nem testben, hanem lélekben. Szól hozzánk a szava, mialatt a bibliaolvasásra vagy a prédikációra figyelünk, lelki szemeinkkel őt láthatjuk, mialatt szemünk láttára a kereszteskor a kisgyermek fejére vizet töltenek, vagy ha az úrasztalánál magunkhoz vesszük a kenyér és bor szent jegyeit. Kálvin az istentiszteletet Krisztus seregszemléjének nevezte. Itt áll a közepén, és néz bennünket. Vizsgálja, milyen hűséges tanítványai vagyunk, híven követjük-e. Ha pedig azt látja, hogy az élet harcaiban sebetek kaptunk, megfáradtunk, közel jön hozzánk, bekötöz és új erőt önt csüggedt tagjainkba.

Egykor számárháton, az út porába leterített ruhákon át, ma láthatatlanul, a Szentlélek jeleiben vonul be a világba Krisztus. Alázatosan, de az övéi iránti nagy-nagy szeretettel. De lesz neki utolsó bevonulása is dicsőségében. Amint az Ige mondja: eljő a felhőkkel, és minden szem meglátja őt, még akik általszegeztek is, és siratja őt a földnek minden nemzetsége. Többé már nem alázatban, hanem mennyei fényességben. Amikor először vonult be Jeruzsálembe, egy törpe kisebbség rajongott körülötte. Vidékről jövő egyszerű emberek tüntettek mellette. A főváros előkelőségei, a fővárosi csöcselék gúnyolta és szidalmazta, ácsolta már a keresztet, amelyre nagypénteken majd megfeszítik. A világ végén történő bevonulásában minden másként lesz. Minden szem meglátja őt. Meglátja, hogy ő, a lenézett, kigúnyolt, keresztre feszített valójában a világ Ura, aki joggal mondta el, hogy neki adatott minden hatalom mennyen és

földön. Siratni fogja őt a föld minden nemzetsége. Valójában nem őt, hanem önmagunkat fogják siratni azok, akik jeruzsálemi bevonulásában gúnyolták, akik földi életükben nem törődtek vele, semmibe sem vették, életükből kizárták, nem fogadták el a tanításait, nem gyakoroltak szeretetet a nyomorultak iránt. Ebben az egyetemes sírásban a késői bűnbánat könnyei fognak hullani. Az elhibázott, nélküle leélt, haszontalan és terméketlen élet könnyei. Olyan keresztyének könnyei, akik csak levelet hajtottak és virágokkal ékeskedtek, de nem termették meg az Isten iránti szeretetet egyedül megbizonyító igazi emberszeretet gyümölcseit.

Hogyan fogunk mi viselkedni, ha a mi életünkben következik be Krisztus dicsőséges visszajövele, amelyről a hitvallás róla szóló második részének az utolsó tétele szól: Onnan léssen eljövendő ítélni eleveket és holtakat? Hogy tanultunk erről a kérdésről a Káténkban? Miféle vigasztalásod van abból, hogy Krisztus eljön ítélni eleveket és holtakat? Nekünk, akik igazán hiszünk benne, akik meghódoltunk előtte, akik őt befogadtuk, az ő visszajövele is vigasztalás lesz. Igen, mert akkor jön el a mi keresztyén életünk végső állapota, a megdicsőülés, a teljes felszabadulás a kísértésektől, bűnöktől és a haláltól.

III.

Mondhatná valaki, miért kell éppen ezen a konfirmációval egybekötött virágvasárnapi ünnepen az utolsó virágvasárnapról, Krisztus világ végén bekövetkező visszajöveteléről beszélnünk? Mit érdeklí a mai ifjúságot éppen ez a kérdés?

Amikor Krisztus visszajöveteléről beszélünk, a jövődőről szolunk. Az ifjúság pedig a jövődő. Az az ifjúság, amelyik csak a múlttól és jelenről tud, de nem tekint tovább a jövődőre is, nem teljes értékű ifjúság. A mai embert annyira leköti a jelen, hogy alig van ideje a jövődőre gondolni. És sokan, akik ma a jövődőre gondolnak, kétségbeesnek. Ma már a legkomolyabb tudósokat és tudós társaságokat foglalkoztatja az emberiség jövője. Külön tudomány is született a mi időnkben: a futuroológia, a jövődőtudomány. Fantasztikus regények és filmek sorozata tárja a mai ember elé a jövődőt. Elfogy a víz, és elfogy az oxigén, ez a két legfontosabb életfenntartó elem. Nagyon sok embernek azért kiszáradt, megdermedt a mai élete, mivel nincsen boldog kitekintése a jövődőre. Nos, a kezdet és a vég Krisztusában való szilárd hit és élő reménység a mai életet termékenyebbé és szebbé teszi. Mert az nem úgy van, hogy a keresztyén igehirdetés az eljövendő világ képének a hirdetésével tétlenné, érzéketlenné teszi az embert a földi életre nézve. Ezt csak azok mondják, akik nem ismerik a Bibliát és még nem találkoztak igazi hívő keresztyén emberekkel. Mi volt a Pál apostol hatalmas munkát végző életének a hajtómotorja? Az, hogy minden percben várta Krisztus visszajövetelét. Őt pedig munkában kell várni, amint azt maga Krisztus követeli. A menyegzőbe nem a föl nem készült őt bolond, hanem a felkészült őt okos szűz ment be. Kálvin súlyos betegen is az íróasztala mellé ült és írt, mert nem akarta, hogy az érette eljövő Krisztus őt munkátalanul találja. Luther azt mondta, hogy ha biztosan tudom, hogy holnap Krisztus visszajön, ma még ültetek egy almafát. Ez a magatartás, a jelent termékennyé tevő szolgálat annak a következménye, ha valaki komolyan gondol Krisztus visszajövetelére. Ne feledjük, akkor majd azt kérdi Krisztus: adatok-e ennem, adatok-e innom, befogadtatok-e lakásotokba, elláttatok-e gyógyszerrel? Kik teljesítették ezeket a parancsokat? Azok, akik a szűkölködő emberrel cselekedtek meg mindazt, amit Krisztus a maga számára kér az embertől.

Így kell a Krisztus visszavárása idején a jelent a legnagyobb felelősség mellett, a legtermékenyebb módon élni, a szűkölködő emberben lévő Krisztus szolgálatában. De minderről csakis annak van tapasztalata, akinek a hite nemcsak a múltra és a jelenre, hanem a jövődőre is kitekint, előretekint.

Nekünk úgy kell élnünk, hogy ne félelemmel, hanem örömmel tekintsünk előre a Krisztus szerint való jövődőre, remélve a mai félelges, válságokkal, kísértésekkel, bűnökkel, halállal tele életünknek a végső diadalát, beteljesedését mindannak, amiért mindennap imádkozunk: Jöjjön el a te országod! Mert ez az imádság is akkor, Krisztus visszajövetelével hallgattatik meg egészen és teljesen.

Az első virágvasárnap a nép és a gyermekek együtt kiáltották: Hozsánna a Dávid Fiának, hozsánna a magasságban. Mit jelent a hozsánna szó? Uram, segíts meg, Uram, most adj jó előmenetelt! A jelen szorongását, a jövő teljesebb lehetőségét érző ember kiáltása ez. Azé, aki még jobban szeretné látni Isten kegyelmét és hatalmát. Igazi ifjúsági kiáltás. A folytatásban, a jövőben kiteljesedni vágyó és akaró ember kiáltása. A komoly várakozás szava.

Alapigénkben még van két szó, amelyről nem szóltam. Úgy van. Ámen! A bibliai időkben az imádság vagy igehirdetés végén nem az imádkozást vezető vagy az Igét hirdető szolga mondta az áment, az úgy van szót, hanem a gyülekezet. Mikor jutunk el mi ide? Ezzel a szóval a gyülekezet azt fejezte ki, hogy lélek szerint részt vett az imádságban és a maga részéről örömmel elfogadta mindazt, amiről a prédikáció szólt. Jó lenne, ha ma nemcsak én mondanék áment a prédikációm végén, hanem ti is mindannyian. Kifejezve ezzel azt, hogy várjátok, valóban várjátok az utolsó virágvasárnapot, az Úr visszajövetelét a világ végén és teljes győzelmünket a szenvedés, bűn és halál fölött. Ámen.

Alkalmi prédikációk

Esketési beszéd

Balogh Béla

A jó adományok Istene

Alapige: Jakab 1,17

Amikor ezt a bibliai kijelentést halljuk, több mindenre rácsodálkozik a szemünk. Jakab, Jézus tanítványa, majd a megfeszített és feltámadott Krisztus apostola (küldötte) úgy mutatja be most nekünk Istent, mint mennyei ajándékok adományozóját. Miért fontos ezt tudnunk? Azért, mert mi Luther Mártonnal együtt azt valljuk, hogy a házasság – két ember, egy férfi és egy nő egész életen át tartó szövetsége – a mennyei Atya különösen kedves ajándéka.

Továbbá azt is fontos felismernünk, hogy miért beszél az apostol felülről való jó ajándékokról és adományokról. Végül arra tekintünk, hogy a továbbiak során mire számíthatunk az ajándékozó Istennek részéről.

Kiemelten megismételjük: a házasság ajándék. Különleges ajándéka annak a teremtő Úrnak, aki megállapította: nem jó az embernek egyedül. Isten maga volt az, aki ekképpen szólt, miután Ádámot megteremtette és az Éden kertjébe elhelyezte. Amikor azt olvassuk a teremtés bibliai leírásában, hogy Isten elhatározza a nő megteremtését, akkor ezzel együtt kifejezi azt az alapvető igazságot, hogy a férfi és a nő eredményesen kiegészíti egymást. Azonban ennél többet is mond. azt hirdeti, hogy a mennyei Atya tudja, mire van életbevágóan szükségünk. A teremtés könyvében ekképpen szól Isten: szerzek neki segítőtársat, hozzá illőt. Aki úgy találja, hogy ő éppen a hozzá illőt kapta meg Istentől, az most megéri az apostol szavát: Minden jó adomány és tökéletes ajándék a világosság Atyjától száll alá. E mai ünnepnap az egymásnak hűséget fogadó ifjú pár közös életére vonatkozik ez az Ige. Tekintsétek azért egymást a jó Isten ajándékának. Az ősi bibliai bölcsesség is erre tanít. Salamon király egyik figyelemreméltó mondása a Példabeszédek könyvéből így hangzik: a ház és a vagyon apától való örökség, de az Úrtól vagyon az értelmes feleség.

Tekintsétek egymást egész életetek során Isten drága ajándékának!

Továbbá arról hallunk az Igéből, hogy milyen az Isten ajándéka. Az Úr ajándéka jó és tökéletes. Nem kis dolog ez egy olyan világban, ahol az emberek sokasága elfordult Istentől. A tapasztalat azt mutatja, hogy gyakran még az egymásnak adott ajándékokban sincs köszönet. Miután Trója közismerten egy ellenséges katonákat rejtő falónak az ajándékozása nyomán veszett el, a szomszédos népek között elterjedt ez a szólásmondás: „A görögöktől még az ajándék sem kell.” Isten azonban nem akar félrevezetni bennünket az ő adományaival, hanem javunkat kívánja munkálni általuk. Atyai szeretetéről azáltal győz meg bennünket, hogy halálra adta, feláldozta érettünk egyetlen fiát, Jézust. Ha őt odaadta értünk, akkor hogyan ne ajándékozna gyermekeink. Isten egyik fontos ajándéka számunkra a házasság. Mivel isteni ajándék, sok veszedelem fenyegeti. A sátán mindig akkor és annak örvend, ha össze tudja zavarni a házasságban az emberi kapcsolatokat. Vigyázatok azért és imádkozatok, hogy a ti szépen induló közös életetek hajója ne fusson zátonyra és ne süllyedjen el a gonosz fondorlatai miatt. Mennyei Atyátok sok szépet tartogat számotokra és szeretteitek számára. Kérjétek el imádságotokban ezeket az ajándékokat szépen sorban Istentől. Kérjétek együtt, és hasonlóképpen együtt fejezzétek ki hálátokat neki. Mindig neki. Sohase legyen úgy köztetek, hogy ne lássátok az ajándékoktól az Ajándékozót. Neki tartoztok mindenkor hálaadással.

Végül arra tekintünk röviden, hogy mire számíthatok még a mennyei Atya részéről. Előzetesen már utaltunk arra, hogy Isten nem csap be senkit. Szeretete nem enged meg, hogy megcsaljon bennünket. Az ő szeretete változatlan. Az útravalónak

Azt mondja Jézus Krisztus nekünk: „És szemgyógyító írral kend meg a te szemidet, hogy láss.” Ő nem ilyen pogány szemgyógyító írt kínál nekünk, amilyent a kuzuslók árultak, hanem az ő gyógyítását adja nekünk.

Jézus ezt az örökre lecsukódott áldott két szemet is három szemgyógyító írral kente meg.

Az első ajándék a munka kenete. A munkás emberi szem sokkal többet fedez fel ebből a világból, mint a közönséges emberi szem. A munkás ember szemében, aki tényleg és teljesen a munkájának szenteli az életét, egészen más a világ. Mások a színek, az alakok, a szépségek. Új értelmet nyer az élet. Az ember gyönyörűségét leli a munkában. Különösen érvényes ez a földműves emberre. A földműves ember világa a természet, Isten gazdag és színes képeskönyve, melyben Isten gondviselésének ezer csodáját szemléli. A munka embere másképpen látja a családot, de nemcsak a szűkebb értelemben vett családot, hanem a nagy lelki családot, az egyházat is. Amikor megboldogult testvérünket presbiterré választották, Isten gyülekezeti munkát bízott reá. Sokszor járt a gyülekezeti szolgálatának nehéz ösvényén, sokszor cipelte a kis és nagy család által reá rakott terheket. Hisz egy hosszú életen keresztül nagyon sok teher nehezdedik az ember vállára. De a koporsóban pihenő testvérünk a törvényadó Isten kedves munkása volt, aki egyházát szerető presbiterként, egyházi jegyzőként, példás családi életet élő lelkiismeretes emberként a kis és a nagy családban egyaránt Isten országát építette. Egész hosszú életén keresztül fáradhatatlanul munkálkodó testvérünk családja és egyháza érdekében még sok mindent tehetett volna és sok mindent tett is volna, de Isten végzése az, hogy az ember egyszer meghaljon, s így ezt az áldott életű testvérünket is hazahívtá.

A koporsóban pihenő testvérünk szemét az áldott orvos, Jézus Krisztus egy másik csodatevő írral, a szeretetnek az írjával is megkente. A szeretet mindig csodatevő erő, mely élő közösséget teremt mellénk és körénk. A szerető Isten szerető szíveket ajándékoz számunkra. Isten szeretetben gazdag világot ajándékoz nekünk. Ha az embernek nehéz és keserves az élete, ha sokat szenved, ha testi-lelki betegség kínozza, a szerető Isten emberi szívek szeretete által könnyíti sorsunkat. A koporsóban pihenő drága testvérünk árvaként nevelkedett. Négyen voltak testvérek. Testvérei fiatalon meghaltak. Majd jött a háború, a kollektivizálás, a kisémmizés megpróbáltatása. Az utóbbi év betegsége megkeserítette életét. De Isten vele volt. Testvérünk igazán szerette Istent. Ha Isten szeretetével a szívünkben szeretjük kis és nagy családunk tagjait, akkor sok ágra oszlik az életünk, s minél több ágra oszlik, mint a fa ágai, annál több virág és gyümölcs lesz gazdagodó életünkben. Hazaköltözött testvérünknek szép és gazdag családja volt. Ti tudjátok a legjobban – gyászoló szerettei –, hogy Isten szeretetével látott mindig és a szeretet látásában gondozott, védett benneteket.

A mi Urunk Jézus Krisztus drága halottunk szemét egy harmadik írral, a szemtől szembe való látás reménységének kenetével is megkente. Ha valaki mennyei látást keresve, az élet urát, Jézus Krisztust keresi, akkor bizonyára találkozik vele. Testvérünk, aki az élő Jézus Krisztus kedves, szerető szívű, imádkozó munkása volt, aki egy hosszú életen keresztül sokszor találkozott az Igében és a hitben a szemgyógyító Jézus Krisztussal, imádságos reménységgel készült a mennyei Atyával való végső találkozásra, a szemtől szembe való látás boldogságára. De az a dicsőséges Jézus Krisztus, aki az Atya jobbján országol örökké, akit eddig csak hitben és meggyógyított szemével lélekben látott, most maga jött el megfáradt testvérünk betegágyához, és magához szólította.

Jézus Krisztus a feltámadás és az élet! Az ő szelíd, vigasztaló keze most végigsimít az égő szemeken. A ti szemeiteken. Ő adja a könnyet, és ő törli le azt. Azért adja a könnyet, hogy megszépítse az emléket, hogy fényes keretet adjon emlékezetetekben sugárzó arcának. Letörli szemetekről az égő, fájó könnyeket, s miközben a hit gyógyító balsamával keni meg szemeteket, az emlékező szeretet gyémántkönyveivel ajándékoz meg benneteket. Ámen.

Virágvasárnap előadás

Imre Lajos

Virágvasárnap

1. Az ünnep

Az az ünnep, amelyre Jézus most Jeruzsálembé megy, a zsidók legnagyobb három ünnepe közé tartozik. Páska ünnepének hívták. Jelentése: kijövetel. Minek emlékére ülték? Hogy kellett ünnepelni?

„Ez a hónap – Nisán – legyen nektek a hónapok elseje. E hó 10-én mindenki vegyen magának egy bárányt, az atyáknak háza szerint, házanként egy bárányt. Ha a háznép kevés a bárányhoz, a szomszédokkal együtt vegyék meg. A bárány ép, hím, egyestendős legyen, juhok vagy kecskék közül. Legyen őrizet alatt nálatok 14-éig, és akkor este öljék meg. És vegyenek a vérből, s azokban a házakban, ahol megeszik, hintsenek a két ajtóféltre és a szemöldökfára. A húst pedig egyék meg azon éjjel, tűzön sütvé, kovásztalan kenyérral és keserű füvekkel egyék meg azt. És ne hagyjatok belőle reggelre, ami megmarad, tűzzel égessétek meg. És ilyen módon egyétek meg azt: Derekaitokat felővezve, saruitok lábaitokon és pálcáitok kezetekben, és nagy sietséggel egyétek azt” (2Móz 12). Aztán leírja az utasítás, hogy ez a nap örök emlékezetül megtartassék. Hét napig kovásztalan kenyeret egyenek, ezért már az első nap minden kovászosat ki kell a házból takarítani. Az első és hetedik nap istentisztelet van, s ez idő alatt csak a legszükségesebb munkát szabad végezni.

Így tartották meg ezt a Jézus idejében is, azzal a különbséggel, hogy a bárány vérének nem az ajtófélfára hintették, hanem az akolra, ahol a bárányt megölték. Nagy előkészülettel és boldogan várták ezt a napot. Mikor a nap 14-én lement s az első csillag megjelent, akkorra már minden készen volt. Megtörtént a nagytakarítás, minden kovászos tűzre került. A Jézus idejében, mivel a zsidók a napot este kezdték, s így a szombat péntek este kezdődött, már csütörtök este, vagyis pénteken ették meg a bárányt. Így tett Jézus is. 14-én este a gazdagok új ruhába öltözve – mintegy útra készen – jelennek meg, bezárják az ajtókat, az ablakokat, s minden házból kihallatszik a zsoltáréneklés s a héber szöveg olvasása. A családfő elmagyarázza az ünnep jelentését, s megkérdezi a gyermekeket egymás után: „Hova készülsz menni?” Azok válaszolnak: „Egyiptom földjéről Jeruzsálem országába.” Akkor állva elfogyasztják a bárányt. Az asztalon négy kehelyben bor is van, amit egyes alkalmakkor a családfő ad körül, miután megáldotta.

Látjuk, milyen nagy ünnep. De az egész hét öröm s ünneplés. A három zarándok ünnepre, de legalább egyre, mindenkinek 12 éves korától kezdve fel kell mennie Jeruzsálembé. Jézus is ott volt 12 éves korában. Az ünnepen asszonyok és gyermekek is megjelenhettek. Jézus három év alatt mindháromszor ment fel Jeruzsálembé. Ez volt az utolsó. Már hetekkel azelőtt megindultak Jeruzsálem felé a zarándokok.

Zarándokünnep, mert az egész országból hatalmas tömegek indulnak útra. Sőt más országokból is jönnek. A pünkösdi történet felsorolja ezeket az országokat.

Miként indult útra a zarándok tömeg? Mint a római katolikusok búcsújárása. Itt is énekelnek. A 42. zsoltár így írja le ezt a zarándoklást: „Megkeseredem lelkemben, mikor ezekről emlékezem, mert nagy csoportban vonultam ezelőtt és ujjongó örömmel és hálaadással veztettem őket, az ünneplő sokaságot az Isten házáig.”

Az út hosszú volt. Galileából 250–300 km. Egy hétig is tartott. Közben megpihentek. Amikor végre megérkeztek, már nagy sokaság gyülekezett össze. Helyet kellett keresni. Akinek nem volt rokona, ismerőse, nehezen talált szállást. A karácsonyi történetben ezt olvassuk: „Nem volt helyük a vendégfogadó háznál!” Hol tanyáztak? Rokonoknál, ismerősöknél vagy sátrak alatt kint a mezőn. Esetleg a közeli falvakban, miként Jézus is Betániában időzik tanítványaival.

Így várták az ünnep beköszöntését. Megvették az áldozathoz szükséges dolgokat. Ilyenkor nagy vásár volt Jeruzsálemben a templom környékén.

Most lássuk a várost, ahová Jézus ment.

2. A város, ahová Jézus jött

Csak annyit említünk most róla, amennyi okvetlenül szükséges az akkori Jeruzsálem megismeréséhez.

Jeruzsálem szép város. 1500 évvel K.e. már állt, akkor Urázolaimnak, a hegyen épült városnak nevezték. Jézus is használja ezt a kifejezést (Mt 5,14). Az Ószövetség idején Ábrahám itt találkozik Melkisédekkel, Sálem királyával. Melkisédek, a királyi főpap, Jézus Krisztus előképe. A salom szó magyarul békét jelent.

A város öt halomra épült. Erős vár védte. Kánaánita népek lakták. Izráel a honfoglaláskor nem tudta a várat bevenni. Csak Dávidnak sikerült elfoglalnia. Ezért nevezték „Dávid városának”. Dávid, majd fia, Salamon hatalmas és pompás épületeket emelt itt.

A templom Mórija hegyén épült. Ott, ahol Ábrahám egykor bemutatta áldozatát. A legmagasabb teraszra épült a templom, melynek egyik része a pogányok tornáca: itt árultak a kereskedők. Itt folyik a vásár és a pénzváltás. Ez a külső udvar. Majd a templom udvara és maga a templom következik, melynek leghensőbb része a szentek szentje. A templomot Salamon építi fel. A Heródes temploma még díszesebb. Kr. e. 20-ban kezdte az építkezést. Kr.u. 10-ben szentelték fel. 70-ben, amikor Titus elfoglalta a várat, a templom is elpusztult. Tűzvész áldozata lett. Beosztása a régi templom modelljét követi, de annál sokkal díszesebb és nagyobb. A templomnak nagy előcsarnoka volt. Márvány- és aranylapok díszítették az oldalait. A templom bejáratánál felirat figyelmeztetett: halálbüntetés mellett pogánynak nem szabad belépnie a templomba. A templom teteje lapos, kb. másfél méter magas párkányzat fogta körül, melyet aranyozott cserépből képeztek ki. A napfényben csodálatosan ragyogott. A templomtérről egy föld alatti folyosón az Antonia erődbe lehetett jutni.

Az egész templomudvar várszerűleg falakkal volt körülveve. Azért nevezik Sionnak, azaz erődnek. Jelképe Isten védelmének. A vár körül előkelők ragyogó tetőzetű oszlopcsarnokos palotái sorakoztak.

Ez a templom volt Jeruzsálem központi épülete. A város alapterülete dombos; az utcák hol felfelé emelkednek, hol lefelé haladnak. Keskeny utcái voltak. Sok a gyalogút, melyen néha egy-egy teherhordó állat poroszkál.

Jerikóból az út Jeruzsálembe északkeletről délnyugat felé vezet, mind magasabb és magasabb, lépcsősen emelkedő dombokon át. Jézus Jerikóból jött. Jerikóban halt meg nagy Heródes, aki Jézus gyermekkorában halálra kereste, utolsó napjait ott töltötte egyedül, betegen, nyomorultul. Sokan jártak ezen az úton, a példázatheli kirabolt és megsebesített ember is, akit az irgalmas samaritánus felkarolt. Járt út volt, de tele meredek szakadékokkal, barlangokkal, melyek búvóhelyül szolgáltak a rablóknak. Itt menekült Dávid fia Absolon elől, s ezen az úton tért vissza az Absolon lázadásának leverése után. Az út szerteágazó patakmedrek közt vezet feljebb és feljebb, amíg felérkezik az Olajfák hegyének tetejére, ahonnan már feltűnik a város és a lenyugvó nyugati napfényében ragyogó templom oromzata. A vidék itt már termékeny, az ország egyik leggazdagabb része. Itt ma is „hatvanszoros” termést ad a föld.

Két emlék kísérhette Jézust, amikor Jerikóból Jeruzsálem felé ment. Két hálás ember emléke, a Bartimeusé, akit vakságából gyógyított ki, és a Zákheusé, aki elveszett és megtaláltatott. Mindkét tette messiási tett volt.

Amikor az Olajfák hegyének tetejére értek, amikor szemei előtt feltűntek Jeruzsálem palotái és a ragyogó templom, Jézus az örvendező sokaság közepette lehajtotta fejét s „látván a várost, sírt azon” Nagyon szerette és őszintén szánta e várost. Már régebben is fájdalmasan mondta: „Jeruzsálem, Jeruzsálem. Ki megöli a prófétákat...” (Lk 13,34-35)

Ez az ítélete Jeruzsálem városán betelt. Egy emberöltő múlva a város már pusztaság, a templom romhalmoz; itt-ott egy-egy kő található még, amiről azt lehet gondolni, hogy valaha a Jézus lábai érintették. A város falából napjainkig megmaradt egy kis darab: a siratófal.

3. Jézus bevonulása

Most nézzük a Jeruzsálembé bevonuló Jézust.

A Lukács evangéliuma leírja az út eseményeit. Útközben küldi ki a 70 tanítványt, akik jó hírekkel térnek vissza, útközben mondja el az irgalmas samaritanus, az elveszett juh, az elveszett drachma, valamint a tékozló fiú, a hamis sáfár, a gazdag és Lázár, a hamis bíró példabeszédeit. Közben beszél, gyógyít, figyelmeztet. Mindezek a közelgő ítéletre, a Jézus halálára és feltámadására utalnak. Így jutnak el Betfagéba, ahol a vele levő tanítványok s az őt kíséző néptömeg láttára elhozzák azt a szamárcsikót, amelyen ülve akar bemenni a városba. Sok meglepő esemény történik itt. Az első az, hogy üzenetére készséggel rendelkezésére bocsátják az állatot.

Miért nem lovon vonult be Jézus Jeruzsálembé? Ennek több oka is lehetett: lovat az egyszerű emberek nemigen tartottak; Palesztinában a szamár és az öszvér megbecsült állat volt; az ország meredek útjain ezek járása biztosabb; de főképpen Zakariás próféta jóslatára gondolhatunk: „Ímé, a te királyod jön, igaz és szabadító, szegény és szamárháton ülő.” Jézus belsőleg igaz és szabadító; külsőleg szegény és szamárháton ülő, vagyis alázatos. Lukácsnál ezt olvassuk: a Messiás „azon a napon [az Úrnak napján] harcot folytat Izrael ellenségei ellen, s azon a napon az Olajfák hegyére veti lábait”. Mikor Jézus az Olajfák hegyén így megjelent, a nép úgy látta, eljött a Messiás. Várták; a samáriai asszony így szólt: tudom, hogy a Messiás jön. A hagyomány szerint a harc a Messiás világhuralmáért Jeruzsálemben kezdődik meg. Milyen Messiást vártak?

Mikor Jézust meglátták, lángot vetett a lelkesedés. Mit kiáltanak? Hozsánna a Dávid Fiának. Mit jelent ez? Az egész lelkes város a Messiást ünnepli. Minden jel és esemény a Messiasra utal. Gyermekek dicsőítik őt. Máté szerint a városban Dávid Fiáról, a prófétáról beszélnek. János apostol szerint csak feltámadása után értették meg a virágvasárnapi üzenetet. Ez a bizonytalanság magyarázza a nagypéntek eseményeit.

Jézus mindezt tudta, azért sírt a város láttán.

4. A virágvasárnap titka

A virágvasárnap titkához úgy jutunk közelebb, ha nem a nép vagy az írástudók szemével nézzük az eseményeket, hanem arra figyelünk, amit Jézus mond önmagáról.

1. Először is emlékeznünk kell az 5000 megvendéglésére, amikor Jézust királlyá akarták tenni, de ő eltűnt előlük. Talán évek teltek el azóta. Jézus most Pilátus előtt áll, aki ezt kérdezi: Király vagy-e csakugyan? Jézus így felel: „te mondad”, azaz úgy van. De hozzátessz még valamit: „az én országom nem ebből a világból való”.

Mit jelent ez? Krisztus valóban azért jött, hogy királya legyen a világnak s az ő országának, de nem olyan király, mint a földi uralkodók. Jézus Krisztus úr a mennyen és földön, de övéinek nem csak a földi életére visel gondot, hanem örök életet ad nekik.

2. Hol van a zsidók királya, aki megszületett? Mert láttuk az ő csillagát napkeleten, s jöttünk, hogy tisztességet tegyünk neki – mondják a keleti bölcsek. Heródes is félreérti ezt, s az életére tör. Ezért énekeljük karácsonykor:

Földi fényt, hírt nem kergete,
Szerény, munkás volt élete,
S vérén szerzé birtokát.
De épp e szép
Bizonyossága, hogy országa,
Lelki, belső;
Királysága égi, első.

(99. ének 4. vers)

Már a zsoltárokból egy ilyen Messiás-Királyról szól az ének: Naphoz napok adassanak A királynak / Nagy sok nemzetségekre; / Sokasítsad esztendejét / Nyújtsd életét / Hosszú, boldog időkre – Országá érjen sok időt stb. (24. ének 5–6. vers)

Ezt a királyságot nemcsak nem értették, de nem is akarták sem a nép, sem annak vezetői. Amikor a papi fejedelmek megbizonyosodtak arról, hogy ilyen király akar lenni, akkor halálára szövetkeztek. Uralmának megmutatása érdekében fogadta el az üdvözlést, bár előre tudta, hogy a nép halálát fogja követelni, mihelyt meggyőződik arról, hogy nem hajol meg várakozásuk előtt. Nem akarta megnyerni a nép kegyét, de meg akarta mutatni, hogy az ő országának a törvénye az alázatosság. Sír és szomorkodott azért, hogy azok, akikért jött, nem ismerték fel igazi királyságát, de szükségesnek látta, hogy királyi igényét a jeruzsálemi bevonulásával kijelentse.

Az egész szöveget szépen fejezi ki 106. énekünk 3. verse:

Jézus király, és magát annak vallja,
De hogy királlyá tegyék, nem javallja.
Sőt noha Isten, Sion királya,
Lett az időben szolgák szolgája;
Jön számárháton, alázatossággal,
Aki pedig bír az egész világgal;
Nem jön királyi fényes bíborban,
Nem fegyverekkel zörgő táborban.

Igen, ez a Krisztus uralmának, királyságának titka! Azóta itt van az egyház, amely ezt az uralmat hirdeti, s amelyen a pokol kapui sem vehetnek diadalmat. Boldogság az ő uralma alatt élni és várni visszajövetelét, amikor átveszi uralmát mindenkinek fölött, de addig az ő egyházában hinni kell benne, követni és szolgálni kell őt.

A 106. ének 2. verse így szól: Ó, szent egyház, hívek boldog országa!

Krisztust királynak csak hittel lehet elfogadni, de aki hisz benne, az elfogadja királyának, annak mindennapi imádsága ez: „Jöjjön el a te országod!”

A szöveget gondozta: Imre Magda